

«Қарабұлақ-71Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға жеке техникалық жобасы», «Қарабұлақ-80Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға жеке техникалық жобасы», «Қарабұлақ-84Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға жеке техникалық жобасына» және

«№4886 келісімшарттық аумақтағы Құмкөл кен орнында жобалық тереңдігі 1750 м (± 250) пайдалану ұңғымаларын салуға арналған топтық техникалық жобасына «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімдері бойынша ашық жиналыстар арқылы өткізілетін қоғамдық тыңдаудың хаттамасы

1. Аумағында қызмет жүзеге асырылатын немесе аумағына ықпал етілетін әкімшілік-аумақтық бірліктің (облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың) жергілікті атқарушы органының атауы: **«Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы».**
2. Қоғамдық тыңдаулардың тақырыбы: **Қарабұлақ-71Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға жеке техникалық жобасы», «Қарабұлақ-80Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға жеке техникалық жобасы», «Қарабұлақ-84Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға жеке техникалық жобасына» және «№4886 келісімшарттық аумақтағы Құмкөл кен орнында жобалық тереңдігі 1750 м (± 250) пайдалану ұңғымаларын салуға арналған топтық техникалық жобасына «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімдері.**
3. Қоғамдық тыңдауларға шығарылатын материалдар жіберілген қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның немесе облыстың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органының атауы: **Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» ШЖҚ РМК.**
4. Көзделіп отырған қызметтің орналасатын жері: **Қазақстан Республикасы, Қарағанды облысы, Ұлытау ауданы. Белгіленген қызмет аумағы Қызылорда облысының ұзақ мерзімді пайдалануда. Қарабұлақ кен орнына ең жақын елді мекен Қызылорда қаласы (140 км қашықтық), Ұлытау ауданы кен орнынан 630 км қашықтықта орналасқан. Географиялық координаттары: Қарабұлақ - 80Д 64°52'45.733" шығыс қашауы 46°39' 13.648" солтүстік ендік. Қарабұлақ – 84 Д 64°53'47.472" шығыс қашауы 46°38' 20.813" солтүстік ендік. Қарабұлақ – 71 Д 64° 52' 54.595" шығыс қашауы 46° 39' 36.941" солтүстік ендік.**
5. Көзделіп отырған қызметтің ықтимал әсеріне қатысы бар барлық әкімшілік-аумақтық бірліктердің атауы: **Қарағанды облысы, Ұлытау ауданы. Белгіленген қызмет аумағы Қызылорда облысының ұзақ мерзімді пайдалануда. Қарабұлақ кен орнына ең жақын елді мекен Қызылорда қаласы 140-180 км қашықтықта қашықтықта орналасқан.**
6. Көзделіп отырған қызмет бастамашысының деректемелері және байланыс деректері: **«ПЕТРО КАЗАХСТАН КУМКОЛЬ РЕСОРСИЗ» АҚ-ы, Қазақстан Республикасы, Қызылорда қаласы, Қазыбек Би көшесі, № 13, БИН 940540000210 (ПетроҚазақстан Құмкөл РесорсиЗ) АҚ өкілі – Мұрат Мамбетов. Электрондық адрес/e-mail: Murat.Mambetov@petroqazakhstan.com**
7. Ықтимал әсерлер туралы есептерді әзірлеушілердің немесе стратегиялық экологиялық бағалау жөніндегі есептерді дайындау бойынша сырттан тартылған сарапшылардың немесе мемлекеттік экологиялық сараптама объектілерінің құжаттамасын әзірлеушілердің деректемелері мен байланыс деректері:

«КазНИГРИ» ЖШС-і, ҚР, Атырау қаласы, Әйтеке би көшесі, 43А тел: +7 (7122) 30 40 00, 30 40 17, e-mail: zh.kaletova@kaznigri.kz

8. Қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күн, уақыт, орын (қоғамдық тыңдаулардың ашық жиналысы өткізілетін күн (күндер) және уақыт):

Өткізілген күні: 30 мамыр 2022 жыл

Қоғамдық тыңдауларды басталу уақыты сағ: 11:30.

Өткізу орны: Қызылорда қаласы, Конаева көшесі №4 мекенжайында, 7 – қабат, мәжіліс залы.

9. Жоспарланған қызмет бастамашысының сұрату хатының көшірмесі және әкімшілік-аумақтық бірліктердің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарының қоғамдық тыңдауды өткізу шарттарын келісу туралы жауап-хатының көшірмесі осы қоғамдық тыңдаудың хаттамасына қоса тіркелді). **(Хаттаманың 1 қосымшада тіркелген).**

10. Қоғамдық тыңдауларға қатысушыларды тіркеу парағы: **(Хаттаманың 2 қосымшада тіркелген).**

11. Қоғамдық тыңдауларды өткізу туралы ақпарат қазақ және орыс тілдерінде мынадай тәсілдермен таратылды:

1. Бірыңғай экологиялық порталда:

<https://ecoportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>

(жарияланған күні 26.04.2022ж)

2. Жергілікті атқарушы органның ресми интернет-ресурсында

<https://www.gov.kz/memleket/entities/kvzylorda-tabigat/press/article/4?lang=kk>

(жарияланған күні 26.04.2022ж)

3. Қоғамдық тыңдаулар басталған күнге дейін жиырма жұмыс күнінен кешіктірмей, бұқаралық ақпарат құралдарында, оның ішінде кемінде бір газетте және қатысы бараумақтың шегінде толық немесе ішінара орналасқан тиісті әкімшілік – аумақтық бірліктердің (облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың) аумағында таратылатын кемінде бір теле-немесе радиоарна арқылы бұқаралық ақпарат құралдарында: **«Сыр бойы» (№60-61, 23.04.2022ж), «Қызылординские вести» (№60-61, 23.04.2022 г) газет беттерінде қазақ және орыс тілдерінде хабарландырылды (Хаттаманың 3 қосымшада тіркелген).**

(теле немесе радиоарнаның атауын, хабарландыру жарияланған күнді көрсету, теленемесе радиоарнада жарияланған қоғамдық тыңдаулар өткізілетіндігі туралы хабарландырудың бейне және аудиожазбасы бар электрондық жеткізгіш қоғамдық тыңдаулардың хаттамасына қоса тіркелуі: **Қызылорда қоғамдық телерадиокомпаниясы» ЖШС-ның ақпараттық материалды «Қоғам ТВ» телеарнасының эфирінде «Жеке сектор» айдарында 2022 жылғы 25 сәуір күніне 3 рет 2 тілде (қазақ және орыс) шығарылыммен орналастыру туралы эфирлік анықтамасы. (Хаттаманың 4 қосымшада тіркелген).**

4. Төмендегі мекенжай бойынша хабарландыру әкімшілік-аумақтық бірліктердің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық және аудандық маңызы бар қалалардың, ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің) жергілікті атқарушы органдарының хабарландыру тақталарында және хабарландыруларды орналастыру үшін арнайы тағайындалған орындарда: **Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, Жахаев көшесі, №16. Қызылорда қаласының Әкімі**

аппартында хабарландыруларды орналастыру үшін арнайы тағайындалған орындарда орнатылды (Фотоматериалдар 5 қосымшада тіркелген).

12. Қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың шешімдері:

Бірауздан дауыс беру нәтижесі бойынша қоғамдық тыңдаудың хатшысы болып «КазНИГРИ» ЖШС-і маманы Қалемова Жазира Жаңабатырқызы сайланды
Дауыс берілді «қолдаймын» - 10 адам; «қарсымын» - 0, «қалыс қаламын» – 0.
Регламентті бекіту бойынша.

Жоба бойынша баяндамаларды тыңдау. Ұсынылатын регламент - 20-25 минут.

Сұрақтар мен жауаптар. Барлық тілек білдірушілер жоба бойынша сұрақтар қойып, өз пікірлерін білдіре алады. Ұсынылатын регламент – 15-20 минут.

Қоғамдық тыңдауларды қорытындылау және жабу. Ұсынылатын регламент-10-15 мин.

Дауыс берді «қолдады» - 10 адам; «қарсымын» - 0 адам, «қалыс қаламын» – 0 адам.

13. Барлық тыңдалған баяндамалар туралы мәліметтер:

Баяндаушы - Ибраева Асел Нариманқызы КазНИГРИ ЖШС-і, экология бөлімінің жетекші маманы – қоғамдық тыңдауға қатысушыларды Қарабұлақ - 71Д, Қарабұлақ - 80Д, Қарабұлақ - 84Д, көлбеу бағыттағы ұңғымаларды салуға жеке техникалық жобаларына және «№4886 келісімшарттық аумағындағы Күмкөл кен орнында жобалық тереңдігі 1750 м(±250) пайдалану ұңғымаларын салуға арналған топтық техникалық жобасына қоршаған ортаны қорғау бөлімдері бойынша мәліметтерді презентация түрінде 16 бетте таныстырды. (Жоба бойынша мәліметтер хаттаманың № 6-қосымшада ұсынылған).

14. Қоғамдық тыңдаулар хаттамасының ажырамас бөлігі болып табылатын және қоғамдық тыңдаулар өткізілгенге дейін және өткізу кезінде келіп түскен барлық ескертулер мен ұсыныстарды қамтитын жиынтық кесте. Қоғамдық тыңдаулардың тақырыбына мүлде қатысы жоқ ескертулер мен ұсыныстар кестеге «қоғамдық тыңдаулардың тақырыбына қатысы жоқ» деген белгімен енгізілді.

Қоғамдық тыңдау өткізілгенге дейін және өткізу кезінде алынған барлық ескертулер мен ұсыныстардың жиынтық кестесі

№	Қатысушылардың ескертулері мен ұсыныстары (қатысушының тегі, аты және әкесінің аты (бар болса), лауазымы, ұсынылатын ұйымның атауы)	Ескертулер мен ұсыныстарға жауаптар (жауап берушінің тегі, аты және әкесінің аты (бар болса) лауазымы, ұсынылатын ұйымның атауы),	Ескертпе алынған ескерту немес ұсыныс
1	- Ұңғыма құрылысы кезінде пайда болған ағынды сулар қайда жіберіледі? - Қалдықтарды басқару бағдарламасында жұмыстар барысында пайда болатын қалдықтардың көлемі ескерілді ме? <i>Муталапов О.Н. Қызылорда облыстық экология департаментінің жетекші маманы.</i>	- Ұңғыма құрылысы барысында пайда болатын ағынды сулар келісім шарт негізінде тазарту құрылыстарына шығарылады. - Барлық қалдықтар көлемі, қалдықтарды басқару бағдарламасында ескерілді. <i>Қалемова Ж.Ж. КазНИГРИ ЖШС-і, эколог</i>	Жобада барлық ағынды суларды компанияның тазарту қондырғыларына шығаруды қарастыру ұсынылды. Жауап қабылданды Қарсылық білдірмеді
	Қоғамдық тыңдау барысында мүдделі тұлғалардан, сондай-ақ қала тұрғындарынан ескертулер мен ұсыныстар түскен жоқ		

15. Қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың қаралып отырған құжаттар мен тыңдалған баяндамалардың толықтығы мен түсіну үшін жеңілдігі тұрғысынан алғандағы сапасы жөніндегі пікірі, оларды жақсарту бойынша ұсынымдары: Қатысушылардың пікірлері келіп түспеді.

16. Қоғамдық тыңдаулар хаттамасына Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген сот тәртібімен шағым жасалуы мүмкін.

17. Қоғамдық тыңдаулардың төрағасы:

Құрманова А. Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасының маманы, 30.05.2022ж

18. Қоғамдық тыңдаулардың хатшысы:

Калемова Жазира Жаңабатыркызы «КазНИГРИ» ЖШС-і 30.05.2022ж.

Протокол общественных слушаний посредством открытых собраний по разделам «Охрана окружающей среды» к проектам - «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-71Д», «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-80Д», «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-84Д», «Групповой технический проект на строительство эксплуатационных скважин проектной глубиной 1750м(±250) на месторождении Кумколь, контрактной территории №4886».

1. Наименование местного исполнительного органа административно-территориальной единицы (областей, городов республиканского значения столицы), на территории которого осуществляется деятельность, или на территорию которого будет оказано влияние: «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области».
2. Предмет общественных слушаний: Разделы «Охрана окружающей среды» к проектам - «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-71Д», «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-80Д», «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-84Д», «Групповой технический проект на строительство эксплуатационных скважин проектной глубиной 1750м(±250) на месторождении Кумколь, контрактной территории №4886».
3. Наименование уполномоченного органа в области охраны окружающей среды или местного исполнительного органа области, городов республиканского значения, столицы в адрес которого направлены материалы, выносимые на общественные слушания: РГП на ПХВ «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерство экологии, геологии и природных ресурсов Республики Казахстан
4. Местонахождение намечаемой деятельности: Республика Казахстан, Карагандинская область, Улытауский район. Установленная территория деятельности находится в долгосрочном пользовании Кызылординской области. Ближайший населенный пункт к месторождению Карабулак находится город Кызылорда (расстояние 140-180 км). Географические координаты: Карабулак - 80Д 64°52'45.733" в.д 46°39' 13.648" с.ш Карабулак – 84 Д 64°53'47.472" в.д 46°38' 20.813" с.д. Карабулак – 71 Д 64° 52' 54.595" в.д 46° 39' 36.941" с.ш. Зоны отдыха, памятники культуры и архитектуры, охраняемые природные территории в районе расположения месторождения Карабулак отсутствуют.
5. Наименование всех административно-территориальных единиц, затронутых возможным воздействием намечаемой деятельности: Республика Казахстан, Карагандинская область, Улытауский район. Установленная территория деятельности находится в долгосрочном пользовании Кызылординской области. Ближайшими населенными пунктами является город Кызылорда, расположенный в 140-180 км к югу от месторождения.

6. Реквизиты и контактные данные инициатора намечаемой деятельности: **АО «ПЕТРО КАЗАХСТАН КУМКОЛЬ РЕСОРСИЗ», Республика Казахстан, Кызылординская область, город Кызылорда, ул. Казыбек Би № 13, БИН 94054000210**
Представитель от АО «ПЕТРО КАЗАХСТАН КУМКОЛЬ РЕСОРСИЗ» – Мурат Мамбетов. Электрондық адрес/e-mail: Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com
7. Реквизиты и контактные данные составителей разделов, или внешних привлеченных экспертов по подготовке отчетов по стратегической экологической оценке, или разработчиков документации объектов государственной экологической экспертизы:
«КазНИГРИ» ЖШС-і, ҚР, Атырау қаласы, Әйтеке би көшесі, 43А тел: +7 (7122) 30 40 00, 30 40 17, e-mail: zh.kalemova@kaznigri.kz
8. Дата, время, место проведения общественных слушаний (дата (-ы) и время открытого собрания общественных слушаний):
Дата проведения: 30 мая 2022 г
Время начала общественных слушаний: 11:30.
Место проведения: г. Кызылорда, улица Кунаева №4, 7 – этаж, конференц. зал.
9. Копия письма-запроса от инициатора намечаемой деятельности и копия письма-ответа местных исполнительных органов административно-территориальных единиц (областей, городов республиканского значения, столицы) о согласовании условий проведения общественных слушаний прилагается к настоящему протоколу общественных слушаний. **(Приложение №1 протокола).**
10. Регистрационный лист участников общественных слушаний прилагается к настоящему протоколу: **(Приложение №2 протокола).**
11. Информация о проведении общественных слушаний распространена на казахском и русском языках следующим способом:
  1. На Едином экологическом портале:
<https://ecoportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>
(дата публикации 26.04.2022г)
  2. На официальном Интернет-ресурсе местного исполнительного органа (областей, городов республиканского значения, столицы) или официальном Интернет ресурсе государственного органа-разработчика
<https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat/press/article/4?lang=kk>
(дата публикации 26.04.2022ж)
  3. В средствах массовой информации, в том числе, не менее чем в одной газете, и посредством не менее чем одного теле – или радиоканала, распространяемых на территории соответствующих административно-территориальных единиц (областей, городов республиканского значения, столицы) полностью или частично расположенных в пределах затрагиваемой территории, не позднее чем за двадцать рабочих дней до даты начала проведения общественных слушаний: **«Сыр бойы» (№60-61, 23.04.2022ж), «Кызылординские вести» (№60-61, 23.04.2022 г) на двух языках (на государственном и на русском) (Сканированные версии объявления в СМИ о проведении ОС в Приложении №3).**

Эфирная справка от ТОО «Общественная телерадиокомпания Кызылорда» о размещении информационного материала в эфире телеканала «Козам ТВ» в рубрике «Частный сектор» в период на 25 апреля 2022 года с выходом 3 раза в день Приложение №4).

4. На досках объявления местных исполнительных органов административно-территориальных единиц (областей, городов республиканского значения, столицы районов, городов областного и районного значения, сел, поселков, сельских округов) и в местах, специально предназначенных для размещения объявления в количестве одного объявления по адресам: **Кызылординская область, город Кызылорда, ул.Жахаева №16. Здание Аппарата Акима города Кызылорда (Фото материалы прилагаются к настоящему протоколу общественных слушаний Приложение № 5 протокола).**

12. По результатам единогласного голосования избран Секретарь общественных слушаний **Қалемова Жазира Жаңабатырқызы, ТОО «КазНИГРИ»**
Проголосовали «за» 10 чел., «против» - 0 чел., «воздержались» - 0 чел.

По утверждению регламента.

Заслушивание докладов по проекту. Предлагаемый регламент – 20-25 минут.

Вопросы и ответы. Все желающие могут задать вопросы и высказать свое мнение по проекту. Предлагаемый регламент 15-20 минут.

Проведение итогов и закрытие общественных слушаний. Предлагаемый регламент 10-15 минут.

Общественные слушания признаны состоявшимся

Проголосовали «за» 10 чел., «против» - 0 чел., «воздержались» - 0 чел.

13. Сведения о всех заслушанных докладах:

Докладчик: Ибраева Асел Нариманқызы – инженер отдела ООС, ТОО «КазНИГРИ»

Разделы «Охрана окружающей среды» к проектам: «Индивидуальный технический проект строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-80Д», «Индивидуальный технический проект строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-84Д», «Индивидуальный технический проект строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-71Д», «Групповой технический проект на строительство эксплуатационных скважин с проектной глубиной 1750м(±250) на месторождении Кумколь, контрактной территории №4886».

Количество слайдов презентации по экологической части 16 листов

Презентация, выносимые на общественные слушания, прилагаются к настоящему протоколу общественных слушаний. (Приложение №6 протокола)

14. Сводная таблица, которая является неотъемлемой частью протокола общественных слушаний и содержит замечания и предложения, полученные до и во время проведения общественных слушаний. Замечания и предложения явно не имеющие связи с предметом общественных слушаний, вносятся в таблицу отметкой «не имеют отношения к предмету общественных слушаний»

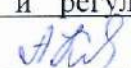
Сводная таблица замечаний и предложений, полученных до и во время проведения общественных слушаний

№	Замечания и предложения участников (фамилия, имя и отчество (при наличии) участника, должность, наименование представляемой организации)	Ответы и замечания и предложения (фамилия, имя и отчество (при наличии) участника, должность, наименование представляемой организации)	Примечание (снятое замечание или предложение)
1	<p>- Куда направляются сточные воды, образующиеся при строительстве скважины?</p> <p>- Учитывались ли в программе управления отходами объемы отходов, образующихся в ходе работ?</p> <p><i>Муталатов О. Н. специалист Кызылординского областного департамента экологии.</i></p>	<p>- Сточные воды, образующиеся в процессе строительства скважины, выводятся на очистные сооружения на договорной основе .</p> <p>- Весь объем отходов учтен в программе управления отходами.</p> <p><i>Калемова Ж. Ж. ТОО КазНИГРИ, эколог</i></p>	<p>Предложено предусмотреть в проекте вывоз всех сточных вод в собственные очистные сооружения компании. Снятый вопрос, возражений нет</p>
<p align="center">В ходе общественных слушаний от заинтересованных лиц, а также от жителей города замечания и предложения не поступали</p>			

15. Мнение участников общественных слушаний о качестве рассматриваемых документов и заслушанных докладов на предмет полноты и доступности их понимания, рекомендации по их улучшению: Мнения от участников не поступали.

16. Обжалование протокола общественных слушаний возможно в судебном порядке, установленным законодательством Республики Казахстан.

17. **Председатель общественных слушаний:**

Курманова А. специалист Управления природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области, 30.05.2022г.

18. **Секретарь общественных слушаний:**

Калемова Жазира Жаңабатыркызы ТОО «КазНИГРИ», 30.05.2022ж.

Форма письма-запроса от инициатора общественных слушаний на проведение общественных слушаний в местные исполнительные органы административно-территориальных единиц (района, города)

исходящий номер: 22592043001, Дата: 19/04/2022

(регистрационные данные письма, исходящий номер, дата)

Информируем Вас о: Осуществление государственной экологической экспертизы

(наименование в соответствии с пунктом 12 настоящих Правил)

Будет осуществляться на следующей территории:

(территория воздействия, географические координаты участка)

Предоставляем перечень административно-территориальных единиц, на территорию которых может быть оказано воздействие, и на территории которых будут проведены общественные слушания:

Предмет общественных слушаний: 1. «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-71Д». 2. «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-80Д». 3. «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-84Д» 4. ГРУППОВОЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ ПРОЕКТ НА СТРОИТЕЛЬСТВО ЭКСПЛУАТАЦИОННЫХ СКВАЖИН ПРОЕКТНОЙ ГЛУБИНОЙ 1750М(±250) НА МЕСТОРОЖДЕНИИ КУМКОЛЬ, КОНТРАКТНОЙ ТЕРРИТОРИИ № 4886

(тема, название общественных слушаний, предмет общественных слушаний в обязательном случае должен содержать точное наименование, место осуществления, срок намечаемой деятельности и наименование инициатора намечаемой деятельности)

Просим согласовать нижеуказанные условия проведения общественных слушаний: г.Кызылорда, улица Кунаева №4, 30/05/2022 11:30

(место, дата и время начала проведения общественных слушаний)

Место проведения общественных слушаний в населенном (-ых) пункте (-ах) обосновано их ближайшим расположением к территории намечаемой деятельности (км).

Объявление о проведении общественных слушаний на казахском и русском языках будет распространено следующими способами:

Сыр бойы; Кызылординские вести; Телеканал "Қоғам ТВ"

(наименование газеты, теле- и радиоканала, где будет размещено объявление)

доска объявления акимата города Кызылорда, ул. Жахаева №16

(расположение мест, специально предназначенных для размещения печатных объявлений (доски объявлений))

Просим также подтвердить наличие технической возможности организации видеоконференцсвязи в ходе проведения общественных слушаний.

В соответствии с Экологическим кодексом Республики Казахстан и Правилами проведения общественных слушаний, общественные слушания проводятся под председательством представителя местного исполнительного органа соответствующей административно-территориальной единицы (района, города). Местный исполнительный орган обеспечивает видео- и аудиозапись открытого собрания общественных слушаний. Электронный носитель с видео- и аудиозаписью всего хода открытого собрания общественных слушаний с начала регистрации до закрытия общественных слушаний и подведением итогов слушаний, подлежит приобщению (публикации) к протоколу общественных слушаний.

В соответствии с требованиями законодательства просим обеспечить регистрацию участников общественных слушаний и видео- и аудиозапись общественных слушаний.»

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО "ПЕТРОКАЗАХСТАН КУМКОЛЬ РЕСОРСИЗ" (БИН: 940540000210), 8-724-229-9504,
RAIKHAN.YERMAGAMBETOVA@PETROKAZAKHSTAN.COM,

(фамилия, имя и отчество (при наличии), должность, наименование организации представителем которой является, подпись, контактные данные инициатора общественных слушаний).

**Форма письма-ответа инициатору общественных слушаний от местных исполнительных органов
административно-территориальных единиц (района, города) на проведение общественных
слушаний**

исходящий номер: 22592043001, Дата: 20/04/2022

(регистрационные данные письма, исходящий номер, дата)

«В ответ на Ваше письмо (исх. №22592043001, от 19/04/2022 (дата)) о согласовании предлагаемых Вами условий проведения общественных слушаний, сообщаем следующее:

«Согласовываем проведение общественных слушаний по предмету 1. «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-71Д». 2. «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-80Д». 3. «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-84Д» 4. ГРУППОВОЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ ПРОЕКТ НА СТРОИТЕЛЬСТВО ЭКСПЛУАТАЦИОННЫХ СКВАЖИН ПРОЕКТНОЙ ГЛУБИНОЙ 1750М(±250) НА МЕСТОРОЖДЕНИИ КУМКОЛЬ, КОНТРАКТНОЙ ТЕРРИТОРИИ № 4886, в предлагаемую Вами 30/05/2022 11:30, г.Кызылорда, улица Кунаева №4(дату, место, время начала проведения общественных слушаний)»

(к причинам несогласования относятся: несоответствие места предлагаемых общественных слушаний и перечня административно-территориальных единиц, на территорию которых может быть оказано воздействие в результате осуществления намечаемой деятельности, и на территории которых будут проведены общественные слушания; неудобные для населения дата, время и место проведения общественных слушаний).

«Подтверждаем наличие технической возможности организации видеоконференцсвязи в ходе проведения общественных слушаний».

«В соответствии с требованиями Экологического кодекса Республики Казахстан и Правил проведения общественных слушаний будет обеспечено в том числе: председательствование общественных слушаний, регистрация участников общественных слушаний, видео- и аудиозапись открытого собрания общественных слушаний для приобщения (публикации) к протоколу общественных слушаний.»

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО "ПЕТРОКАЗАХСТАН КУМКОЛЬ РЕСОРСИЗ" (БИН: 940540000210), 8-724-229-9504,
RAIKHAN.YERMAGAMBETOVA@PETROKAZAKHSTAN.COM,

(фамилия, имя и отчество (при наличии), должность, наименование организации представителем которой является, подпись, контактные данные инициатора общественных слушаний).

«Қарабұлақ-71Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға жеке техникалық жобасы», «Қарабұлақ-80Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға жеке техникалық жобасы», «Қарабұлақ-84Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға жеке техникалық жобасына» және

«№4886 келісімшарттық аумақтағы Құмкөл кен орнында жобалық тереңдігі 1750 м (±250) пайдалану ұңғымаларын салуға арналған топтық техникалық жобасына «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімдері бойынша қоғамдық тыңдауларға хаттамасы қатысушыларды тіркеу парағы

30.05.2022ж

№ пп	ТАӘ	ЖСН	Жұмыс орны, тұратын мекенжайы
1	Игиликова Ж.	731311750489	Қызылорда қаласы, тұрғын
2	Бесбаева Р.	680319401544	Қызылорда қаласы, тұрғын
3	Құрманова А	880429402196	Қызылорда қаласы, Қызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы.
4	Цой М	820725401136	Қызылорда қаласы, тұрғын
5	Жалкенов С	880601300386	Қызылорда қаласы, тұрғын
6	Мамбетов М.	800410301242	Қызылорда қаласы, тұрғын
7	Калемова Ж.Ж.	841029301569	Атырау қаласы
8	Ибраева А.Н	830912400750	Атырау қаласы
9	Тулегенова Қ	-	Қызылорда қаласы, тұрғын
10	Муталапов О.Н.	980107301220	Қызылорда қаласы, Қызылорда облыстық экология департаментінің маманы.

Регистрационный лист участников общественных слушаний посредством открытых собраний по Разделам «Охрана окружающей среды» к проектам «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-71Д», «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-80Д», «Индивидуальный технический проект на строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-84Д», «Групповой технический проект на строительство эксплуатационных скважин проектной глубиной 1750м(±250) на месторождении Кумколь, контрактной территории №4886».

г.Кызылорда

30.05.2022г

№ пп	ФИО	ИИН	Место работы, Место проживания
1	Игиликова Ж.	731311750489	г.Кызылорда, житель
2	Бесбаева Р.	680319401544	г.Кызылорда, житель
3	Құрманова А	880429402196	г.Кызылорда, Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области
4	Цой М	820725401136	г.Кызылорда, житель
5	Жалкенов С	880601300386	г.Кызылорда, житель
6	Мамбетов М.	800410301242	г.Кызылорда, АО «ПККР»
7	Калемова Ж.Ж.	841029301569	г.Атырау, ТОО «КазНИГРИ»
8	Ибраева А.Н	830912400750	г.Атырау, ТОО «КазНИГРИ»
9	Тулегенова Қ	-	г.Кызылорда, житель
10	Муталапов О.Н.	980107301220	г.Кызылорда, Департамент экологии по Кызылординской области.

www.facebook.com/syrboyi.kz/

www.instagram.com/syrboyi_kz

https://twitter.com/syrboyi

t.me/syrboyi_kz

● ПРЕЗИДЕНТ

ЖАҢА ҚАЗАҚСТАНДЫ ҚҰРУ ЖОЛЫНДАҒЫ МАҢЫЗДЫ БЕЛЕС

Ақорда резиденциясында Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың төрағалығымен Конституцияға өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөнінде кеңес өтті. Жиында Парламент Сенатының төрағасы Мәулен Әшімбаев, Парламент Мәжілісінің төрағасы Ерлан Қошанов, Мемлекеттік хатшы Ерлан Қарин, Президент Әкімшілігінің Басшысы Мұрат Нұртілеу, Әділет министрі Қанат Мусин және Жұмыс тобының мүшелері қатысты.

Мемлекет басшысы өз сөзінде Жолдауда айтылған саяси бастамаларды жүзеге асыру үшін Ата заңымызға өзгерістер мен толықтырулар енгізу керек екенін айтты.

– Жұмыс тобы қажетті түзетулерді әзірледі. Бұл іске белгілі заңгер ғалымдар, адам құқықтары жөніндегі уәкіл, Парламент және мемлекеттік органдардың өкілдері аталысты. Конституциялық Сотта, Конституциялық Кеңесте жұмыс істеген ғалымдарымыз бар. Ата заңымыздың жаңа нормаларын әзірлегенде олардың мол тәжірибесі септігін тигізгені анық. Әсіресе, Конституциялық Сотты құру және оның жұмыс тәртібін реттеу мәселесі туралы ой-тұжырымдар пайдалы болды, – деді Президент.

Қасым-Жомарт Тоқаев Конституцияға өзгерістер мен толықтырулар енгізу үшін дайындалған жобаға қоғамды саяси тұрғыдан трансформациялау жөнінде берілген барлық ұсынысты ескерудің мәні зор екенін тоқталды.

– Шын мәнінде, бұл Қазақстанның билік институттарын қалыптастырудың және ықпалдастықтың жаңа саяси мәдениетті енгізудің мүлде

жаңа моделіне көшкенін білдіреді. Нақты әрі толық түсінік болу үшін осы модель мен үдерісті Екінші республика ретінде белгіледім. Жаңа парадигмаға сәйкес Президенттің өкілеттігін қысқарады, Парламент пен мәслихаттардың рөлі айтарлықтай күшейеді. Азаматтардың қатысуы едәуір артып, құқық қорғау саласы жүйелі түрде нығаяды, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет басшысы адам құқықтарын қамтамасыз етуге қатысты түзетулердің маңызы зор екенін айтты.

– Азаматтардың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын қорғау тетігі едәуір күшейеді. Бұл шенеуніктердің өздері қабылдайтын актілердің сапасына деген жауапкершілікті арттырады деп санаймын. Конституциялық деңгейде Адам құқықтары жөніндегі тәуелсіз уәкілдің құзыреттері мен кепілдіктері бекітіледі. Жалпы, әзірленген өзгертулер мен толықтырулар топтамасына

Жолдауда айтылған саяси бастамалар мен Конституцияға енгізілуі қажет түзетулерді іске асыруға тиісті нормалар ғана енгізілгенін атап өткен жөн. Басқа да өзекті өзгертулер конституциялық және басқа да заңдар аясында бекітіледі, – деді Президент.

Қасым-Жомарт Тоқаев мемлекеттік органдардың сылбыр жұмыс істеуіне жол берілмейтінін тағы да еске салып, соңғы үш жылда еліміздегі және әлемдегі жағдайдың түбегейлі өзгергенін айтты.

– Мемлекеттік аппарат кез келген өзекті мәселеге жедел, дер кезінде назар аударуы керек. Сондықтан Жұмыс тобы ұсынған түзетулер Үкіметке ерекше актілерді қабылдауға мүмкіндік береді. Бұл дағдарыс кезінде жедел әрекет етуді қамтамасыз етеді. Осы орайда, Парламенттің қарқынды жұмыс істегені өте маңызды. Депутаттар қос палатаның бірлескен отырысында заң жобаларын шұғыл қарауы керек. Жалпы, мен Жұмыс тобы дайындаған барлық өзгерістер мен толықтыруларды мақұлдаймын, – деді Мемлекет басшысы.

Қасым-Жомарт Тоқаев қоғам мен мемлекет үшін аса маңызды саналатын Жерге иелік ету мәселесін шешу қажеттігіне арнайы тоқталды.

– Жердің және табиғи ресурстардың иесі халық деген норманы Конституцияда біржола бекітудің саяси мәні зор болмақ және болашақта бұл мәселені әртүрлі түсіндіруге жол берілмеуі керек. Осыған байланысты, Негізгі заңның 6-бабы мынадай редакцияда беру ұсынылады: «Жер және оның қойнауы, су, өсімдіктер және жануарлар әлемі, басқа да табиғи ресурстар халыққа тиесілі. Мемлекет халық атынан меншік иелігін жүргізуге құқылы», – деді Президент.

Мемлекет басшысы сөзіннің соңында аз уақытта өте көп іс бітіргені үшін Жұмыс тобының мүшелеріне ризашылығын білдірді.

– Мен бүгін Конституцияға өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заң жобасын Конституциялық Кеңестің қарауына ұсынамын. Бұл – Ата заңымыздың талабы. Конституцияға енгізілетін түзетулер Тәуелсіз Қазақстан тарихының келесі парағын ашады деп сенемін. Мұны Жаңа Қазақстанды құру жолындағы маңызды белес деуге болады, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

● МӘМІЛЕ

Қазақстан-Өзбекстан: Ынтымақтастық – Арал мәселесін шешудің басты дәнекері

Суреттерді түсірген Б.ЕСКАНОВ

Бейсенбі-жұма күндері Арал ауданында Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты мен Өзбекстан Республикасының Сенаты Олий Мәжілісі арасындағы ынтымақтастық жөніндегі комиссияның екінші отырысы өтті. Оған Өзбекстан тарапынан Сенат Төрағасының бірінші орынбасары Содық Сафоев, Өзбекстанның Қазақстандағы Бас консулы Аброр Фагхуллаев, Олий Мәжілісі Сенатының депутаттары Аскар Шәкіров, ҚР Экология, геология және табиғи ресурстар министрі Серікқали Брекешев, облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев, ҚР Парламенті Сенатының депутаттары Мұрат Бактиярұлы, Ақмарал Әлназарова және өзге де тиісті сала жетекшілері болды. Жиында ҚР Парламенті Сенатының Төрағасы Мәулен Әшімбаев онлайн режимде сөз сөйледі.

Сб Ержан ҚОЖАСОВ, «Сыр бойы»

Естеріңізге сала кетейік, былтыр маусым айында Сенат төрағасы Мәулен Әшімбаев Өзбекстан Республикасына ресми сапары барысында жоғары палата спикері, Олий Мәжілісі Сенатының Төрағасы Танзила Нарбаевамен кездескен еді. Мұнда екі ел арасындағы ынтымақтастық жөнінде комиссияның бірінші отырысы өтті. Кездесу барысында «2021-2022 жылдарға арналған ынтымақтастықтың Жол картасы» және «Өзбекстан Республикасы Олий Мәжілісі жанындағы заңнама проблемалары институты мен Қазақстан Республикасы Парламенті жанындағы парламентаризм институты арасындағы ынтымақтастық туралы» меморандумға қол қойылған.

Кеше облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев үшемнің ата-анасы атанған Бақытбек Қиясов пен Эльвира Әбдігаппарованы қуанышымен құттықтады.

Үшем келді дүниеге!

Аймақ басшысының атынан құттықтау хат пен сый-сияпатты облыстық ішкі саясат басқармасының басшысы Мира Қазбекова мен облыстық денсаулық сақтау басқармасының басшысы Сәбит Пазылов табыстады.

Облыс әкімі құттықтау хатта нәрестелердің ата-анасына жүрекжарды тілегін білдірген.

– Сіздерді тізгін-ұстар сәбилеріңіздің

дүниеге келуімен шын жүректен құттықтаймын! Халқымыз «Балалы үй – базар» деп, бар байлық пен берекені баламен байланыстырған.

Дүние дидарына келіп, әулетті қуанышқа бөлеген бауыр ет балапандарыңыз еліне елеулі, ұлтқа адал қызмет етер азамат атансын! Шаңырақтарыңызды қуанышқа кенелтіп жатқан үшемнің бауы берік, өмір жасы ұзақ болсын! Ата-анасының үмітін ақтайтын, болашағы жарқын, бақытты балалар болып өсіп, ер жетсін! Тойларыңыз тойға ұлассын! – делінген құттықтауда.

Айта кету керек, Бақытбек Қиясов пен Эльвира Әбдігаппарованың отбасында 5 бала өсіп келеді. Үшеммен 8 баланың ата-анасы атанды. Көпбалалы отбасы Сырдария ауданы Қалжан ахун ауылында тұрады.

● МӘСЕЛЕ

Грантты алдым, қалтаға салдым...

Кәсіп бастаймын деп ниеттенген жаңа мүмкіндік көп. Мемлекет тарапынан берілетін жеңілдетілген несиеден бастап, қайтарымсыз және өтеусіз гранттар бар. Оны алу үшін қажетті құжаттарды өткізіп, бастайтын ісіңіздің болашағы бар-жоғын дәлелдей алсаңыз жетіп жатыр. Алайда айтуға оңай...

Сб Айсауле ҚАРАПАЕВА, «Сыр бойы»

Мемлекеттен берілетін қаржыға біреу қол жеткізе алмай жүрсе, енді бірі ақшаны мақсатсыз пайдаланып, қалтаға басқан. Алдымен қайтарымсыз қаржыға үміт еткен мына кәсіпкердің айтарына тоқталсақ. Қоғалық ауылының тұрғыны «Нұртөре» ЖК иесі брусчатка шығару үшін инновациялық грантка қол жеткізе алмай көп уақыт сандалғанын, қаржы бөлуде әділдік болмағанын айтады.

– Көпбалалы отбасымыз. Солардың болашағын ойлап, кәсіп бастауға ниеттеніп құжат тапсыруға бел будым. Үш жұмыс күнінде маған

қателіктің бар-жоғы хабарлануы тиіс. Олар құжат қабылдау уақыты біткен күні маған кешкі сағат 18.05-те хабарласты. Бар-жоғы 15 минутта жетпей тұрған құжатты жіберіп үлгердім. Бірақ комиссия құрамындағы бір адам менің құжатымды жарамсыз деп таныған. Әйтпесе қолдағандар табылды. Өңірге өндіріс керек деген басты талап негізінде конкурсқа қатыстым. Менің бизнес жоспарымды бәсекелестікке қабілетті емес деп танып, инновациялық жобаға жатқызылды.

Қазақстан-Өзбекстан: Ынтымақтастық – Арал мәселесін шешудің басты дәнекері

Құжатта өңіраралық мәдени-гуманитарлық өзара іс-қимылды, сондай-ақ халықаралық парламенттік алаңдар желісі бойынша ынтымақтастықты күшейту мәселелеріне ерекше назар аударылды. Екі ел парламенті туризм, экология және су ресурстарын басқару, инвестиция, мәдени-гуманитарлық салаларындағы екіжақты ынтымақтастықтың құқықтық базасын жетілдіруде өзара іс-қимыл жұмыстары негізге алынған. Соның бірі – экологиялық мәселелерді бірлесіп шешуге бағытталған жұмыс ретінде Арал теңізін құтқару және оның экожүйесін

дәді Су ресурстары комитетінің төрағасы Н.Алдамжаров. Ұзындығы 13 шақырым болатын бөгет құрылысы Солтүстік Аралдағы су деңгейіне оң әсерін берді. Судың тұздылығы төмендеп, ғалымдар күткен нәтиже тіркелді. Балық саны және оның түрлері өсті, микроклимат өзгере бастады. Нәтижесінде балық аулау көлемі 0,4 мың тоннадан 7 мың тоннаға дейін өсті. Арал қаласы мен теңізге дейінгі қашықтық бірнеше есе азайды. Мұнан соң делегация Арал қаласындағы «ARAL SEA FOOD» ЖШС-ның «Балықты терең өңдеу» зауы-

– Бүгін Сенат Төрағасының орынбасары бастаған бір топ сенаторлар мен көрші Өзбекстаннан келген әріптестерімізбен бірге «Көкарал» бөгетінде болып, сондай-ақ Арал қаласындағы балық зауытының жұмысымен танысудамыз. Былтыр Сенат Төрағасы Өзбекстан мемлекетіндегі парламент басшылығымен кездесіп, сонда Арал теңізі мен ондағы су мәселесі жөніндегі өзара ынтымақтастық жөнінде комиссия құрған болатын. Соның аясында екінші отырыс Арал қаласында өтеді деп жоспарланған. «Көкарал» бөгетіне қатысты, жасыратыны жоқ,

екінші кезеңін жүзеге асыру қажеттігіне назар аударды. Мәулен Әшімбаев Арал аймағын қалпына келтіру бойынша бірлескен жұмысты қолдай отырып, Халықаралық Аралды құтқару қорының платформасын барынша пайдалану маңызды екенін жеткізді. Бұдан басқа, өңірдің экожүйесін қалыптастыратын трансшекаралық өзендердің су ресурстарын бірлесіп басқарудың өзара тиімді және оңтайлы тәртібін іздестіру керектігін де тілге тиек етті. Жиында облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев екіжақты әріптестікті нығайтуға бағытталған бұл отырыстың маңыздылығын атап өтті.

– Алашқа ана, талайға пана болған қасиетті Сыр еліне қош келдіңіздер!

Мәулен Сағатханұлы, бүгінгі комиссия отырысын Арал өңірінде өткізуге шешім қабылдағаныңыз үшін сізге және атсалысқан өзге де әріптестеріме зор ризашылығымды білдіремін. Екі күннен бері өзендеріңізбен бірге «Көкарал» бөгетінің жағдайымен танысып, Арал қаласын аралап, енді ортақ мәселелерді талқылау үшін жиналып отырғанымызға қуаныштымын, – деді облыс басшысы.

Сондай-ақ, су ресурстарының жетіспеушілігі және ауызсу сапасының төмендеуінен, жердің тозуы, климаттық өзгерістер әсерінен болатын өзекті мәселелерді жеткізді. Бұл ретте теңіздің құрғаған ұлтанына сексеуіл егу жұмыстарының маңыздылығы да сөз болды.

– Бүгінде Президент тапсырмасы бойынша елімізде ауқымды қолдану жобасы іске асырылуда. Оның шеңберінде бес жыл ішінде Арал теңізінің құрғаған ұлтанының 1,1 млн гектарына сексеуіл көшеттерін отырғызу жоспары бар. Осылайша 2025 жылдың соңына қарай құрғаған теңіз ұлтанының ормандану алаңы

сақтау мәселелері бойынша бірлескен іс-шаралар ұйымдастыру туралы тармақ енгізілді. Алдымен қос тарап өкілдері Арал ауданындағы «Көкарал» бөгетіне барып, жұмысын көрді. Екі елдің Сенат депутаттарымен бірге облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев, ҚР Экология, геология және табиғи ресурстар министрі Серікқали Брекешев, Су ресурстары комитетінің төрағасы Нұрлан Алдамжаров бөгеттің қазіргі жағдайын бақылап, ортақ мәселелерді талқылады.

Бөгет басында Су ресурстары комитетінің төрағасы Нұрлан Алдамжаров «САРАТС» жобасының екінші кезеңін жүзеге асыру барысын жеткізе, облыс әкімінің орынбасары Қайрат Нұртай Арал теңізін сауықтыру жөнінде қабылданып жатқан шаралар мен фито-мелиорациялық жұмыстарды атап өтті.

– 2002 жылдан бастап 2008 жылға дейін «САРАТС-1» жобасының құрылысы жүрді. Соның нәтижесінде Солтүстік Арал теңізінде су көлемі

тына барды. Мұнда да облыс әкімінің орынбасары Қайрат Нұртай өңірдегі балық шаруашылығының дамуы туралы айтып берді. Сонымен қатар, қонақтарға балық өнімдерінің көрмесі ұсынылып, зауыт қызметі де

мәселе жеткілікті. Негізінен Сырдария суын пайдаланатын Қырғызстан, Өзбекстан, Қазақстан, Тәжікстан, сондай-ақ Түркіменстанның бір бөлігі де бар. Осы мемлекеттер арасындағы су бөлінісіне қатысты мәселе жоқ емес. Қазақстан, екіншіше

Басты мақсат – осы Сырдария суын келісімге сәйкес бөлу, оның ішінде ең бірінші кезекте Арал мәселесін назардан тыс қалдырмау. Мемлекетаралық комиссияда шешілген судың үлесі толық бөлініп отырса, ол өзімізге өте жақсы болар еді.

ұлғайып, оны сақтауға мүмкіндік алды. Бұдан бөлек, бүгінгі таңда «САРАТС-2» жобасының техникалық-экономикалық негіздеме құжатын дайындау үшін қаржы да бөлінді. Бұл құжат екі нұсқада жасалады. Соның ішінде бізге қажеттісі ғана бойынша әрі қарай жоспарлы жұмыс жалғасады. Басты мақсат – теңіз көлеміндегі суды ұлғайту, Сырдария өзенінің арнасын қалпына келтіру. Біздің бүгінге дейінгі арттырған 27 текше шақырым судың көлемін «САРАТС-2» жобасы іске қосылғанда 50 текше шақырымға дейін жеткізе аламыз. Жобаның екінші кезеңінің маңыздылығы сол, экологиялық жағдай жақсарып қана қоймай, экономикалық жағынан да тиімді қадам болмақ, –

таныстырылды. Кәсіпорын жылына төрт мың тонна балық өнімдерін шығаруға қабілетті. Еуропалық стандарт бойынша шығарылатын өнімнің негізгі түрі – ішкі және сыртқы нарықтарға жеткізілетін филе. Елу адам жұмыс істейді.

Расы керек, біздің облыста су ресурстары жеткілікті. Аймақта теңізден бөлек, екі жүзден астам көл бар. Бірқатар балық өңдеу зауыттары жұмыс істейді. Олардың кейбірінде еуропалық сапа стандарттарына сәйкестігін растайтын «Еурокод» енгізілген. Сондай-ақ аталған кәсіпорындар балық өнімдерінің оннан астам түрін сыртқа экспорттайды. Мысалы, Ресей, Германия, Польша, Грузия, Литва, Қытай, Нидерланды, Чехия және Беларусь мемлекетіне аймақ өнімдері жіберіледі.

орай, өзеннің соңғы бөлігінде орналасқан. Сондықтан құрылған комиссия негізінде аталған түйкілерді заңды тәртіптен шешу жолдарын қарастыруға жиналып отырмыз.

Тағы қайталаймын, жиналудағы басты себебіміз де сол, яғни Аралды сақтау керек, онсыз облысты да елестету қиын. Бұл бағытта Парламент Сенаты өз бағытында заңды жұмыстарын тоқтатпайды. Су Аралға келуі керек, – деді журналистеріне берген сұхбатында сенатор Мұрат Бақтиярұлы.

Сенатордың айтуынша, су тапшылығы жылда орын алса, қазіргі Кіші Аралдан да айырылуымыз әбден мүмкін. Ал одан шығар экологиялық зардап жалғыз Орта Азия мемлекеттері ғана емес, Ресей мен Еуропа елдеріне әсер етеді. Адамзат баласын алаңдатып отырған Арал мәселесі осы парламентаралық қатынастарда пысықтала түспек.

Кейінгі жылдары су тапшылығына байланысты Арал теңізінен балық аулау лимиті де төмендеген. Су көбінесе көрсеткіш орнала түсетіні сөзсіз. Бұл – халықтың әл-ауқатының артуына бірден-бір себеп.

ресурстарын тиімді пайдалану маңызды әрі кезек күттірмейтін мәселе екеніне үнемі баса мән беріп келеді. Кезінде бірегей су қоймасы болған Арал қазіргі таңда өңірдегі елдер үшін орасан зор экологиялық проблемаға айналып отыр. Бұл ынтымақтастықты нығайту және Аралды қайта жандандыру үшін озық тәжірибе мен технологияларды кеңінен қолдануға мүмкіндік екені сөзсіз, – деді Мәулен Әшімбаев.

Сондай-ақ Төраға Аралға қатысты бірқатар мәселені шешу кезіндегі оң тәжірибеге тоқталды. Дүниежүзілік банк пен Қазақстан Үкіметі қаржыландырып «Сырдария өзенінің арнасын реттеу және Арал теңізінің солтүстік бөлігін сақтау» жобасының қолға алынуы және оның бірінші кезеңінің іске асырылуы маңызды қадам екенін айтты. Сонымен қатар қазіргі таңда теңіз деңгейін ұстап тұру үшін жана міндеттердің ауқымды кешенін қамтитын осы жобаның

бір жарым млн гектарға жуық ұлғаятын болады. Былтыр 101 мың гектар алқапта орман өсіру жұмыстары жүргізілсе, биыл тағы 250 мың гектар алқапқа сексеуіл отырғызылмақ. Біздің алдымызда тұрған маңызды міндет – Арал дағдарысының қоршаған ортаға және өңірде тұратын қаншама адамның тыныс-тіршілігіне зиянды әсерін қысқарту. Сондықтан бүгінгідей кездесулер өте маңызды. Қазіргі жағдайды кешенді бағалай отырып, бірлескен бағдарламаларды іске асыруда күш-жігерімізді біріктіріп, біз теңізді құтқару мен жандандыруға ғана емес, болашақ ұрпақтың игілігіне де өз үлесімізді қосамыз деп есетеймін, – деді өз сөзінде Нұрлыбек Машбекұлы.

Жиын барысында қос тарап өкілдері өзекті мәселені шешу жолында әріптестік пен өзара тәжірибе алмасуға ниет білдіріп, алдағы уақытта жүзеге асырылатын іс-шаралар барысын айқындады.

Кәсіпкерлер ұсынысы көп

«Атамекен» ҰКП басқарма төрағасының міндетін атқарушы Нариман Әбілшайықов Қызылорда облысына жұмыс сапарымен келді.

Кәсіпкердің айтуынша, фермерлердің бұдан бөлек утильалым және кеден салығы, несие жүктемелері секілді міндеттемелері көп. Оның үстіне техниканы қымбаттауы мен субсидияның азаюы салдарынан саладағы кәсіпкерлер машина-трактор паркін жаңарта алмай отыр.

Өңірлік кеңес мүшелері «Бастау Бизнес» жобасына, процентсіз немесе 2 процентпен несие беру, салықтық жеңілдік және коммуналдық төлем шығындарын субсидиялау, несие екінің деңгейлі банктермен қатар шағын қаржы ұйымдары арқылы беруге қатысты ұсыныстарын білдірді.

«Атамекен» өкілі кәсіпкерлердің ұяңінен хабарлар екенін айтып, мәсе-

лердің Үкімет деңгейінде шешіліп жатқанын жеткізді. Сонымен қатар, ол Ұлттық палатаның қызметі мен болашағына бей-жай қарамай, жұмыс тобына белсене атсалысқан кәсіпкерлерге алғыс айтты.

«Бүгінгі экономикалық ахуал кәсіпкерліктің барлық дерлік саласына ықпал етіп отыр. Сондықтан айтылған мәселелердің бәрі Үкімет деңгейінде талқыланады. Сондай-ақ, Ұлттық палатаның трансформациясына қатысты ұсыныстар ескеріліп, мамырда қорытынды құжат уәкілетті органға жолданады», — деді Нариман Әбілшайықов.

«СБ» ақпарат

Минералдық тыңайтқыштан тапшылық болмай ма?

Сыр диқандары сәуірдің үшінші онкүндігінде күріш егуді бастап кетті. Бұл ретте қажеттіліктер қатарында минералдық тыңайтқыштың біршама бөлігі өзге елдерден келетіні бар. Қазір Ресей мен Украина арасындағы жағдайға байланысты бірқатар өңірлерде тыңайтқыш тапшылығы байқалып отыр. Мәселе облыста қалай шешіледі?

Әділжан ҮМБЕТ, «Сыр бойы»

Есептеулер бойынша биылғы егінге 53 мың тонна минералдық тыңайтқыш қажет. Қазірге дейін оның 44,3 мың тоннасы жеткізілген, ол шамамен 83,8 процент. Оған қоса өңірге 12,2 мың тонна гербицид жеткізілді.

Облыстық ауыл шаруашылығы басқармасының мамандары жергілікті диқандар минералдық тыңайтқыш алуға ерте қамданғанын айтады. Жылма-жыл оны жеткізіп беретін мекемелер анықталады.

Жалпы, минералдық тыңайтқыш және өзге де қажеттіліктер үшін шаруашылық басшылары жеткізіп беруші мекемемен тікелей келісім-шарт жасайды. Рас, минералдық тыңайтқыштың біршама бөлігі Ресей және өзге елдерден тасымалданады. Алайда, олардың басым бөлігі өзімізде де өндіріледі. Сондықтан биыл да күрделі мәселе кездесе қояды деп ойламаймын. Жергілікті диқандар көктемгі егінге қалыпты дайындықпен келді.

Облыста күріш егу науқаны жүруде, — деді басқарманың бөлім басшысы Жүсіпбек Әжібеков.

Айта кетейік, биыл облыс диқандары 185,6 мың гектарға ауыл шаруашылығы дақылдарын егуді жоспарлап отыр. Басты дақыл — күріш егісінің көлемі 78,3 мың гектарды құрайды. Дариядағы су жағдайына байланысты былтырғыдан 5,3 мың гектарға қысқарды.

Оның орнына суды аз қажет ететін дақылдар көлемі артады. Атап айтқанда, малазықтық дақылдар, картоп, көкөніс, бақшалық былтырғыдан 2,7 мың гектарға артады.

Облысқа көктемгі егін жұмыстарын жүргізу үшін Үкімет тарапынан арзандатылған бағамен 11,6 мың тонна дизель отыны бөлінген.

Есесіне үш адамның бірі айналысатын мал шаруашылығы, тауық асырау мен омарташылықты инновация деп танып, оларға грант тағайындады. Алғандарға мүмкіндігі шектеулі деп желеу етеді. Дегенмен, олар — дені сау, аяқ-қолы бүтін адамдар, — дейді жеке кәсіпкер.

Грантты алдым, қалтаға салдым...

Бұл инновациялық гранттар жайлы мәселе болатын. Біздің қозғар тақырыбымыз мемлекеттік бағдарлама негізінде берілген қайтарымсыз гранттарды қолды еткендер туралы өрбімек. Екеуі екі түрлі бағдарлама болғанымен, мемлекеттік гранттардың қалай берілетіні, оны кімдердің қандай жолмен алатыны көңілге күдік ұялатады. Мұндайда бармақ басты, көз қысты әрекеттердің орын алатыны жасырын емес. Әйтпесе, шын мұқтаждар бұлай қиналмас еді. Қолдағы деректер әуел баста жоспардағы құрал-жабдығын, мал-мүлкін қағаз жүзінде көрсетіп, шын мәнінде қаржыны басқа мақсатқа жұмсағанын дәлелдеп отыр.

Өңіміме мемлекет қаржысын қалтаға оңай салып, оның сұрауы жоқтай пайдаланғандар жайлы. Мұндай жандар алмақтың да салмағы барын ұмытқан болуы керек. Бүгінде берілген көмекті басқа мақсатқа жаратып, әйтеуір қалтамыз толтырсам болды деген пейілдері көбейді. Бұл сөзімізді дәлелдейтін деректерге төменде тоқталамыз.

2017 жылдан басталған «Еңбек» мемлекеттік бағдарламасы бес жыл бойы жүзеге асырылып, оның игілігін жұртшылық көрді. Үш бағытты қамтитын бағдарлама аясында бес жыл ішінде 4778 адам қайта даярланып, 84,3 проценті тұрақты жұмысқа орналасқан. Екінші бағытында жаппай кәсіпкерлікті дамыту аясында бес жылда 10651 адам кәсіпкерлікке үйретіліп, оның ішінде 946 адам шағын несиеге, 4908 адам қайтарымсыз несиеге қол жеткізген. Алдыңғы жылы «Жас кәсіпкер» жобасы бойынша оқытылған 1100 жастың 665-і несие мен грант иеленген.

2018 жылдан бері жаңа бизнес идеяларды іске асыруға мемлекеттік гранттар беріле бастады. Төрт жыл ішінде 12370 адам қайтарымсыз грантқа, өз кәсібін ашуға мүмкіндік алды.

Десе де осы қайтарымсыз гранттар мәселесіне келгенде қолдағы мәліметтер қынжыларлық жайттарды алға тартты. Халықты жұмыспен қамту органдары тарапынан мемлекеттік грант иелеріне жүргізілген мониторинг кезінде 239 адам қаржыны мақсатсыз алғаны анықталған. Салыстырмалы түрде айтар болсақ, Қызылорда қаласында 2019 жылы 12 адам грантқа қол жеткізгенімен, нәтиже шығармаған. 2020 жылы облыста 116 адам грантты қалтаға басқан. Сандарды сөйлестек, оның ішінде Қармақшыда 4, Жалағашта 2, Сырдарияда 3 дерек кездесе, аудандар ішінде ең көбі Шиеліде 30 адам, қалада 77 адам мемлекет қаржысын

мақсатсыз жұмсаған. Ал өткен жылы Сырдарияда 2, Жаңақорғанда 1 дерек тіркелді. Барлығы 165 жағдай сот қарауына ұсынылып, олардың 44-не қатысты қаржыны бюджетке кері қайтару туралы шешім шығыпты. Ал 10 адам өз еркімен қаржыны қайтаруды ұйғарған.

Соттың шешіміне сәйкес, қаржыны кері қайтару кестесі жүктеліпті. Енді алған ақшаны қайтаруға тура келеді. Сондай-ақ, 116 құжат сот қарауында болса, 74 адамға ескертпе хат беріліпті.

Облыстық жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасының бөлім басшысы Ақбота Саденованың айтуынша, грант алушылар алдын ала бизнес жоспар жасайды.

— Мәселен, Т.Е. есімді азамат осында бас мал аламын деп жоспарла көрсеткенімен, ақшаны иеленген соң ештеңе сатып алмаған. Бір жыл бойы біздің мамандар бақылап, мониторинг жасайды. Айталық, Шиелі ауданында Б.М. есімді азаматша атаулы әлеуметтік көмек алатын отбасы ретінде 2020 жылы тігін шеберханасын ашу үшін 555 600 теңге көлемінде грант алған. Тексеру кезінде қаражат басқа мақсатқа пайдаланылғаны, тігін шеберханасы ашылмағаны анықталып, жеке кәсіпкерге ескертпе хат берілген. Бірақ, ол қажетті құжаттарды айтылған уақытта тапсырмағандықтан, ісі сотқа жолданып, қазір қаржы мемлекетке қайта өндірілуде, — деді бөлім басшысы.

Аудандар арасында Шиеліде грантты мақсатсыз алғандар көп болып шықты. Тағы бір деректе жеке кәсіпкер 2020 жылы ірі қара мал шаруашылығын дамыту үшін 555 600 теңге көлемінде грант алған. Тексеру барысында бизнес жобасында көрсетілген 3 бас өгіз алынбағаны анықталып, қаражатты мақсатты пайдаланғанын растайтын құжатты 5 күнде әкеліп өткізу туралы ескертпе берілген. Алайда құжатты өткізбеген кәсіпкер ісі сотқа жолданып, оны өндіру туралы шешім шыққан.

Грантты қалтаға басқандар қалада да көп. Мәселен, И.Б. есімді азаматша сән салонын ашу, Е.Ж. есімді азамат электр дәнекерлеу қызметі үшін грант алған. Алайда тексеру нәтижесі олардың ешқандай құрал алмағанын дәлелдеп, сот шешімімен қаржы кері қайтарылуда. Мұндай мысалдар

жетерлік. Бұл деректер алдыңғы жылы пандемия кезінде орын алғанын ескерсек, сол кезеңнің қиындығынан ауырдың үсті, жеңілдің астымен өтуді қалайтындардың артқанын байқауға болады. Еңбек еткісі келмей, мемлекет қаржысын мақсатсыз жұмсау

Мобильді топтар шалғай ауылдарда

«AMANAT» партиясы облыстық филиалының мобильді топтары наурыз айынан бастап бүгінге дейін Арал, Қазалы, Қармақшы, Жаңақорған, Шиелі, Жалағаш, Сырдария аудандарына қарасты 9 елді мекенде көшпелі қоғамдық қабылдаулар өткізді.

Қабылдаулар барысында шалғай ауыл тұрғындарынан 200-ден астам өтініш тіркеліп, бүгінге олардың 38%-і оң шешілген болатын. Жұмысты топтың сапары апта барысында Қармақшы және Жалағаш, Жаңақорған мен Шиелі аудандарына қарасты 4 ауылдық округте жалғасуда. Мақсаты — шалғай орналасқан елді мекендердегі тұрғындарды қабылдап, олардың әлеуметтік, қоғамдық және өзге де ортақ түйткілді мәселелерінің шешілуіне ықпал ету, бағыт-бағдар мен кеңес беру.

Ұсыныстар талқыланды

Сәрсенбіде «AMANAT» партиясы жанындағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі республикалық қоғамдық кеңес отырысы өтті.

Онда Мемлекет басшысы, партия Төрағасы Қ.Тоқаевтың кезектен тыс XXII партия съезінде берген тапсырмасына сәйкес, 2025 жылға дейінгі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бағдарламасын өзектендіруге қатысты ұсыныстар талқыланды. Онлайн форматта өткен жиынға аймақтық кеңес төрағасы Максұт Нәлібаев пен партияның облыстық филиалы атқарушы хатшысының орынбасары Алтынбек Жарылқасынов қатысты.

Жауаптылар бекітілді

Облыстық мәслихаттағы «AMANAT» партиясы депутаттық фракциясының мүшесі М.Ералиевтің төрағалығымен өткен басқосуда аймақтық кеңестің жаңа құрамы мен ережесі таныстырылды.

Кеңес жоспарына жаңа ұсыныстар енгізілді. Сонымен қатар қатысушылардың келісімімен «Жастар — Отанға!» бағдарламасының және оны іске асыру жөніндегі облыстық Жол картасындағы 5 негізгі бағыттың орындалуына жауапты кеңес мүшелері бекітілді.

Бірлескен отырыс

Апта ішінде облыстық мәслихаттағы «AMANAT» партиясының депутаттық фракция мүшелерінің қатысуымен партияның облыстық филиалы жанындағы білім беру және денсаулық сақтау мәселелері жөніндегі қоғамдық кеңестің бірлескен отырысы өтті.

Онда инклюзияны қолдау кабинеттерін әдістемелік қамтамасыз етуді қаржыландыру мәселесі қаралды.

Білім беру ұйымдарында инклюзивтік білім беруді дамыту мақсатында 2020-2022 жылдарға арналған Жол картасы бекітілген. Оның аясында 144 мемлекеттік балабақшада логопункт, 119 мектепте инклюзивтік қолдау кабинеттері және 8 ресурстық орталық ашылып, 151 дефектолог, логопед, олигофренопедагог, психолог, арнайы әлеуметтік педагог мамандар жұмыс істейді.

Семинар ұйымдастырылды

Партияның облыстық филиалы қоғамдық қабылдау бөлмесінің ұйымдастыруымен семинар өтті.

Семинар қабылдау бөлмесіне азаматтардан келіп түсетін арыз-шағымдар мен өтініштерді қарауда мемлекеттік органдар тарапынан орын алып жатқан кемшіліктерді болдырмау, мемлекеттік қызметкердің жауапкершілігін көтеру мақсатын көздейді. Оның жұмысына кент, ауыл әкімдері, сонымен қатар басқа да санаттағы 25 мемлекеттік қызметші қатысты.

Делегаттар сайланды

Мемлекет басшысы, «AMANAT» партиясының Төрағасы Қ.Тоқаев 26 сәуірде партияның кезектен тыс XXIII съезін шақыру туралы шешім қабылдаған болатын.

Осыған орай партияның облыстық филиалы саяси кеңесінің отырысы өтіп, кезектен тыс өтетін съезд жұмысына Сыр өңірінен қатысатын делегаттар сайланды. Олардың құрамында облыс әкімі, аймақтық және аумақтық партия филиалдарының атқарушы хатшылары, республикалық саяси кеңестің мүшелері және «Jas Otan» жастар қанатының облыстық филиалы төрағасы бар. Атап өту керек, съезд жұмысы онлайн форматта өтеді деп жоспарланып отыр.

«Miras» кеңесі бас қосты

Президент өз Жолдауында жастарға үміт артатынын, өскелең ұрпаққа жол ашу үшін барлық жағдайды жасаудың қажеттігін атап, 2022 жылды «Балалар жылы» деп жариялаған болатын.

Партияның облыстық филиалы жанындағы Азаматтық қоғам мен мәдениетті дамыту жөніндегі «Miras» аймақтық қоғамдық кеңесі мүшелері бас қосып, Мемлекет басшысының Жолдауында айқындалған «Балалар жылы» аясында балалар әдебиеті мен шығармашылығын дамыту мәселелерін талқылады.

Заңгерлік кеңес

Партия алаңында атқарушылық іс жүргізу мәселелері бойынша бірлескен тақырыптық қабылдау өтіп, тұрғындарға құқықтық-заңгерлік кеңестер берілді.

Облыстық әділет департаментінің басшысы И.Бәкішева және жеке сот орындаушылардың өңірлік палатасының басшысы К.Десятниченконың қатысуымен өткен бұл қабылдау тұрғындардың құқықтық сауаттылығын арттыру мақсатында ұйымдастырылды.

Сондай-ақ облыстық мәслихаттағы «AMANAT» партиясы депутаттық фракциясының мүшесі Мағжан Ералиев қабылдау өткізіп, тұрғындардың өтініштерін тыңдап, түсіндірме жүргізді.

Әскери-патриоттық диалог алаңы

«Jas Otan» жастар қанатының ұйымдастыруымен жастардың бойында Отанға деген сүйіспеншілікті арттыру, әскери-патриоттық рух қалыптастыру, азаматтарды Отан алдындағы борышын өтеуге шақыру, салауатты өмір салтын насихаттау мақсатында «Qaisar» әскери-патриоттық диалог алаңы өтті.

Кездесуге Тәжік-Ауған соғысы ардагерлері Қайрат Бисенов, Жандос Әлімбетов, Марат Орынбайұлы, 5547 әскери бөлімінің әскери қызметкерлері және М.Маметова атындағы педагогикалық жоғары колледжнің студенттері қатысты.

Өркениеттің өлшемі де, мемлекеттің келешегі де қоғамдағы білім деңгейіне тәуелді. Бір ұлттың, мемлекеттің бәсекеге қабілеттілігінің кепілі – білім. «Халық пен халықты, адам мен адамды теңестіретін – білім» деп ұлы жазушы Мұхтар Әуезов айтқандай, білім барлық уақытта жоғары құндылықтардың бірі болған.

Білімнің бәсі бәрінен биік

Табысты болудың ең іргелі, басты факторы – білім, сондықтан да білім әрдайым бірінші орында тұруы тиіс. Себебі құндылықтар жүйесінде білімді бәрінен биік қоятын ұлт қана табысқа жетеді. Тек білімді, сауатты, жан-жақты адам ғана болашақ тізгінін өз қолына ала алады.

Мемлекет басшысының Жолдауында: «Жаңа Қазақстан – жаңару мен жаңғыру жолы, бүгінгі буынның болашақ ұрпаққа аманаты» деп атап көрсеткеніндей, Жаңа Қазақстанның жаңғыруына білімді ұрпақтың қосар үлесі зор. Осы мақсатта білім беру жүйесіне, айтсақ тағамына артылар жүктің салмағы ауыр.

Қазіргі кезде елімізде білім берудің жаңа жүйесі жасалып, әлемдік білім кеңістігіне енуге бағыт алуға. Білім берудің мазмұны жаңартылып, жаңа көзқарас, жаңаша қарым-қатынас пайда болуда. Болашақ ұрпаққа қоғам талабына сай тәрбие мен білім беруде мұғалімдердің инновациялық іс-әрекетінің ғылыми педагогикалық негіздерін меңгеруі маңызды. Заман көшіне ілесіп отырып, жаңаша бағытта жұмыс жүргізу – барша ұстаздардың алдында тұрған негізгі міндет. Ұстаз болу – ең жауапты, мәртебелі міндет. Жас ұрпақтың жеке тұлға болып қалыптасуына бағыт беруге де ұстаздар қауымы.

Алдына келген әрбір шәкірттің білім нәрімен сусынатын, болашақ өмірінде еркін ойлауға, қажет кезде дұрыс шешім қабылдауға, әрдайым өзін-өзі жетілдіруге де баулитын осы ұстаз. Ол үздіксіз ізденгенде ғана, шәкірт жанына нұр құя алады. Сондықтан да ой жүйесі терең, алыстан пайымдап, тереңнен тамырланған дүниетанымы кең ұрпағымызды тәрбиелеу үшін ұстаздар қауымы үздіксіз ізденісте болуы қажет. Осыған байланысты ұстаздар алдында оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жаңартып отыру және технологияларды меңгеру, оны тиімді қолдана білу міндеті тұр. Мемлекетіміздің білім беру үлесіне енген жаңа бағдарлама – бәсекеге қабілеттілігімен ерекшеленуі тиіс келешек ұрпақтың сұранысын қанағаттандыруды көздейді.

Ғылым мен техниканың жедел дамыған, ақпараттық мәліметтер ағыны күшейген заманда ақыл-ой мүмкіндігін қалыптастырып, адамның қабілетін, талантын дамыту білім беру мекемелерінің басты міндеті болып отыр. Сондықтан да әрбір оқушының қабілетіне қарай білім беруді, оны дербестікке, ізденімпаздыққа, шығармашылыққа тәрбиелеуді жүзеге асыратын жаңартылған педагогикалық технологияны меңгеруге үлкен бетбұрыс жасалуы қажет.

Заманауи білім беру жүйесінің басты мақсаты – бәсекеге қабілетті, яғни халықаралық деңгейде өзін еркін ұстай алатын зияткер ұрпақты тәрбиелеу, әр баланың бойындағы табиғат берген ерекше қабілетін, дарынын танып, ағымға қарай ікемдеп жетілдіру.

«Жалғыз сүйеніш, жалғыз үміт – оқуда. Теңдікке жетсек те, жұрттығымызды сақтасақ та, дүниедегі сыбағалы орнымызды аласақ та, бір ғана оқудың арқасында аламыз. Жақсылыққа бастайтын жарқын жұлдыз – оқу. Нәдан жұрттың күні – қараң, келешегі – тұман» деп Міржақып Дулатов айтқандай, жаңа дәуір – ақпарат пен ғылымның ғасыры. Мақсатты білім беру тұлға дамуын жүзеге асырады.

Еркін АҚШАЛОВ,
№8 облыстық арнайы санаториялық мектеп-интернатының директоры

Ауылдың адамдары еді

Атсейіс

XIX ғасырдың орта тұсынан XX ғасырдың басына дейін осы күнгі «Таң» ауылының төңірегінде Қоқыбай есімді кісі өмір сүріпті. Бабамыз 20 жыл болыс болған деседі.

Алайда, бұл кісінің атағы болыстығымен емес, атсейістігімен шыққан сынайлы. Енді Қоқыбай бабамыз жайлы екі-үш үзік әңгімеге тоқталайын: Қазақ қашанда тойшыл халық. Ауқаты барлар дүниеден пәленбай жыл бұрын озып кеткен ата-бабаларына арнап ас беріп отырған. Мұндай асты сұр ас дейді екен. Алдын ала сауын айтылған осындай бір сұр аста аламан бөйге ұйымдастырылып, жер-жерден 80 ат келген дейді. Көрші ауылдағы Сарықасқа руының бір жас жігіті бөйгеге жаратып әкелген қарақасқа атын Қоқыбай сейіске көрсетіпті. Атты бір айналдыр өтіп, кеуде тұсының терісін оң қолымен бұрап босатқан Қоқан: «Е, шамаға келтіріпсің, жануар «мүше тістеймін» деп тұр ғой» деген екен. Аламанды алғашқы келген 10 атқа бөйге тігілсе керек. Әлгі қарақасқа ат жетінші болып келіп мүше алған.

Тағы бір жылы жүз қаралы ат қосылғалы тұрған аламан бөйге басталар алдында көпшілік қауым қолқалап, Қоқыбай бабамыздан: «алдыңғы лекте келетін он тұлпарды мензей аласыз ба?» деп сұрапты. Жүйріктерді аралап өткен ол «мынау-мынау» деген. Айтса айтқандай, тұс ауа шап берген әденкі сайыуліктер сейіс көрсеткендер болып шыққан. Осы оқиғадан соң ел арасында: «Қоқыбай тұлпарлармен тілдеседі екен» деген әңгіме тараған.

Атсейіс алдына келген атты шаппайды деп ешқашан айтпаған. Тек «жақсылып суын алып, бағын сынап көр» дейді екен.

Қоқыбай атамыздың заманында бөйгенін алдын бермеген Отауторы деген тұлпары болыпты. Жер-жерге бөйгеге апарғанда төрт қанат қараша үйді түйеге артып жүретін болған. Барған жерінде көз-сұқтан атан сақтау үшін қасындағы серіктері амы осында кіргізіп, қарауылдап, күтіп-баптайды екен.

Бір жылы атсейіс сырқаттанып қалып, ел жақсылары көңілін сұрауға барады. Шәй ішіліп, марка қозының еті пісемін дегенше біршама сырласқан ақсақалдар көңілі көтеріліп, сергігендей болған үй інісен:

– Талай бөйгенің басы-қасында жүрдініз, талай сөйгіліктің бабын біліп, бағын аштыңыз, біз білмейтін жерде өзіңізден айласын асырған жан кездесті ме? – деп сұрайды.

– Адамның білгенін адам біледі. Неге кездеспесің, кездесті. Шекті еліндегі бір сұр асқа жер-жерден 120 ат барды. Сол өңірдегі бір атсейістің тау елінен келіп, баптаған қос тұлпары бар екен. Оның Отауторының көргісі келіп, аңдығанын білдім. Ретін тауып, қасымдағы атқосшыларым көрсетпеді. Бірақ, аттар айдалар шақта әлгінің көзі Отауторыны шалған да, қарақшыны (мәре) 700-800 метрдей өрге апарып қадатады. Ішім кіп алды. Айласын асырғанын білсем де, аман жоқ еді. Тау жылқысындай емес, аяғы қысқалау қазақы жүйрік өрге қарай кесіліп шаба алмайды. Оған жаттықпаған, дағдыланбаған. Ал тау тұлпарларына өрі-қыры бәрібір, биіктік оларға кедергі емес. Түс ауа ұзаққа айдалған аттардың шаңы көрінді. Өуелі бір шаң бүрк ете түсті де, одан соң екі түйдек шықты. Алғашқысы менің Отауторым, одан кейінгілер өзім қауіп еткен қос тау тұлпары екенін сездім. Әнеміне дегенше аттар жақындай берді, алдында – Отауторы, сонында – екі тау тұлпары. Қарақшыға 200 метрдей жер қалғанда екеуі менің тұлпарымды қуып жетіп оза берді. Міне, «адамнан адам айласын асырады» деген осы емес пе? – депті. Тыңдағандар бас шайқаған екен.

Қоқыбай бабамыздың Сейітжан, Шөмен есімді екі баласын көзіміз көрді. Сейітжан атамыз сонау елуінші жылдардың аяқ жағына дейін «осы үйде қыстық соғымнан бір омырт-

қамыз қалған шығар» деп «Таңның» шалдарын ертіп біздің үйге келіп, сыбағалы асын ішіп-жеп кететін. Ол кісі жайлы «қорыша оқыған, кезінде оязға писарь болған» деген де әңгіме бар. Ал Шөмен атамыз 1970 жылдың ортасына дейін «Таң» ауылында өмір сүрді. Арабша сауаты бар кісі екенін білетінбіз. Бүгіндері олардан тараған ұрпақтар Жалағаш ауданы мен Қызылорда қаласында ел қатарлы тиіршілік етіп жатыр.

Жырау

Екі соғысқа қатысқан әкем Әубәкір Есжанұлы 1917 жылы Жалағаш ауданының «Таң» ауылында дүниеге келіп, 2012 жылы өзінің туған топырағында өмірден озды. 1939 жылғы Финляндиямен болған соғысқа және Ұлы Отан соғысына қатысқан. 1943 жылы майданнан жарадар болып қайтып, «Таң» ұжымшырында мал шаруашылығы саласында қызмет еткен. Әкем жырау кісі еді. «Шәкір-Шәкірат», «Так Сүлеймен мен Самұрлық құс» киссаларын бір тұн бойы жырлайтын. Балқы Базардан бастап, Сыр бойы шайырлары Тұрмағамбеттің, Омардың, Кете Жүсіптің Керейт Дамұрынның термелерін келістіре орындайтын. Бірде маған мынадай әңгіме айтқан:

– 1938 жылы Әулиеатадағы (осы күнгі Тараз қаласы) мал дәрігерлік техникумында оқып жүргенім, – деп бастады сөзін. – Қала шетіне орналасқан бір атты әскер эскадроны болатын. Сабактан кейін аракілік бол жаққа барып тұрдым. Себебі, сала күнінен атқұмар болып өстім. Оның үстіне жарқылдаған жалаң қылышты, әлемі мундирлі атты сарбаздардың әскери жаттығулары мені барынша қызықтыратын. Қызығудың аяғы әскери комиссариаттан бір-ақ шығарды. Атты әскерде қызмет етуге сұранып, екі рет әскери комиссариатқа бардым. Комиссар екеуінде де арызымды қанағаттандырмады. Үшінші рет барғанымда күліп, арқамнан қакты да, дәрігерлік тексеруден өтуге жіберді.

Ауылдағы анам мен ініме хат салдым. Содан 1938 жылы күзге салым Карелиядан бір-ақ шықтым. Армандаған шпорлы құрым етік пен атты әскердің мундирін киіп, беліме алмас кылш тағандым. Атты әскер полкінде бір өзбек жігіті және мен, қоландары орыстар еді. Ол жылдары кеңес әскеріне бұратана ұлт өкілдерін мен сияқты өзі сұранғандарды болмаса, алмайтын. Жаттығуға кірістік. Маған ұзындығы есік пен төрдей күрең қасқа ат бұйырды. Атты әскерде ат белді әрі сайлы болуы тиіс. Өзіңді де, атты да жаттықтырасың. Тамағымыз тоқ, жағдайымыз жақсы. Тынығатын уақыт та жеткілікті. Ауылда Жакып есімді ағаштан түйін түйетін жездем бар еді. Сол

кісіге хат жазып, маған домбыра жасап, салып жіберуді сұрадым. Бір ай шамада ұшқатқан жасалған төрт бұрышты, ұзынша посылқа келді. Ашсам, домбыра. Шанағын бөлек, алмайл-салмалы сағасын бөлек ішектігімен қосып, ұқыптап салған екен. Деруе құрастырып, ішегін тағып шертсем домбыра күмбірлеп тұр. Қатты қуандым. Кешкілік тамақтанып алғасын домбыра тартам. Әдепкіде орыстар бұл қандай аспап деп танырғанандай болғанымен, келе-келе олар менің домбыраға қосылып айтқан ән-жырды жиналып отырып, тындайтын еді. 5-6 ай бойы домбыра ермек әрі серік болды. 1939 жылдың 30 қарашасы күні түнде тревога берді. Атты, қару-жарағымызды сайлап, сапырылысып кеттік. Ешкім ештеңе айтпайды, бірақ тосын жағдайдың болғаны сезіледі. Ертересіне белгілі болғандай, Финляндиямен соғыс басталған екен. Соғыстың аты – соғыс. Оны көп айтатыны жоқ. Бастапқыда бетпе-бет келіп, соғыса алмадық. Оның ессесіне ат тұяғының асты миға, көк тіреген зуулім ағаштардың басына жау мергендері отырады екен. Оны қуқушка деп атайды. Талайымыз опат болды. «Маннаргейм» атты бекіністі батыс милитаристері талай жылдар бойы темір-бетондап салыпты. Оны алу оңайға соқпағаны тарихтан белгілі. Әрі өтсе екі-үш аптаның ішінде финдерді тізе бүктіреміз деген кеңес әскери басшыларының жоспары іске аса қоймады. Көп сәтсіздіктер болды. Шабуылға шығарда полктің қызыл туы көбіне ысырылып не өзбекке, не маған келетін. «Уралап», құйындата шапқан атты әскерлердің арасынан көзге де, нысанға да желбіреп келе жатқан қызыл ту бірінші ілікпей ме?! Бірде астындағы күрең қасқа атыма жау оғы тиіп, омақаса құлап, қоса домалағаным бар. Алла жар болып, аман қалдым ғой.

1940 жылдың 12 наурызы күні Финляндия тізе бүкті. 3 ай, 13 күнге созылған соғыс аяқталды. Баспана көргеніміз жоқ, дала тағысы сияқты күй кештік. «Қар жастанып, мұз төсендік» десек болады. Өзіне үнгір-қуыс тапқанымен, астындағы атына табылмайды. Одан айрылып, жаяу қалсаң, әскери трибуналдан шығуың мүмкін... Сырт киімге тәуекел, үш жарым айға жуық іш киім ауыстырмау дегеннің ар жағы белгілі шығар... Биттеп кеттік. Сөзім жалаң болмас үшін айтайын, Ленинградқа алып келгенде қала тұрғындары бізден жабайы адам көргендей үрікті. Бір апта бойы моншаға түсірді. 1941 жылы жазға саламы, әскери қызмет мерзімім аяқталуға жақындап, елге қайтамын деп күн санап жүргенімде, Германиямен соғыс басталып кетті, қайта алмадым, – деп әкем әңгімесін аяқтаған еді.

АҚЫН

1998 жылдың күзі болатын. Қаладағы №235 орта мектеп директорының орынбасары едім. Мені облыс әкімшілігіне шақырды. Уақытында барып, мәжіліс залына көтерілгенмін. Залда біраз адам жиналып қалған екен. Кеудесіне «Еңбек Ері» Алтын жұлдызын таққан жалағаштық Ұзақ Еспанов отыр. Қасында Садық Әлиев пен Жаксыбай Сарбалаев бар екен. Сәлем бердім. Ұзақ хал-жағдайымды сұрап жатыр. Сәл тұрғасын келесі қатардағы бос орындарға қарай шыға беріп едім, Жаксыбай ағамыз да орнынан көтерілді. Екеуіміз екінші қатарға жайғастық. Жиналыс басталарын дегенше біраз әңгіменің басын қайырдық. Жәкең бір жағынан ағамыз болса, екінші жағынан бөлектігіміз де бар еді.

Салтанатты шарада облыс әкімі Бердібек Сапарбаев бізге алғаш шыққан «Астана» медалін табыстады.

...Ақын Жаксыбай Сарбалаевтың кіндік қаны 1942 жылы «Таң» ауылының топырағына тамған. Әкесі Сарыбала өлең-жырға қаражауы болмаған, ал анасы Аймыш жыр қонған сүйлейер ауылынан еді. Отбасы кейін Жалағаш кентіне қоныс аударды. Жәкеңнің өмір жолына қысқаша тоқталар болсақ, 1964 жылы Қызылорда медицина училищесін бітіріп, 20 жылдай Жалағаш аудандық санитарлық-эпидемиологиялық станциясында табан аудармай қызмет етті. 1990 жылы Қызылорда қаласындағы педагогикалық институттың тіл-әдебиет бөлімін сырттай аяқтап, аудандық «Қазақ тілі» қоғамының төрағасы болды. Бірнеше мәрте аудандық мәслихаттың депутаты, бір рет облыстық мәслихаттың да депутатығына сайланған. Өлеңдері жыр жинақтарына енген.

1977 жылы аудан орталығы Жалағашта ауыл клубтарының байқауы өтетін болып, ауқымды шараға байланысты ауылға Жаксыбай ағамыз шақырылды. Ол кісі келе өнерлі жастарды жинатты. Тездетіп өзі мазмұнды сценарий жазған. Дайындық қызу жүрді. Оншақты күннен соң байқау басталып, «Таң» ауылдық клубы байқау қорытындысында бас жүлде иемденіп еді.

Менің бұл шағын мақалада ендігі бір айтпағым – Жәкеңнің бертінректе өзінің жан сырғындай етіп жазған бір өлеңі жайлы. Енді соны оқық:

– Көрінбес көп ішінен дара тұлғам,
Несіне ақын болып жаратылған?
Сәбидей сырқаттанып қала берем,
Құстың да салқын тиіп қанатынан.
Наз күткен досына досым алаң,
Кей кезде дертіме дерт

қосып алам.

Қаймығып қажитындай

болмашыға,

япыр-ау, не болғаны осы маған?

Шабыт құстың талды ма

қанаты да,

Саябырлап барады тағатым да.

Алып ұшып тұрмаймын

бұрынғыдай

Жақсы жыр, жан азығын таратуға.

Зенгір көк, зеренді қол,

құшар далам,

Құсы да туған жердің ұсар маған.

Өңірін тышып-ескен кимай-қимай,

Алатау – арман тауға ұша алмаған.

Кейде өзімді жаулы құстай көрем,

Шарықпап қиялымнан

ұшпайды өлең.

Кешіктім, кешір мені

арманды өлке,

Төсінде туған жердің

қыстай берем.

Иә, Жәкеңнің осы жағанындай, ертерек жабдысқан дерт ат тұсауындай алдымен кен аштырмады ма? Қайсыбір қаламдастары сияқты кезінде Алматы, ақындар ортасына барса кім біледі, Жаксыбай Сарбалаев өлең аламандарында жыр бөйгелерін шапмай алар ма еді деп те ойлаймын. Ол 2012 жылы жетпіс жасында өмірден озды.

Темірбек ЕСЖАНОВ,
Қазақстан Республикасының білім беру ісінің құрметті қызметкері,
Қазақстан Журналистер одағының мүшесі

● АҚПАРАТ КӨЗДЕРІНЕН

Терминологиялық база жетілдірілмек

Биыл қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 6 мың терминге сараптама жасалады. Қазақ тілінің терминологиялық базасын жетілдіру бойынша жұмыстар жүргізіліп жатыр.

Жалпы 1971 жылдан бері 31 611 терминге лингвистикалық сараптама жасалған. Биыл қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 6 мың терминге сараптама жасау жоспарлануда. Жаңа терминдерді біріздендіру мақсатында «Termcomp.kz» қызмет етеді. Мақұлдауға ұсынылған салалық терминдерді тек комиссия мүшелері ғана емес, сала мамандары мен жалпы жұртшылық талқылайды. Сонымен қатар қазақ тілі ұлттық корпусының мәтіндік базасын құру жұмысы қолға алынды. 2021 жылы публицистикалық мәтіндердің 2 млн бірлігіне талдау жасалып, qazcorp.kz сайтына орналастырылды.

Биылғы квота – 6587 адам

«Қуатты өмірлер – ел дамуының драйвері» ұлттық жобасын іске асыру арқылы 2026 жылға дейін солтүстікке қоныс аударған азаматтардың жұмыспен қамту деңгейін 87 процентке дейін жеткізу көзделген.

Инфрақұрылымдық жобаларды еңбек ресурстарымен қамтамасыз ету үшін оңтүстік аймақтардан 35 мың адамды тарту жоспарланған. Еңбек күші тапшы өңірлерді қолдау мақсатында Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі жыл сайын оңтүстіктен солтүстікке қоныс аударушылардың квотасын бекітеді. Биылғы жылы квота 6 587 адамды құрады.

Қоныс аударушыларға мемлекеттік тұрғын үй қорынан тұрғын үй, сондай-ақ жеке тұрғын үй құрылысы үшін жер учаскелерін (ауданы кемінде 0,1 га) беруді жеңілдету, қажетті мамандықтар бойынша жұмысқа орналасатын қоныс аударушылар, сондай-ақ олардың жұмыс берушілері тұрғын үй салу кезінде өз қаражаты есебінен жұмысқа шығандарын өтеу (кемінде 50%), субсидияларға қол жеткізу

үшін қоныс аударушылардың кредит берешегіне қаникулдар белгілеу (мерзімі 6 айдан 1 жылға дейін) пысықталып жатыр.

Депутаттың ұсталғанын растады

ҚР Бас прокуратурасы Алматы қаласы мәслихатының депутаты Қайрат Құдайберген қаңтар оқиғасының ісі бойынша ұсталғанын растады. Қайрат Құдайберген 21 сәуірде уақытша ұстау изоляторына қамауға алынған.

Еске салсақ, қаңтар оқиғасы кезінде Алматы қаласынан тараған видеоларда кәсіпкердің «Дикий Арман» лақап атымен белгілі Арман Жұмағелдиевтің жанында жүргені көрініп болатын. 7 қаңтарда Алматыда полицейлер «Дикий Арман» лақап атымен танымал қылмыс әлемінің серкесі А.Жұмағелдиевті ұстаған еді. ҚР Бас прокуратурасы Арнайы прокурорлар қызметінің бастығы Ризабек Ожаровтың айтуынша, «Дикий Арман» тобы қаңтар оқиғасы кезінде 24 бейбіт тұрғынды ұрлап, күштеп ұстаған. Криминалдық авторитет «Дикий Арманды» қамауға алу мерзімі екі айға ұзартылған болатын.

Пәндер мазмұны қайта қаралуда

Бастауыш сыныпқа арналған академиялық пәндердің мазмұны қайта қаралып жатыр. Орта білім беру мазмұнын еңбек нарығының талаптарына, педагогика және психология саласындағы жаңалықтарға сәйкестендіру үшін Б.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының базасында арнайы жұмыс тобы құрылды.

Жұмыс тобы бастауыш сынып оқушыларының психоэмоционалдық жағдайын ескере отырып, академиялық пәндердің мазмұнын қайта қарау, жоғары сынып оқушыларын кәсіптік бағдарлау, оқушылардың дербестігін, әлеуметтік дамуы мен шығармашылық қабілеттерін дамыту, инклюзивті білім берудің қолжетімділігін арттыру мәселелерін пысықтайды. Жалпы еліміздің рухани құндылықтарын сақтау және оларды мектеп бағдарламасы, әдебиет, бұқаралық ақпарат құралдары арқылы доріптеу бойынша жүйелі жұмыс жүргізілуде.

Аудан жаңалықтары

Әдеби автобус

Қызылорда. Қалалық орталықтандырылған кітапханалар жүйесі Дүниежүзілік кітап және автор құқығын қорғау күніне орай «Өркениетке кітап» атты әдеби автобус шарасын өткізді.

Іс-шара барысында №1 бағыттағы автобус жолаушылары кітап туралы өлең-жырлармен сусылды. Сондай-ақ, жүргізушілермен викториналық ойын жүргізіліп, қызықты сұрақтарға жауап берген оқырмандар түрлі сыйлықтарға ие болды.

Қор өкілдерімен кездесті

Арал. Аудан әкімі Серік Сермағамбетов Арал теңізінің экологиялық жағдайын жақсарту мақсатындағы бірқатар жобаларды жүзеге асыратын америкалық «USAID» қорының өкілдерімен кездесіп, сапарларына сәттілік тіледі.

Өз кезегінде қор өкілдері теңіз ұлтына сексеуіл отырғызу, теңізді қытай ауларынан, пластикалық қалдықтардан тазарту жұмыстарын жүргізетінін айтты. Сонымен қатар, қалбырлар мен пластикалық қалдықтарды қайта өңдейтін цех салу жоспарын бөлісті.

Медициналық бекет ашылды

Қазалы. Аудан орталығынан шалғай орналасқан Жұбан елді мекенінде жаңа медициналық бекет ашылды.

Ашылу салтанатына аудан әкімі Мұхтар Оразбаев, аудандық қоғамдық кеңес төрағасы Талайлы Бөріқұлаков қатысты. Жаңа медициналық бекет Жұбан ауылында тұратын 8 отбасы мен жасқан маңдағы Сағыр, Қазанғап елді мекендерінің 200-ге жуық тұрғынына дәрігерлік көмек көрсетеді.

Атыс қаруын сатып алу акциясы

Қармақшы. Аудандық полиция бөлімі азаматтардың тапсырған атыс қарулар, жарылғыш заттар мен оқ-дәрілердің техникалық жай-күйі, оларды тапсырғаны үшін сыйақы белгілеу жөнінде комиссия құрылғанын хабарлады.

Сондай-ақ, азаматтарды заңсыз қаруды, оқ-дәрілерді полиция бөлімдеріне өткізіп, қылмыстың алдын алуға үлес қосуға шақырды. Айта кетейік, ҚР ІІМ-нің бұйрығымен бекітілген ережеге сәйкес ел аумағында заңсыз сақтаудағы атыс қаруын, оқ-дәрілер мен жарылғыш заттарды сатып алу бойынша кезекті акция басталды.

Төмен бағалар дүкені ашылды

Жалағаш. Аудан орталығында «Светофор» төмен бағалар дүкені ашылды.

Дүкен негізінен жергілікті тауар өндірушілері мен Ресейде шығарылған өнімдерді басқа сауда орындарына қарағанда 12-18 процент төмен бағаммен сатады. Айта кетейік, нысанда жаңадан 11 жұмыс орынын ашылып, аудан азаматтарын жұмыспен қамтуда.

Аяқсу жолдары қайта қазылу

Сырдария. Теренөзек кентіндегі аяқсу жолдарын қайта қазу жұмыстары жүргізілуде.

Бүгінгі күнге кенттегі Жеңістің 50 жылдығы, Мұратбаев, Тәжібаев, Құттыбаев және басқа да 14 көшеде аяқсу жолдары қазылды. 20 сәуірден бастап аяқсу насостары іске қосылды. Сонымен қатар, Б.Момышұлы, А.Токмағамбетов, Қызылдықан көшелеріне жаңадан электр насостарын қою жоспарланды.

Ескерткіштер – ел мұрасы

Шнелі. Аудандық Ыбырай Жақаев атындағы күрші өсіру тарихи музейінде «Ескерткіштер – адамзат әлемінің айнасы» атты шара өтті.

Жиынның басты мақсаты – оқушыларға киелі орындар мен тарихи маңызы бар ескерткіштер туралы мәлімет беру. Сондай-ақ келушілер Ы.Жақаев атындағы күрші өсіру тарихи музейіндегі құнды дүниелермен танысып, көптеген пайдалы ақпараттармен сусылды.

Түнгі рейд жүргізілді

Жаңақорған. Аудандық Жастар ресурстық орталығы кеңесшісі М.Құлмырзаев, жастар ісі жөніндегі мамандары және аудандық полиция бөлімінің ювеналды полиция тобының инспекторлары қатысумен рейдтік жұмыстар жүргізілді.

Рейд барысында жастар көп жиналатын компьютерлік ойынханалар мен мейрамханаларда жеке кәсіпкерлерге түнгі 22:00-ден кейін көмелетке толмаған жасөспірімдерді заңды өкілдерінің кіргізуіне керекті ескертілді. Сонымен қатар үй-жайынан тыс жерде заңды өкілдерінің жүрген жасөспірімдерге ескерту жасалынып, үйлеріне қайтарылды.

Дайындаған
Биболат СӘТЖАН,
«Сыр бойы»

Рухани байлыққа үндеген

Ә.Тәжібаев атындағы облыстық әмбебап ғылыми кітапханасында «Дүниежүзілік кітап және авторлық құқық қорғау» күніне орай «Kitap Fest-2022» фестивалі ұйымдастырылды. Оған зиялы қауым өкілдері, жастар, кітапхана оқырмандары, жоғары оқу орындары және колледж студенттері, мектеп оқушылары, жалпы қала тұрғындары қатысып, тамашаланды.

Іс-шараны облыстық кітапхана директоры Нұрлыбек Мынжас ашып, құттықтау сөз сөйледі. Сондай-ақ, елімізге белгілі қаламгерлер, Қазақстан Жазушылар одағы облыстық филиалының төрағасы Қаршыға Есімсейітова, жазушы Сайлаубай Жұбатыров сөз өнеріне сүйіспеншілік, кітап оқудың маңызы туралы пікір білдірді.

Фестиваль қатысушыларына қызыққа толы бағдарламалар дайындалған. Көрме-жәрмеңке ұйымдастырылып, «Отбасы хрестоматиясы» баспасы шы-

ғарған кітаптар оқырман назарына ұсынылды. Оқырмандар «Әлдиен эпосқа дейін», «Сияр Шәріп», «Ясауи феномені», «Логотерапия», «Салт-дәстүр сөйлейді», «Махаббат мекені», «Бейсен және болмыс» кітаптарына қызығушылық танытты. Қатысушылар кітаптардың әртүрлі инсталляцияларын тамашалап, фотосессия жасауға мүмкіндік алды.

Іс-шара кішкентай оқырмандардың флешмобына жалғасты. Қ.Мұхамеджанов атындағы №1 мектеп-гимназияның, Т.Рысқұлов атындағы №222 орта мектебінің, №267 орта мектебінің оқушылары М.Әлімбаевтың, Ө.Тұр-

манжановтың, А.Асылбектің, Қ.Мырза Әлінің өлеңдерін оқыды. Ұлы ағартушы, ақын А.Байтұрсынұлының «Қырық мысал» жинағындағы «Қасқыр мен қозы» көрінісі сахналынып көрсетілді. Сондай-ақ рухани ордаға келушілер ашық аспан астындағы кітап көрмесін тамашалап, құнды қазыналармен танысты.

Бұдан бөлек, «Жыр әлемінде» атты поэзия кеші ұйымдастырылды. Оған ақын, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі Мөлдір Айтбай қатысып, өзі оқыған сүйікті кітаптарын оқырмандарға ұсынды.

«СБ» ақпарат

Мал ұрлығының жазасы қатаң

Мал – ауыл халқының күнкорісі, нәпақасы, берекесі. Ежеден төрт түлігін түлетіп, содан ризығын айырып келе жатқан халқымыз үшін ақ адал еңбегі, маңдай терімен жинаған малының орны ерекше. Дегенмен біреудің адал еңбегімен жинаған малына көз тігіп, оңай олжаға кенелгісі келетіндер де жоқ емес. Мал ұрлығының күннен-күнге өршіп, тыйымсыз тұрғаны бүгінгі күннің өзекті мәселелерінің бірі десек қателеспейміз.

Осыған орай азаматтардың құқықтары мен бостандықтарының, олардың меншік құқығының қорғалуын қамтамасыз ету үшін Мемлекет басшысы Қ.Тоқаев өзінің Қазақстан халқына кезекті Жолдауында мал ұрлығы үшін жазаны қатаңдату қажет екенін атап өткен болатын.

Осы негізде Президент «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық, қылмыстық-процестік заңнаманы жетілдіру және жеке адам құқықтарының қорғалуын күшейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңына қол қойды. Аталған заңға сәйкес Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне 188-1 «Мал ұрлығы» деген арнайы бап енгізілді.

Қылмыстық жауаптылық пен жазаны белгілейтін заңнаманың жаңа талабына сәйкес, мал ұрлығы адамдар тобы емес, бір адам мал қораға немесе басқа да қоймаларға кірместен жабірленушіге айтарлықтай залал келтірмей жазаға жағдайда сотталушының ауырлығы орташа қылмыс ретінде мүлкі тәркіленеді. Үш мың айлық есептік көрсеткішке дейінгі мөлшерде айыппұл салуға, сол мөлшерде түзеу жұмыстарына бес жылға дейінгі мерзімге бас бостандығын шектеу немесе бас бостандығын айыру жазасы қарастырылған.

Егер мал ұрлығын адамдар тобы алдын ала сөз байласып жасаса немесе ірі мөлшерде жасалған мал ұрлығы ауыр қылмыс деп танылады. Ол үшін үш жылдан жеті жылға дейінгі мерзімге бас бостандығын айыру жазасы қолданылуы мүмкін.

Мал ұрлығы бірнеше рет жасалса, сондай-ақ тұрғын үйдің мал қорасына, қашаға немесе өзге де қоймаларға кіру арқылы жасалған жағдайда да ол ауыр қылмыс деп танылады. Ол үшін бес жылдан он жылға дейінгі мерзімге бас бостандығын айыру жазасы қолданылуы мүмкін.

Егер мал ұрлығын ұйымдастырған қылмыстық топ жасаса немесе аса ірі мөлшерде жасалса, жеті жылдан он екі жылға дейінгі мерзімге бас бостандығын айыру жазасы белгіленеді.

Мал ұрлығы үшін жазаның қатаңдатылғанына, ол жайлы ақпарат құралдарында жарыса жазып, түсіндірме жұмыстары жүргізілгеніне қарамастан, ауыл халқының ақ адал малын оңай жолмен иемденіп, жымқырғысы келетіндердің азаймауы көңілге қаяу салады.

Қылмыстық кодекске мал ұрлығы бойынша жауаптылық көзделген жаңа бап енгізілгені Жаңақорған аудандық сотында Қылмыстық кодекстің 188-1 бабымен 2020 жылы 5 адамға қатысты 4 қылмыстық іс, бытыр 9 адамға қатысты 5 қылмыстық іс қаралған.

Оның ішінде 2020 жылы 2 қылмыстық іс бойынша мал ұрлығы орташа ауырлықтағы қылмыс ретінде сотталушылардың жабірленушілермен татуласып, залалды өтеуіне байланысты тоқтатылса, бытыр орташа ауырлықтағы 1 адамға қатысты 1 қылмыстық іс осы негізде тоқтатылған.

Мал ұрлығына қатысты жаңа баппен 2020 жылы аудандық соттың үкімімен 3 адамға қатысты 2 қылмыстық іс бойынша сотталушыларға бас бостандығын айыру түріндегі жаза тағайындалған.

Өткен жылы аталған баппен 8 адамға қатысты 4 қылмыстық іс бойынша үкім шығарылып, 8 сотталушыға бас бостандығын айыру түріндегі жаза тағайындалған.

Мысалы, Бесарқы ауылының тұрғыны сотталушы К. ауыл маңындағы жайылымдық жерде жабірленуші М.-ның қойын бағып жүріп, отар ішінен әрқайсысының құны 15000 теңгені құрайтын 6 бас қозысын жымқырып, жабірленушіге 90000 теңге мүліктей залал келтірген. Кодекстің 11-бабы 3-бөлігінде талабына сәйкес сотталушы К.-ның жасаған іс-әрекеті – ауырлығы орташа қылмыс.

Ал 68-баптың 1-бөлігіне сай, ауырлығы орташа қылмыс жасаған адам жабірленушімен татуласса, оның ішінде медиация тәртібімен татуласса және зиянды қалпына келтірсе, қылмыстық жауаптылықтан босатылуға жатады. Сондықтан, сотталушы мен жабірленуші өзара медиация тәртібімен татуласып, оның залалды өтеуіне байланысты сотталушы К. 68-баптың 1-бөлігі негізінде жауаптылықтан бо-

сатылып, қылмыстық іс тоқтатылды.

Сот үкімімен жаза тағайындалған іске тоқталсақ. Сотталушылар Қызылорда қаласының тұрғындары Н., Т., С. адамдар тобы алдын ала сөз байласып, 2020 жылдың тамыз айы мен желтоқсан айы аралығында бірнеше рет Жаңақорған ауданы Қожамберді ауылының жайылымдық жерлерінен, егістік алқабынан және «Батыс Еуропа-Батыс Қытай» тас жолының Шнелі ауданы Бала би ауылы «Оқиы Ата» кенесенің тұсында жайылымдық жерде жайылып жүрген Жаңақорған, Шнелі аудандарының 12 тұрғынының жалпы 13 бас сиырдың жымқырған. Қызылорда қаласына барып мал сою пункттеріне өткізіп немесе базарға сатып, түскен ақшаны бас пайдаларына жаратқан.

Сот талқылауында сотталушылар жабірленушілерге келтірілген шығынды толық өтеп, жасаған әрекеттеріне өкінетінін білдірген. Алайда сот олардың жасаған қылмысының қоғамға қауіптілігін ескеріп, ҚК-нің 188-1 бабы 3-бөлігінің 1) тармағымен кінәлі деп танып, бес жыл алты ай мерзімге бас бостандығын айыруға, жазасын қылмыстық атқару жүйесінің орташа қауіпсіз мекемесінде өтеуге үкім етті.

Қылмыстық кодекстің талабына сәйкес жаза әлеуметтік әділеттілікті қалпына келтіру, сондай-ақ сотталған адамды түзеу және сотталған адамның да, басқа адамдардың да жана қылмыстық құқық бұзушылықтар жасауының алдын алу үшін қолданылады. Жаза тән азабын шектіруге немесе адамның қадір-қасиетін қорғауы мақсат етпейді.

Аудандық сот ауылдық округ әкімдеріне мал ұрлығына жазаның қатаңдатылғанын жайлы, қылмыстық құқық бұзушылықтардың алдын алу мақсатында түсіндірме жұмыстарын жүргізу үшін жекеше қаулылар қабылдаған.

Аудан тұрғындарының тірлігі мал шаруашылығымен тікелей байланысты. Дегенмен кейінгі уақытта мал ұрлығының белең алуы адал еңбекпен күн кешіп отырған халықтың көңіліне қаяу салады. Жылдар бойы тірнектен жинап малын оңай әрі мол олжаға батуды ойлаған ұрылардың меншігін беріп қою кімге де оңай тиімесі анық.

Алайда мал иелері де ұрлықтың алдын алу үшін қырағы болып, малының жайылымда иесіз ұзақ жайылуына жол бермеуі керек. Уақытылы қадағалап, қарау үшін бақташымен келісіп, бағуды жолға қойса, олардың ұры көзіне түсіп, оңай олжаға кенелуіне жол бермес еді.

Мемлекет басшысының тікелей қолдауымен мал ұрлығын жасаған адамдарға қатысты жазаны қатаңдату аталған санаттағы қылмыс санының азайып, атаксіппен айналысатын ауыл тұрғындарының одан әрі шаруасын дөңгелетіп, меншік құқығының қорғалуына заңмен кепілдік берді.

Әлия ТҮБЕКБАЕВА,
Жаңақорған аудандық сотының төрағасы

БРИФИНГ

Бірінші топтағы мүгедектерге күтім көрсетушілерге ең төменгі күнкорі денгейінде жаңадан арнаулы жәрдемақы енгізілді.

Аружан ЕРАЛЫ,
«Сыр бойы»

Жәрдемақы мөлшері көбейді

Аталған көмек бөгде адамның тұрақты көмегіне мұқтаж I топтағы мүгедектері бар азаматтарға арналған. Бұл туралы өңірлік коммуникациялар қызметінде өткен брифингте Еңбек, әлеуметтік қорғау және көші-қон комитетінің облыс бойынша департаменті басшысының орынбасары Айгүл Маханова айтты.

Жәрдемақы туыстық қатынастарына қарамастан тағайындалып төленеді. Бірақ күтімді жүзеге асырушы ретінде айқындалған адам бір елді мекенде тұруы керек. Бұған дейін аталған жәрдемақы «Балалық отбасыларға берілетін мемлекеттік жәрдемақылар туралы» заңға сәйкес 18 жасқа дейін мүгедектігі бар балаларды тәрбиеленгені үшін ата-анасына, камкоршысына және күтім жасайтын адамдарға ең төмен күнкорі денгейінде тағайындалып төленгені.

– Биыл жәрдемақы мөлшері 50426 теңгені құрады. Бұл көмек күтім жасайтын 198 адамға тағайындалды. Күтушіге жәрдемақы мынадай жағдайларда тағайындалмайды: Егер күтуші көмелет жасына толмаса, психикалық денсаулық орталығында есепте тұрса, I топ мүгедегі толық мемлекеттік қамсыздандыруында болған жағдайда ала алмайды.

Сонымен қатар 7-ден 18 жасқа дейінгі мүгедек балаларға берілетін жәрдемақы зыркатының дәрежесіне қарай 37 процентке дейін ұлғайды. Жалпы облыс бойынша 7-ден 16 жасқа дейінгі 3080 балаға мүгедектік топ белгіленді. Бүгінде 478 балаға мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақы берілді. Айта кететін жайт, «ҚР зейнетақымен қамсыздандыру туралы» заңына өзгерістер енгізіліп, 16 жасқа дейінгі мүгедек балаларға күтім жасау кезеңі 18 жасқа дейін ұзартылды, – деді А.Маханова.

Заңда мүгедектігі бар балаларға мемлекеттік жәрдемақыны ата-анасының біреуі қайтыс болған жағдайда немесе асыраушысынан айырылса, бір мезгілде алу құқығы көзделген. Бұл өзгерістер камкоршысынан айырылған және отбасы құрамында мүгедек балалары бар отбасылардың табыс денгейін арттыруға мүмкіндік береді.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«ПҚР» АҚ ҚР Экологиялық кодексінің 96-бабының талаптарына сәйкес 2022 жылы 30 мамыр күні сағат 11.30-да Қызылорда қаласы, Қонаев көшесі №4 мекен-жайында «Қарабулақ-71Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұнғымасын салуға арналған жеке техникалық жоба», «Қарабулақ-80Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұнғымасын салуға арналған жеке техникалық жоба», «Қарабулақ-84Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұнғымасын салуға арналған жеке техникалық жоба», «№4886 келісімшарттық аумақтағы Құмкөл кен орнында жобалық тереңдігі 1750 м(±250) пайдалану ұнғымаларын салуға арналған топтық техникалық жоба» жұмыстарына «Қоршаған ортаға әсерді бағалау» бөлімдеріне ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдау өткізілетіндігін хабарлайды.

Жобалық құжаттама пакетімен Бірінғай экологиялық портал <https://ecportal.kz/Public/Hearings/ShowDetails/6858> сайтында танысуға болады.

Барлық ескертудер мен ұсыныстар <https://ecportal.kz/> бірінғай экологиялық порталда, сондай-ақ Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com және zh.kalemova@kaznigri.kz қоғамдық тыңдаулар өтетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей қабылданады.

Қатысушыларды тіркеу жеке басын қуалаудыратын құжатты көрсеткеннен кейін жүргізіледі.

Төтенше жағдай немесе шектеу шаралары оның ішінде карантиндік, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда қоғамдық тыңдаулар онлайн режимінде өткізіледі.

Тыңдауға қатысу үшін төмендегі сілтеме бойынша оту қажет:

<https://us04web.zoom.us/j/5280664063?pwd=QjROTjVhL0ZlZm00OEVySXY3Yk9kZ0Z0>
Конференцияның идентификаторы: 528 066 4063, кіру коды: 1234.

Белсенді сілтеме Бірінғай экологиялық порталда <https://ecportal.kz/Public/Hearings/ShowDetails/6858> сайтында ұсынылады.

Қосымша ақпаратты «ПҚР» АҚ Қызылорда қаласы, Қонаев көшесі №4, тел.: 29-99-52, эл.пошта: Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com, арқылы алуға болады.

Іс-шараның бастамашысының өкілі Мұрат Мамбетов, тел.: 29-99-52.

Жобалаушы – «КАЗНИГРИ» ЖШС, Атырау к., Өйтеке би 43А., тел.: 30-40-17, эл.пошта: zh.kalemova@kaznigri.kz

№	Қабылдау жүргізілетін тұрғын А.Т.Ә.	Лауазымы	Қабылдау күні	Қабылдау уақыты
1	Тәжібаев Қайрат Әбеноұлы	Департамент басшысы	Әр аптаның Сәрсенбі күні	15.00-ден 17.00-ге дейін
2	Серікбек Қанатбек Қуанышұлы	Департамент басшысының орынбасары	Әр аптаның Бейсенбі күні	15.00-ден 17.00-ге дейін

Сенім телефоны

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің Жер ресурстарын басқару комитеті Қызылорда облысының жер ресурстарын басқару департаментінің мемлекеттік қызметшілерінің «Сыйбалас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы Заңы, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы Заңы және Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексі (Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеп қағидалары) талаптарын бұзу фактілері орын алған жағдайда 8/7242/40-02-44 сенім телефонына жүгінуге болатындығын хабарлайды.

Жарамсыз деп есептелсін

«Отан» Республикалық қоғамдық бірлестігінің «Қызылорда облыстық кәсіби техникалық оқу орталығы» білім беру мекемесі (БСН 030140008063) Жарғысының мемлекеттік және орыс тіліндегі тұнұсқасы жоғалуына байланысты жарамсыз деп есептелсін.

● КОНКУРС

СЫР АСПАНЫН ТЕРБЕГЕН
САЗДЫ ӘУЕН

Тәуелсіз қазақ елінің тарихында есімі алтын әріппен жазылған аңыз адам, ұлтымыздың өнері мен мәдениетінің дамуына өлшеусіз үлес қосқан ҚСРО Халық артисі, Халық қаһарманы Роза Бағланованың туғанына 100 жыл. Ән падишасының ғасырлық мерейтойы әлемдік деңгейде аталып отыр. Мемлекет қолдауымен жүзеге асырылып жатқан мерейтойлық іс-шара талант несиінің туған жеріндегі тағлымды істерге арқау болды.

Сб Ғазиға ӘБІЛДА,
«Сыр бойы»

Облыс орталығынан ән падишасының зәулім ескерткіші бой көтерді. Қазақтың қаһарман қызының дара тұлғасын аскақаттып, ұлттық нақышпен үйлескен сәулетті туынды Сыр халқының шексіз құрметінің айғағындай. Ескерткіш авролары сәулетші Б.Кененбаев пен мүсінші М.Сыдықовтың шығармашылық еңбегіне елдің алғысы ерекше.

Табиғи талантымен бағаланып, ор болмысымен, өнегелі ізімен өзіндік қолтаңбасын қалдырған Роза Бағланова ғажап киім үлгісімен де ұлт мәдениетін әлемге танытты. Өншінің бір естелігінде айтылғандай, Елизавета патшайым «Қазақ әйелдерінің киген киіміне карап-ақ олардың қандай халық екенін танауға болады. Бұл киім байлық пен талғамды аңғартады» деген екен. Иә, дүниежүзінің 50-ден астам елінде қазақ әнін шырақпаған ол шын мәнінде Отанды, туған елді сүюдін ерекше үлгісін көрсетті.

Аңыз әнінің асыл мұрасын насихаттауға арналған «Ақмаңдайлым» атты дәстүрлі республикалық ән конкурсы биыл облыста 5-мәрте ұйымдастырылды. Н.Бекежанов атындағы облыстық қазақ музыкалық академиялық драма театрында екі күнге ұласқан ән байқауына еліміздің барлық өңірінен 20-ға жуық жас әнші қатысты. Конкурстың талабына сәйкес Р.Бағланованың репертуарындағы ел жүрегіне жатпай қалған, ерекше әуезді ретро әндер қайта жаңғырды. Сонымен бірге, халық әндері және қазіргі заман композиторларының әндері де

кеңінен насихатталды. Облыстық филармония жанындағы оркестрдің сүйемелдеуімен, жанды дауыста орындалған әндер көрермен көңілінен шықты.

Конкурсқа қазылық еткен әнші-композитор, ҚР Еңбек сіңірген қайраткері, Ж.Елебеков атындағы эстрадалық-цирк колледжінің директоры Жәніс Сейдололаұлы (қазылар алқасының төрағасы), ҚР Еңбек сіңірген артисі, «Алматы әуендері» концерттік бірлестігінің бас көркемдік жетекшісі Бақтияр Тайлақбаев, әнші, ҚР Еңбек сіңірген қайраткері, Қазақ Ұлттық өнер университеті «эстрадалық ән салу» кафедрасының профессоры Сембек Жұмағалиев, композитор, ҚР Еңбек сіңірген қайраткері, облыстық халық шығармашылығын дамыту және мәдени-продюсерлік орталығының қызметкері Рамазан Тайманов, әнші, ҚР Еңбек сіңірген артисі, облыстық филармония әншісі Күләш Қалымбетова үміткерлер арасынан үздіктерді анықтады.

«Ақмаңдайлым» ән конкурсының бас жүлдесін Жамбыл облысынан қатысқан Дархан Қабыл жеңіп алып, 500 000 теңге жүлде иеленсе, 1 орынға лайық деп бағаланған Қызылорда облысының «Адажіо» тобы 300 000 теңге жүлдені қанжығалады. Айта кетейік, қаржылай жүлделер Р.Бағланованың отбасы атынан табыс етті.

Конкурстың II орын иегері Нұр-Сұлтан қаласынан келген Қымбат Жамбылбек және Ақтөбе облысының өнерпазы Әкімжан Шакиров 200 000 теңгеден еншіледі. Ал III орын Қазалы ауданы-

нан келген Сәкен Кермеш, Алматы облысынан Азамат Бақбергенов және Алматы қаласынан қатысушы Алмагүл Батталиеваға бұйырып, 100 000 теңгеден иеленді. Ал «Ақмаңдайлым» жүлдесі үшін Дәурен Ерманға, «Ән бұлбұлы» жүлдесі үшін Лияс Қадырбайға 50 000 теңгеден табысталды. Ұйымдастырушылардың айтуынша, конкурстың жүлде қорына Р.Бағланованың отбасы және облыс әкімдігі демеушілік жасады.

Ән конкурсының жеңімпаздарын марапаттау сәтінде облыстық мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасының басшысы Аскарбек Есжанов, әншінің ұлы Тәжен Бағланов және қазылар алқасы атынан ҚР Еңбек сіңірген қайраткері Рамазан Тайманов ізгі тілектерін білдірді. Сонымен қатар, Р.Бағланованың жеке продюсері болып ұзақ жыл қызмет атқарған ҚР Мәдениет қайраткері Қуаныш Өтешұлына қазақы дәстүрмен сый-сыяпат табысталды.

ҚР Еңбек сіңірген қайраткері, конкурстың қазылар алқасының төрағасы, жерлесіміз Жәніс Сейдололаұлының пікірін білген едік:

– Қазақ ән өнеріндегі қайталанбас дауыс иесі Роза Бағланованың есімін ұлықтау мақсатында туған жері – Сыр елінде өтіп жатқан іс-шаралар көңіл қуантады. Соның бірі – «Ақмаңдайлым» ән конкурсы биыл 5-ші рет ұйымдастырылып отыр. Осы уақыт аралығында қаншама жас талант өнерге қанат қалды. Алдағы уақытта бұл конкурсты халықаралық деңгейге көтеру керек. Бұған

байланысты қажетті шаралар қабылдауға өз тарапымыздан үлес қосамыз. Сонда ғана аңыз әншінің ғажап мұрасы әлемге насихатталады, – дейді ол.

Сырдың бойын сазды әуенмен тербеткен «Ақмаңдайлым» ән конкурсы мерекелік гала-концертке ұласты. Концертте әншінің өмірін баян еткен «Бұлбұл» телехикаясында Р.Бағланованың ролін сомдаған Зарина Жәкенова оның репертуарындағы ең танымал ән – «Ах, Самара городокты» шырқап, елдің ерекше ықыласына кенелді. Айта кетейік, «Бұлбұл» телехикаясы әншінің ғасырлық мерейтойы аясында мемлекет қолдауымен, «Хабар» агенттігінің тапсырысы бойынша түсірілген.

Концертте қазақ өнеріне үздіксіз қызмет етіп жүрген, ҚР Еңбек сіңірген артисі Бақтияр Тайлақбаев, ҚР Еңбек сіңірген қайраткері Сембек Жұмағалиев, Сыр бұлбұлы, ҚР Еңбек сіңірген артисі Күләш Қалымбетова ән шырқап, ән падишасының рухын аскақатты.

Конкурсқа бірінші орынды иеленген «Адажіо» тобы А.Лекеровтың сөзіне жазылған композитор М.Төлебаевтың «Кестелі орамал» әнін нақышына келтіріп орындады. Сондай-ақ, Р.Бағланованың репертуарындағы «На солвечной поляночке» (И.Соловьев-Седой, Алексей Фатьянов) әнін орындаған конкурс жеңімпазы Сәкен Кермеш, халық әні «Екі жиренді» қалыптата шырқаған бас жүлде иегері Дархан Қабыл тамаша талантымен көрермен көшеметіне бөлгенді

Н.Бекежанов атындағы қазақ академиялық музыкалық драма театрында облыстық филармонияның 50 жылдығы аясында және 29 сәуір – Халықаралық би күніне арналған II Республикалық «Ақкербез» конкурсы-фестивалі өтті. Бұл аймақ басшысының қолдауымен өзімізде екінші мәрте ұйымдастырылып отыр.

Сб Аружан ЕРАЛЫ,
«Сыр бойы»

Ұлттық өнер
Ұлықталды

Байқаудың мақсаты – қазақ би өнерін дамытып, шығармашылық байланысты нығайту, тәжірибе алмасу және қазақтың бекзат өнеріне үлес қосқан балетмейстерлер мен хореографтарды насихаттау. Фестивальға еліміздің 7 өңірінен 9 кәсіби би ұжымы қатысты. Олар фестиваль талаптарына сай 2 кезек бойынша бақ сынады. Бірінші кезекте қазақ биін паш етсе, екінші бөлімде өз қалаулары бойынша би қойылымдарын көрермен назарына ұсынды. Басты талап би композициясының тақырыбы толығымен ашылып, қойылымның драматургиясы сақталуы керек.

Сондай-ақ, ұтымды идеясы, орындау тәсілдері мен ұжым мүшелерінің фактурасына, актерлық шеберліктері мен техникалық мүмкіндіктеріне және костюмдерінің көркемдігі мен үйлесімділігіне мән берілуі тиіс.

Конкурсқа Қызылорда облыстық филармониясынан «Томирис», Алматы қаласынан «Алатау әуендері», Батыс Қазақстан облысынан «Назерке», Ақтөбе облысынан «Аққу», Павлодар облысынан «Нұр», Түркістан облысынан «Ясы», Маңғыстау облысынан «Жорға», Жаңаөзен қаласынан «Шабыт» және М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінен келген «Қарақоз» би ансамбльдері өнер көрсетті. Оларға балетмейстер, Қазақ Ұлттық хореография академиясының аға оқытушысы А.Садықова, Мемлекеттік «Салтанат» би ансамблінің директоры М.Закиров, Өзбекстан Мемлекеттік хореография акаде-

Суретті түсірген
Нұрболат НҮРЖАУБАЙ

● ЕЛ БІРІНШІЛІГІ

Ауыр атлеттер – Қызылордада

Осы аптаның дүйсенбісінде Қызылорда қаласындағы «Буразия» спорт кешенінде ауыр атлетикадан ел біріншілігі жалауын көтерді. Дүбірлі додаға Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент қалалары мен облыс орталықтарынан 220-ға жуық спортшы келді. Олардың арасында еліміздің атынан халықаралық бәсекелерде бақ сынап жүрген Айзада Мүптілда, Зульфия Чиншанло, Арди Чонтей секілді тәжірибелі ауыр атлеттер бар.

Алты күн бойы спортшылар 20 салмақ бойынша жеңімпаздарды анықтады. Аталған жарыста ерлер 55, 61, 67, 73, 81, 89, 96 келі салмақта жүлделерді сарапқа салуда. Ал әйелдер 45, 49, 55, 59, 67, 71, 76, 81, 87, 87 келіден жоғары салмақта бақ сынауда.

Ауыр атлетикадан төрт дүркін Әлем чемпионы Илья Ильин ел біріншілігінде жастардың өздерін жақсы қиынан көрсетуіне мүмкіндігі зор екенін айтады. Билығы бәсекеге жиналған сайыскерлер арасынан алдағы уақытта дүниежүзілік додаларда бақ сынауын үздіктер анықталады.

– Айта кетсек, спорттың аталған түрінен жерлестеріміз әрдайым алдыңғы қатарда келеді. Биыл да сол биіктен көрінуді деген ойдамыз. Бұған дейін біздің өңірден тәжірибелі спортшылар шықты. Олардың арасында Әлем, Олимпиада және құрлықтық додаларда жеңімпаз тұғырынан көрінгендер аз емес. Айта кетерлігі, қазір де сол санлақтардың ізбасарлары көптеп шығуда. Бұл бізді қуантады. Ел біріншілігінде жерлестеріміздің жүлдесі марқайтады қатарынан көрінуде. Білікті мамандар олардың қабілет-қарымына назар аударады де-

ген ойдамыз, – дейді И.Ильин. Жарыстың алғашқы күнінде қызылордалық спортшылар қатарынан Салтанат Қыпшақбай 49 келі салмақта үздік

көрінді. Аталған салмақта қарағандылық Дарья Балабанов пен ақмолалық Айым Мұхаметжанова өзара бөлісті. Ал жарыстың екінші күнінде тағы бір жерлесіміз

Алтынай Тәңірбергенова 59 келіде белгілі ауыр атлет Зульфия Чиншанломен бәсекеге түсті. Зульфия бұған дейін 2020 жылы Токио Олимпиадасының қола

жүлдегері болса, үш дүркін әлем чемпионы атағын жеңіп алды.

Зульфия бұл жолы да сыр берген жоқ. Ол Қазақстанның төрт рекордына (жұлқа көтеруден екі, серпе көтеруден бір және қоссайыс қорытындысында) қол жеткізді.

Сондай-ақ, 81 келіде қыздар арасында облыс құрамасынан Динара Қыпшақбай мен Асылзат Дөненбаева екінші және үшінші орын алды. Аталған салмақта алматылық Арай Нұрлыбекова чемпион атанды.

Ал ерлер арасында 73 келіде жерлесіміз Бексұлтан Айтбай қола жүлдегер болды. Осы салмақта елордалық Едіге Емберді мен Шығыс Қазақстан облысынан келген Владимир Васильев алғашқы екі орынды өзара бөлісті.

Ел біріншілігі 24 сәуірде мәресіне жетеді.

«СБ» ақпарат

КЫЗЫЛОРДИНСКИЕ ВЕСТИ

СУББОТА,
23
АПРЕЛЯ
2022 ГОДА
№№60-61 (19.333-19.334)

Издается с 1 января 1930 года

Областная общественно-политическая газета

www.kzvesti.kz

ЕР ЕСІМІ – ЕЛ ЕСІНДЕ

Гордятся отцом и дедом

3

ПОДУМАЕМ ВМЕСТЕ

По семейным обстоятельствам

4

КОНКУРС

Песни, которые любит народ

6

ТЯЖЕЛАЯ АТЛЕТИКА

Рекордный подход Айзады

6

■ ПРЕЗИДЕНТ

Глава государства провел совещание по внесению изменений и дополнений в Конституцию

В резиденции Акорда под председательством Президента Касым-Жомарта Токаева состоялось совещание по внесению изменений и дополнений в Конституцию. В мероприятии приняли участие Председатель Сената Парламента Маулен Ашимбаев, Председатель Мажлиса Парламента Ерлан Кошанов, Государственный секретарь Ерлан Карин, Руководитель Администрации Президента Мурат Нуртлеу, министр юстиции Канат Мусин и члены Рабочей группы.

В своем выступлении Глава государства подчеркнул, что для реализации политических инициатив, изложенных в Послании, необходимо внести изменения и дополнения в Конституцию.

Рабочая группа подготовила необходимые поправки, в разработке которых принимали участие известные ученые-правоведы, Уполномоченный по правам человека, представители Парламента и государственных органов. Среди них ученые, которые работали в Конституционном суде, Конституционном совете. Безусловно, их богатый опыт помог в разработке новых норм Конституции. Особенно полезным был обмен мнениями о создании Конституционного суда и регламентации его работы, — отметил Президент.

Глава государства отметил важность включения в подготовленный проект изменений и дополнений в Конституцию всех предложенных инициатив, направленных на серьезную политическую трансформацию нашего общества.

По своей сути они означают переход Казахстана к качественно новой модели формирования и взаимодействия институтов власти, укоренение новой политической культуры. Для более четкого и емкого понимания я обозначил эту модель, этот процесс, как Вторая республика. В соответствии с новой парадигмой сокращаются полномочия Президента, значительно усиливается роль Парламента и мажлисов, существенно расширяется участие граждан, системно укрепляется правозащитная сфера, — подчеркнул Касым-Жомарт Токаев.

Глава государства указал на важную роль поправок, касающихся обеспечения прав человека.

Серьезно усилятся механизмы защиты конституционных прав и свобод граждан. Считаю, что это приведет к повышению ответственности чиновников за качество принимаемых ими актов. На конституционном уровне устанавливаются полномочия и гарантии независимости Уполномоченного по правам человека. В целом следует подчеркнуть, что в подготовленный пакет изменений и дополнений вошли только нормы, необходимые для реализации высказанных в Послании политических инициатив и требующие корректировки Конституции. Другие актуальные новации будут закреплены в рамках конституционных и иных законов, — сообщил Президент.

Он еще раз напомнил, что неспешный стиль работы госорганов сейчас недопустим: обстановка в стране и мире за последние три года кардинально изменилась.

Государственный аппарат должен оперативно, можно сказать, молниеносно реагировать на насущные проблемы. Поэтому предложенные Рабочей группой поправки, позволяющие Правительству принимать экстраординарные акты, обеспечат оперативность в кризисных ситуациях. В связи с этим особенно важна интенсивная работа Парламента. Депутаты должны оперативно рассматривать законопроекты на совместном заседании двух палат. В целом, я поддерживаю все изменения и дополнения, подготовленные Рабочей группой, — заявил Глава государства.

Касым-Жомарт Токаев отдельно остановился на необходимости решения принципиально важного для общества и государства вопроса о собственности на землю.

В завершение Глава государства выразил признательность членам Рабочей группы за проделанную в столь сжатые сроки большую работу.

Сегодня я внесу в Конституционный совет законопроект о внесении изменений в Конституцию. Это требование нашего Основного Закона. Уверен, что поправки в Конституцию откроют новую главу в истории Независимого Казахстана. Это важная веха в строительстве Нового Казахстана, — подытожил свое выступление Касым-Жомарт Токаев.

■ МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО

Восстановление Арала – задача общая

В минувший четверг в Кызылординскую область прибыла делегация из Узбекистана во главе с первым заместителем Председателя Сената Олий Мажлиса Республики Узбекистан Содыком Сафоевым. В аэропорту «Коркыт ата» гостей встречали заместитель Председателя Сената Парламента РК Аскар Шакиров, аким области Нурлыбек Налибаев, министр экологии, геологии и природных ресурсов РК Сериккали Брекешев, депутаты Сената Парламента РК Мурат Бахтиярулы, Акмарал Альназарова и другие. Цель двухдневного визита представителей узбекской стороны – участие в работе второго заседания Комиссии по сотрудничеству между Сенатом Парламента Республики Казахстан и Сенатом Олий Мажлиса Республики Узбекистан по проблемам обмеления Арала и связанных с этим экологических последствий.

Напомним, первое заседание Комиссии состоялось в июне прошлого года во время официального визита в Республику Узбекистан спикера Сената Парламента РК Маулена Ашимбаева. В ходе встречи со своим узбекским коллегой – председателем Сената Олий Мажлиса Узбекистана Танзилой Нарбаевой были подписаны Дорожная карта сотрудничества на 2021–2022 годы и Меморандум о сотрудничестве между Институтом проблем законодательства и парламентских исследований при Олий Мажлисе Республики Узбекистан и Институтом парламентаризма при Парламенте Республики Казахстан.

плотины на северном Арале. Коккаральская перемычка – гидротехническое сооружение, разделяющее южную часть моря от северной вблизи урочища Коккарал. Водопропускное сооружение с девятью водосбросами пропускной способностью до 600 м³/с предназначено для регулирования уровня воды в Малом Арале и сброса излишков в Южный Арал.

В конце 80-х годов прошлого века, когда из-за интенсивного обмеления море разделилось на две части: южная – Большой Арал и северная – Малый Арал, а по образовавшемуся между ними тонкому руслу вода из Малого Арала уходила в Большой, было

которую на следующий год снесло водой. К весне 1997 года была построена новая дамба, на которой устроили водосброс и укрепили железобетонными плитами. В 1999 году из-за сильного шторма дамба была снова разрушена. Строительство нынешней было завершено в 2005 году за счет займа, выданного по просьбе Правительства РК Всемирным банком развития. Благодаря возведению Коккаральской плотины удалось восстановить Малый Арал, что оказало положительное влияние на экологическую обстановку в регионе – стало меньше пыльных бурь и соляных выносов из Арала на прилегающие территории. Восстановилась

ном Арале поднялся более чем на десять метров по сравнению с самым низким его уровнем, зарегистрированным в 2003 году. Снизилась минерализация ардинского региона кроме Малого Арала, есть еще более двухсот озер. Действуют рыбоперерабатывающие заводы, некоторые из них имеют еврокоды,

популяция рыб, появились ценные породы – лещ, сазан, аральский осетр. Ранее из-за засоленности здесь

воды, восстановилась популяция рыб, изменился микроклимат. Море стало ближе к Аральску, который в былые времена считался одним из портовых городов Казахстана.

После осмотра местности с воздуха, делегатов уже на земле проинформировали о мерах по развитию водного хозяйства, по снижению дефицита воды и о фитолесомелиоративных работах на осушенном дне Аральского моря.

Далее члены рабочей группы посетили цех по глубокой переработке рыбы ТОО «ARAL SEA FOOD». О том, как в регионе развивается рыбное хозяйство, поведал собравшимся заместитель акима области Кайрат Нуртай.

На территории Кызыл-

подтверждающие соответствие европейским стандартам качества, что дает право выхода на мировой рынок. Предприятия экспортируют более десяти видов рыбной продукции, которая поставляется в Китай, Нидерланды, Чехию, Германию, Польшу, Россию, Грузию, Литву, Беларусь.

В 2020 году по поручению Президента в Казахстане была разработана Программа развития рыбного хозяйства до 2030 года, в соответствии с которой для расширения производства и реализации рыбной продукции в нашей области также была принята Региональная программа развития рыбного хозяйства, рассчитанная на 2021–2030 годы.

→ стр. 2

Фото Баларта Ескамова

С кызылординского аэропорта делегация вылетела в Аральский район, где совершила облет на вертолете Коккаральской

решено сохранить хотя бы северную часть моря. К слову, плотину строили дважды. В 1992 году была возведена песчаная дамба,

водилась только камбалоглосса.

Благодаря строительству Коккаральского сооружения уровень воды в Север-

■ ХОРОШАЯ НОВОСТЬ

Пусть дети растут счастливыми!

Вчера аким области Нурлыбек Налибаев поздравил Бакытбека Киясова и Эльвиру Абдигапарову, которые стали родителями тройни. От имени главы региона поздравительное письмо и подарки вручили руководители областных управлений внутренней политики и здравоохранения Мира Казбекова и Сабит Пазилова.

В поздравительном письме аким области обратился к родителям новорожденных с сердечными пожеланиями.

«От всей души поздравляю вас с рождением малышей! Пусть ваши дети вырастут патриотами страны! Пусть будет достаток в вашем доме, дети растут счастливыми и здоровыми и оправдают в будущем ваши надежды!», — говорится в поздравительном письме главы региона

Стоит отметить, что Б.Киясов и Э.Абдигапарова до этого радостного события уже воспитывали пятерых детей, а теперь их будет восемь. Многолетняя семья проживает в селе имени Калжан ахуна Сырдарьинского района.

■ ПОСЕВНАЯ-2022

Ширится разнообразие посевов

В области официально дан старт посевной риса. Первыми весенне-полевые работы начинают аграрии четырех районов – Жанакорганского, Сырдарьинского, Шиелийского и Жалагашского. Все крупные хозяйства, в том числе и ТОО «Мади кажы» аула Ширкейли Сырдарьинского района, уже засеяли первые гектары.

На поля этого хозяйства вышла новая техника, готовы семена и удобрения. Все внутрихозяйственные каналы очищены заранее, есть запас горючего. Каждый год товарищество добивается высоких результатов, выращивая богатый урожай риса и люцерны. Здесь ежегодно сеют около 3000 гектаров риса и около 800 гектаров новой люцерны. В 2021 году во время засухи хозяйство передало фермерам Аральского района пять тысяч тюков люцерны и десять тонн кормов.

В крестьянских хозяйствах «Кызылдихан» и «БАК» работают около 100 человек. Здесь построен новый ток, созданы все условия для рабочих. Аграрии выращивают рис, люцерну, и ежегодно с гектара получают не менее 60–70 центнеров урожая. В ТОО «Акжарма» работает почти 300 человек.

→ стр. 2

МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО

Восстановление Арала – задача общая

→ стр. 1 На ее реализацию будет направлено около тридцати миллиардов тенге, что позволит увеличить объем товарной рыбы и экспорт рыбной продукции. Планируется создание десятка озерно-товарных рыбоводств, прудовых и садковых хозяйств, будут по-

Отмечая положительный опыт в решении ряда проблем, связанных с Аралом, спикер Сената РК подчеркнул важность реализации первого этапа проекта «Регулирование русла реки Сырдарья и сохранение северной части Аральского моря»,

портно-логистическим потенциалом. Главная водная артерия региона – трансграничная река Сырдарья, вдоль которой расположены 85 процентов населенных пунктов и проживает свыше 90 процентов населения области.

Кызылординская область является аграрным регионом с развитым сельским хозяйством. В регионе производится 90 процентов всего казахстанского риса.

Руководитель региона подчеркнул, что строительство в 2005 году, в рамках первой фазы проекта по «Регулированию русла реки Сырдарья и сохранению северной части Аральского моря» между Большим и Малым Аралом Кокаральской плотины, принесло результаты, которые превзошли все ожидания – Приаралье сегодня переживает второе рождение.

– Безусловно, сделано много, но говорить о том, что проблема Приаралья решена полностью, нельзя. Важнейшая задача, которая сейчас перед нами стоит – это сократить губительное воздействие Аральского кризиса на окружающую среду и жизнедеятельность проживающих в Приаралье миллионов людей, – сказал аким области.

Руководитель региона, отметив положительный опыт работы по озеленению осушенного дна Аральского моря в Республике Узбекистан, выразил надежду на сотрудничество двух стран.

По поручению Президента Республики Казахстан реализуется проект по масштабному озеленению нашей страны, в рамках которого в течении пяти лет на более чем одного миллиона гектарах осушенного дна Аральского моря планируется посадить саженцы саксаула. Таким образом, к концу 2025 года площадь облесения осушенного дна составит почти полтора миллиона гектаров.

В 2021 году лесохозяйственные работы были проведены на более ста тысяч гектарах, в нынешнем году такие меры запланированы еще на 250 тысяч гектаров.

Аким области выразил уверенность, что, объединив усилия в реализации совместных программ, мы внесем вклад не только в спасение и возрождение Аральского моря, но и в благополучие будущих поколений.

На заседании также выступили первый заместитель Председателя Сената Олий Мажлиса Республики Узбекистан, сопредседатель от узбекской части Комиссии Содық Сафоев, министр экологии, геологии и природных ресурсов РК Сериккали Брекешев, председатель Комитета Сената Олий Мажлиса Республики Узбекистан по вопросам развития региона Приаралья и экологии Борий Алиханов, председатель Комитета по аграрным вопросам, природопользованию и развитию сельских территорий Али Бектаев, по видеосвязи – заместитель Председателя Сената Олий Мажлиса Республики Узбекистан, Председатель Жокаргы Кенеса Республики Каракалпакстан Мурат Камалов, исполнительный директор Постоянного представительства Программы развития ООН (ПРООН) в Казахстане Якуп Бериш, представитель ВОЗ в Казахстане Кэралайн Кларинваль, Международный фонд спасения Арала в Республике Казахстан Болат Бекнияз.

Выступившие подчеркнули важность укрепления сотрудничества Казахстана и Узбекистана в решении вопросов восстановления Арала и защиты его экосистемы, а также необходимость в реализации совместных образовательных проектов в сфере науки и экологии.

Было отмечено, что Кыргызстан, Узбекистан, Казахстан, Таджикистан, а также часть Туркмени-

строены устройства закрытого водоснабжения, что не только обеспечит местные рыбзаводы сырьем, но и восполнит водоемы области аквакультурой.

На рыбоперерабатывающем заводе для гостей была организована выставка рыбной продукции. В целом, на заводе мощностью четыре тысячи тонн рыбной продукции в год, работают пятьдесят человек. Основной вид продукции, выпускаемой по евро-стандарту, рыбное филе – его поставляют как на внутренний, так и на внешний рынок.

На второй день визита делегация приняла участие в заседании Комиссии по проблемам Арала, к которой по видеосвязи в режиме онлайн подключились из Нур-Султана спикер Сената РК Маулен Ашимбаев и другие члены Правительства РК, а также

профинансированного Всемирным банком и Правительством Казахстана и необходимость перехода к реализации второго этапа проекта, который включает в себя большой комплекс новых задач. Он призвал поддержать совместные усилия по восстановлению зоны Арала и максимально использовать платформу Международного фонда спасения Арала. Кроме того, было сказано о необходимости поиска взаимовыгодного и оптимального порядка совместного управления водными ресурсами трансграничных рек, которые формируют экосистему региона.

Отдельно спикер Сената РК остановился на нескольких направлениях дальнейшего сотрудничества Сената Парламента Казахстана и Сената

из Нукуса – заместитель председателя Сената Олий Мажлиса Республики Узбекистан, Председатель Жокаргы Кенеса Республики Каракалпакстан Мурат Камалов.

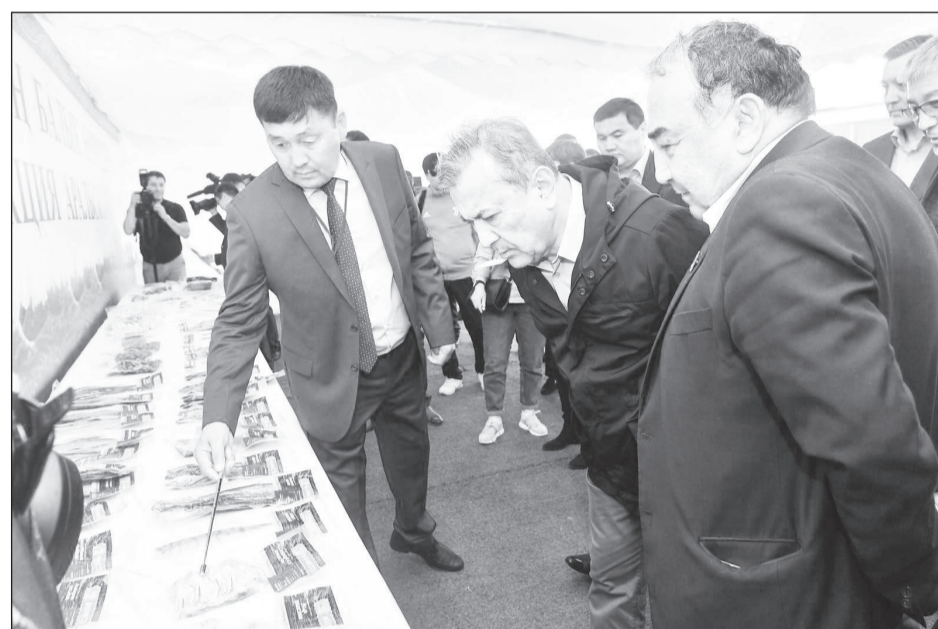
– Главы наших государств на регулярной основе подчеркивают важность и неотложность решения проблемы Аральского региона, а также рационального использования трансграничных водных ресурсов. Некогда уникальный водоем Арал сегодня является огромной экологической проблемой и вызовом для государств Приаралья. В то же время это возможность для сотрудничества и применения передового опыта и технологий в целях его возрождения, – отметил Маулен Ашимбаев.

Он также подчеркнул, что сегодня Казахстан и Узбекистан вышли на новый уровень сотрудничества в истории взаимоотношений двух братских народов и выразил надежду, что это будет способствовать решению проблем Арала, которая представляет важность для обеих стран.

Олий Мажлиса Узбекистана в решении проблем Аральского региона.

В первую очередь, это тесное взаимодействие по Аральской проблематике с госорганами по решению имеющихся проблем. В этом направлении работа уже идет. Кроме того, важно использовать инструмент парламентского контроля за ходом реализации намеченных планов. Депутатский корпус также мог бы обеспечить необходимую законодательную поддержку инициативам по Аралу и развитию региона. Мы могли бы совместно активно продвигать эти вопросы на международных площадках. В целом у нас есть возможности и ресурсы для эффективной совместной работы, – сказал М.Ашимбаев.

Аким Кызылординской области Нурлыбек Налибаев отметил, что регион имеет ряд стратегических преимуществ и выделяется среди других регионов Казахстана уникальным географическим расположением, большим природно-ресурсным и транс-

стана используют в основном воду Сырдарьи. Есть проблема с разделением воды между этими государствами. Участники заседания рассмотрели пути юридического решения этих вопросов.

В мероприятии вместе с сенаторами двух стран также приняли участие

члены Правительства Казахстана и представители международных организаций. В их числе постоянный представитель Программы развития ООН (ПРООН) в Казахстане Якуп Бериш и представитель ВОЗ в Казахстане Кэралайн Кларинваль.

Канат ЖОЛДАСОВ

В ОБЛАСТНОМ АКИМАТЕ

Внимание внутреннему туризму

Под председательством заместителя акима области Мархабата Жайымбетова состоялось совещание по повышению инвестиционно-облика региона, развитию внутреннего и въездного туризма.

С докладом о проделанной работе и планах на перспективу в этой сфере выступил руководитель областного управления предпринимательства и туризма Фердоуси Кожабегенов, а также заслушаны отчеты акимов городов и районов.

Как известно, с текущего года усилены меры государственной поддержки предпринимателей в сфере туризма. В этой связи М. Жайымбетов дал поручения городскому и районным акиматам, касающиеся разработки проектно-сметной документации проектов, требующих инфраструктуры для туристских направлений, обеспечения реализации крупных инвестиционных проектов в сфере туризма в регионе и достижения намеченных индикаторов.

ФЕРМЕРСТВО

Нужны инвестсубсидии

В Кызылорде состоялось заседание, в котором приняли участие заместитель акима области Мархабат Жайымбетов и и.о. председателя правления НПП «Атамекен» Нариман Абиляшаиков, побывавший с рабочей поездкой в нашей области. На встрече также присутствовали сельхозпроизводители.

На заседании, в частности, обсуждены проблемы аграриев. Фермеры рассказали о том, что мешает динамичному развитию агропромышленного комплекса. Член регионального совета, председатель крестьянского хозяйства «Исамалдин» Сырдарьинского района Жанарбек Нурымбетов отметил, что изменение курса доллара в связи с геополитическими условиями привело к тому, что вся сельхозтехника подорожала в несколько раз. Если еще в 2021 году комбайн иностранного производства можно было купить за 130-140 миллионов тенге, то сейчас цена выросла до 170-200 миллионов тенге. В этой связи необходимо пересмотреть правила субсидирования и увеличить их. По словам агрария, земледельцы не-

сут и другую финансовую нагрузку: утильсбор, таможенные и налоговые отчисления, кредиты. В такой ситуации невозможно будет купить новую технику. А без нее реально получать высокие урожаи и применять новые технологии.

Члены регионального совета также высказали предложения по проекту «Бастау-Бизнес», предоставлению беспроцентных ссуд или кредитов по ставке до двух процентов, налоговым льготам, коммунальным расходам, а также кредитованию через микрофинансовые организации и банки второго уровня.

Н.Абиляшаиков отметил, что все озвученные вопросы будут донесены до Правительства РК.
Замира АЛИШЕРОВА

ПОСЕВНАЯ-2022

Ширится разнообразие посевов

→ стр. 1 Фермеры выращивают рис и люцерну, а также разводят скот. Обычно хозяйство делает три укоса люцерны и собирает около 10 тысяч тонн зеленой массы. Большая часть люцерны продается с поля, оставляют ее на корм скоту работникам ТОО.

В этом году в Сырдарьинском районе планируется разместить 32 228 гектаров сельскохозяйственных культур. Основная культура – рис, займет 20 230 гектаров. Кроме того, планируется разместить 1747 гектаров яровой пшеницы, 287 гектаров сафлора, 15 гектаров сахарного сорго, 8958 гектаров кормовых культур и 991 гектар картофеля, овощей и бахчевых.

К севу риса готовятся и в Казалинском районе. Недавно здесь очистили внутрипоселковые каналы, по которым обводняются пастбища вокруг села, посевные площади, сады и земли домашнего подворья. В этом году на эти цели были выделены средства из областного бюджета. Поэтому уда-

лось очистить 12 километров канала. Работа в этом направлении продолжается.

– В начале весны планировали, что риса будет засеяно меньше, так как региону вновь грозит маловодье, – говорит руководитель районного отдела сельского хозяйства Нурлан Аманбай. – Аграрии должны четко соблюдать все агротехнические требования, в том числе и планировку чеков. Также должны быть отремонтированы насосы, а рисовые посевы должны располагаться в местах, куда вода доходит.

Всего в области различными сельхозкультурами планируется занять 185,6 тысячи гектаров. Риса будет – 78,3 тысячи гектаров. На сегодня посеяно 5,4 тысячи гектаров яровой пшеницы, 375 гектаров ячменя, 4,7 тысячи гектаров сафлора, 27 гектаров подсолнечника, 22,9 тысячи гектаров люцерны и 312 гектаров сахарного сорго. В мае аграрии приступят к севу кукурузы, овощей, бахчевых и картофеля.

Мира ЖАКИБАЕВА

ЕР ЕСІМІ – ЕЛ ЕСІНДЕ

Гордятся отцом и дедом

С каждым годом ветеранов Великой Отечественной войны среди нас остается все меньше. Например, десять лет тому назад в Шиелийском районе в живых было более двух десятков ветеранов войны. А сейчас остался лишь один...

Все больше о ветеранах мы узнаем со слов их родственников, из архивных документов в военном комиссариате или из книг, посвященных фронтовикам... Сегодня рассказ об одном из них – Абдугали Бакирове. Об этом человеке, оставившем добрый след на земле, мне рассказали его близкие.

Он родился в 1924 году в ауле Тартогай в простой крестьянской семье. С детства тянулся к знаниям, особенно к изучению языков, и хорошо освоил несколько иностранных. И это обстоятельство, похоже, стало основной причиной того, что в 1942 году его отправили на специальные подготовительные курсы Министерства государственной безопасности СССР. После обучения А.Бакиров был назначен командиром стрелкового отделения одного из подразделений войск центрального органа государственной безопасности. Боевое крещение получил в Белоруссии. В 1944 году часть, в которой он служил, отправили освобождать от фашистских захватчиков Прибалтику.

Верный военной присяге наш земляк отважно участвовал в сражениях с гитлеровцами. За мужество и героизм, проявленные в годы Великой Отечественной, был награжден множеством боевых наград.

В родные края из армии Абдугали ага вернулся лишь в 1950 году. Он поступил в Туркестанское педагогическое училище, после окончания работал в школе учителем. В 1952 году был зачислен в кадровый резерв Комитета государственной безопасности.

На заслуженный отдых вышел с должности руководителя Шиелийского

отдела КГБ. Будучи на пенсии, вел активный образ жизни, работал председателем правления общества охотников и рыболовов района.

Ветеран вместе с супругой Кульшай апа воспитал четырех детей. К сожалению, двое из сыновей – Сайлау и Марат рано ушли из жизни. Сейчас сын Нуран и дочь Замира бережно хранят память об отце, его боевые награды и фотографии. Внуки и правнуки гордятся своим дедом.

Максут ИБРАШЕВ

СЕМИНАР

Вместе против коррупции

Под председательством руководителя областного департамента юстиции Ирины Бакишевой состоялся семинар по вопросам противодействия коррупции и соблюдения требований Этического кодекса для сотрудников аппарата этого учреждения, руководителей филиалов – старших судебных исполнителей.

Цель – повышение антикоррупционной активности государственных служащих, разъяснение требований нового Этического кодекса.

В семинаре приняли участие председатель Совета по противодействию коррупции при областном филиале партии «AMANAT», депутат областного маслхата Максат Налибаев и главный специалист управления превенции департамента Агентства РК по противодействию коррупции по области Рашид Тураров. Послед-

ний дал разъяснения касательно внесенных поправок в Закон РК «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам усиления защиты прав граждан и противодействия коррупции в уголовном процессе».

В частности, было отмечено, что реализованы поручения Главы государства Касым-Жомарта Токаева, озвученные в Послании народу Казахстана от 1 сентября 2021 года, по ужесточению наказания

за коррупционные преступления и внедрению нового инструмента противодействия. В соответствии с поручением Президента РК в конце прошлого года в антикоррупционном законодательстве был принят ряд норм.

Также была дана информация по вопросам исполнения требований, внесенных в Этический кодекс государственных служащих Республики Казахстан.

Участники призвали всех государственных служащих не допускать правонарушений, неукоснительно соблюдать требования нового Этического кодекса, а также максимально ответственно относиться к службе.

Состоялся обмен мнениями по вопросам повестки дня семинара, по их итогам внесены соответствующие предложения.

Шакира МОЛДАШЕВА

ЯРМАРКА ВАКАНСИЙ

Работа найдется каждому

Как уже сообщалось, на центральной площади поселка Тасбогет прошла акция «Караван возможностей», направленная на снижение уровня безработицы среди молодежи и развитие предпринимательства. В ходе ярмарки вакансий 37 учреждений предложили 216 рабочих мест, а также были представлены 1392 вакансии Павлодарской, Северо-Казахстанской, Карагандинской областей.

По словам директора областного молодежного ресурсного центра Аскара Курмаша, по итогам акции на постоянную работу трудоустроены 47 молодых людей, заключены договора с пятью учреждениями-работодателями, шести гражданам с ограниченными возможностями предоставлены специальные рабочие места. Кроме того, в рамках программы «Молодежная практика» 15 молодых людей получили направления в различные учреждения, ше-

стеро трудоустроены по проекту «Первое рабочее место».

В ходе акции 23 безработных, состоящих на учете службы пробации, воспользовались услугами ярмарки вакансий и получили консультации по государственным программам. Более ста молодых людей приняли участие в спортивных состязаниях. Кроме того, на курсы английского языка записались 22 человека, на курсы русского языка – 17, на кружки – 10.

Майя АДЕНОВА

ЗДОРОВЬЕ

Великолепная четверка

Не стоит обольщаться тем, что сейчас у нас распространение коронавируса пошло на спад. Например, китайский Шанхай нынче полностью закрыт на карантин и ежедневно здесь выявляются тысячи случаев заражения COVID-19. Поэтому эксперты медицины считают, что расслабляться нам пока рано.

В Шиелийском районе продолжают свою работу три стационарных пункта вакцинации населения. Первый расположен непосредственно в здании районной поликлиники, второй – во врачебной амбулатории «Болашақ», а третий – в сельской поликлинике «Көкшоқы», где собственно и побывал автор этих строк и ознакомился с тем, какая здесь проводится работа по иммунизации населения.

В пункте вакцинации работают четыре медработни-

ка. Из них старший по должности – Магжан Сарсенбаев. Уроженец аула Алғабас после школы отучился в столичном

медицинском университете, имеет опыт работы в таможенных медучреждениях. В 2020 году вернулся в родные края и устроился на работу в сельскую поликлинику «Көкшоқы», которая обслуживает более 12 тысяч человек. Молодой целеустремленный специалист находится на хорошем счету у начальства.

Работа в пункте вакцинации организована на должном

уровне. В этом немалая заслуга и других медработников – Марии Ахметовой, Аяжан Болатовой и Молдир Мелет. Эта

дружная и профессиональная команда работает на благо населения, не считаясь со временем.

Напоследок такие цифры. На сегодня в этой сельской поликлинике в рамках первого этапа иммунизации против COVID-19 вакцинированы 6338 человек, второго – 6112, ревакцинацию прошли более 3000 шиелийцев.

Марат КЕНЕС

Ковид отступает, но расслабляться рано

Эпидемиологическая ситуация по коронавирусной инфекции в стране стабильная. В сутки регистрируется до 20 случаев заражения COVID-19. Выздоровело более 98 процентов больных.

Согласно матрице оценки эпидемиологической ситуации, с третьего марта все регионы находятся в «зеленой» зоне. В нашей области с

службы областного департамента санитарно-эпидемиологического контроля, на сегодняшний день первый компонент вакцины про-

начала пандемии зарегистрировано 24111 фактов заражения коронавирусом. С пятого апреля не зафиксировано ни одного случая инфицирования COVID-19.

По информации пресс-

службы областного департамента санитарно-эпидемиологического контроля, на сегодняшний день первый компонент вакцины про-

тив коронавируса получили 512942 гражданина, второй – 500072. Ревакцинацию прошли 207849 жителей области. В рамках иммунизации первым компонентом препарата Pfizer привиты 84584

гражданина, вторым – 77999, полный курс вакцинации прошли 2598 беременных женщин, 6099 кормящих мам и 69257 подростков в возрасте 12-17 лет.

По сведениям Всемирной организации здравоохранения за последнюю неделю заболеваемость коронавирусом снижена практически во всех регионах мира на 24 процента, – отметили в пресс-службе департамента. – Однако в 56 странах отмечается ее рост до 300 процентов, в том числе в ОАЭ заболеваемость выросла на два процента, в Индии – на 55 процентов, в Черногории – на 29 процентов, а в Финляндии – аж, на 300 процентов.

Вместе с тем, особый рост заболевания в связи с распространением варианта коронавируса «Stealth Omicron» отмечается в Китае. По сравнению с началом марта ежесуточное число symptomatic больных в этой стране выросло в пять раз, бессимптомных – в 1,2 раза. В настоящее время в сутки регистрируется более 18 тысяч случаев заражения коронавирусом.

Динара ЕЛИБАЕВА

Стали больше болеть туберкулезом

Долгие годы эпидемиологическая ситуация по туберкулезу в регионе была стабильной, даже наблюдался некоторый спад заболеваемости этой инфекцией. Но, как отмечают специалисты, расслабляться еще рано.

В первом квартале 2022 года, например, в области зарегистрировано 97 новых случаев заболевания туберкулезом. У 94 процентов заболевших выявлен туберкулез легких, из них в половине случаев – открытая форма. Это на 17 процентов больше, чем за аналогичный период прошлого года.

По словам руководителя отдела областного департамента санитарно-эпидемиологического контроля Жанар Жетилгеновой, 70 процентов заболевших туберкулезом – это социально активные люди в возрасте от 18 до 64 лет.

Если классифицировать по профессиональному составу, то среди выявленных больных 38 – безработные люди, 24 – пенсионеры, 7 – студенты и школьники, остальные – другой контингент, – говорит Ж. Жетилгенова. – Люди, особенно из группы риска, должны помнить, что несвоевременное прохождение флюорографического обследования, позднее обращение за медицинской помощью при наличии первичных клинических признаков заболевания могут привести к тяжелым последствиям.

Так, с начала нынешнего года среди взрослого населения зарегистрирована одна осложненная форма туберкулеза и три случая летального исхода. Эпидемиологический контроль за очагами, контактными лицами, обследование, определение источника заболевания проводятся совместно со специалистами медицинских организаций.

Туберкулез – одно из самых древних из известных человечеству инфекционных заболеваний. Раньше его называли чахоткой. На сегодня около трети населения планеты инфицировано микобактерией туберкулеза. Эта болезнь – одна из десяти основных причин смерти людей во всем мире. От нее умирает больше людей, чем от всех других инфекционных заболеваний, включая СПИД и другие болезни, вызванные ВИЧ-инфекцией. Туберкулез поражает преимущественно взрослых людей в их самые продуктивные

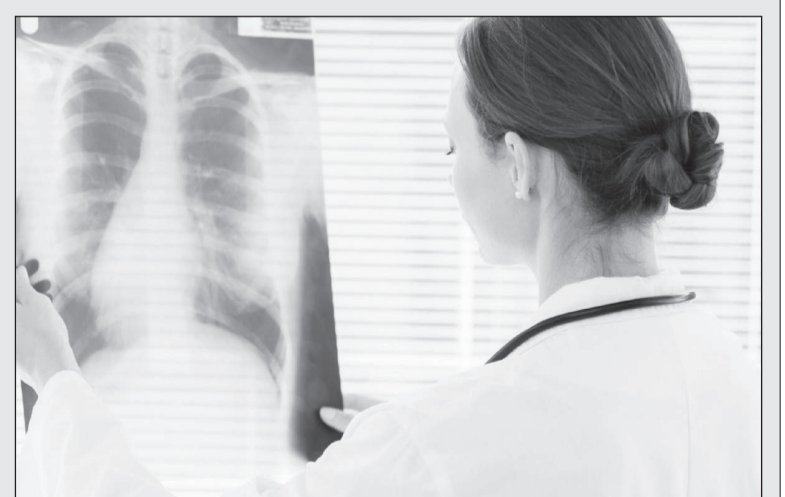
годы. Рискуют подвергнуться все возрастные группы, особенно люди с сопутствующими заболеваниями, страдающие от других нарушений функций организма, ослабляющих иммунную систему. Употребление табака значительно повышает риск заболевания туберкулезом и смерти от него. Стресс и депрессия отрицательно влияют на состояние иммунной системы, что в свою очередь может привести к развитию туберкулеза. Сейчас люди находятся в состоянии «хронического» стресса. Большой с активной формой ежегодно может заразить 10-15 человек.

Туберкулез опасен тем, что его микобактерия крайне устойчива к внешним факторам и обладает изменчивостью, что позволяет адаптироваться к новым условиям внутри организма и за его пределами (мутация), – поясняет Ж. Жетилгенова. – Иммунитет или медикаменты способны превратить возбудитель в L-форму, которая на протяжении десятилетий остается жизнеспособной. К

лечение туберкулеза (манту). Это, соответственно, послужило причиной формирования нестабильной эпидемиологической ситуации по туберкулезу. Специалисты региональной санитарно-эпидемиологической службы совместно с организациями здравоохранения проводят санитарно-просветительную работу с родителями школьников о важности прививки. В результате на оптимальном уровне были охвачены пробой манту и ревакцинацией против туберкулеза дети в возрасте 6-7 лет.

Туберкулез особенно опасен для пожилых людей и детей. Человек с ослабленным иммунитетом может легко заразиться при частых и длительных контактах с больным туберкулезом.

Сегодня при своевременном лечении есть возможность полного выздоровления. Туберкулез выявляется флюорографическим и рентгенологическим обследованием грудной клетки. Самый важный метод диагностики туберкулеза среди детей – это постановка туберкулиновой пробы. Нужно отметить, что туберкулинодиагностика проводится с постановкой пробы манту детям из группы риска, начиная с 12 месяцев до 14 лет. Пробу ставят один раз в год независимо от результатов ранее постав-

тому же микобактерия быстро распознает любой антибиотик, вырабатывая к нему лекарственную устойчивость. Последнее – это мировая проблема.

За минувшие два года пандемия коронавирусной инфекции негативно сказалась на своевременности проведения соответствующих профилактических мер против туберкулеза. Увеличилось число граждан, отказавшихся от вакцинации и постановки проб на выя-

ленных проб. Эта процедура проводится с целью отбора контингента для иммунизации и ревакцинации вакциной БЦЖ. Прививка БЦЖ, в первую очередь, защищает от распространения туберкулезного менингита, а также заболеваний тяжелой формы. Первую прививку новорожденный получает в роддоме, ревакцинация БЦЖ среди детей в возрасте 6-7 лет проводится только при отрицательной пробе манту.

Аяна МОЛДАБАЕВА

ПОДУМАЕМ ВМЕСТЕ

Конечно, претензии есть с обеих сторон — и свекрови недовольны современными девушками, и молодые жены считают претензии матерей своих мужей чем-то архаичным и не имеющими никакого основания.

Статистика разводов в стране удручающая. Конечно же, не всегда их причиной являются конфликты снох и свекровей. Сегодня мы решили пообщаться с разными женщинами, чтобы попытаться понять в чем суть конфликта и помогают ли старые национальные традиции в построении и сохранении новых современных семей.

ГЛАВНОЕ — ВЗАИМНОЕ УВАЖЕНИЕ

Кызылординка Айнара Ергалиева воспитала трех сыновей и двух дочерей. Сейчас она бабушка семи прекрасных внуков. Женщина охотно согласилась поделиться своим мнением с нашими читателями:

— Как свекровь я считаю, что в отношениях со снохой должно быть взаимное уважение. Ведь, как гласит народная мудрость, хлопка одной рукой не бывает. Умение прощать, правильно выбранный тон, замечания, сделанные в нужное время. В доме не бывает двух хозяек и здесь тоже надо суметь какие-то вопросы дать решать снохе. Я не верю людям, которые говорят о своих идеальных отношениях со снохами. Тут с родными дочерьми не всегда можешь поладить, иногда возникают и споры, и недопонимание. По любому вопросу у каждого есть свое мнение и жизненная позиция. Возникают ссоры и обиды, но каждая мать всегда простит собственного ребенка.

Также и со снохой — поспорили, обиделись, помирились и забыли. Я думаю, в этих отношениях главную роль играет сноха. Девушкам не нужно забывать, что именно свекровь воспитала вашего любимого мужа, а она теперь в возрасте и без ума от своих внуков, рожденных вами. И ей тоже нужно доброе слово, как и вам. Ведь трудно сказать: «большое спасибо за сына, за помощь в воспитании внуков, я вам так благодарна!».

Конечно, если есть какие-то серьезные проблемы, то может их таким путем не решить, но если это лишь устоявшиеся бытовые ссоры, проработайте, пожалуйста, благодарны, заботьтесь о свекровях, как о своих мамах. Я всегда помню принцип бумеранга: все, что ты делаешь, обязательно к тебе вернется, будь это добро или зло. И этому учу своих детей.

НЕВЕСТКА ДОЛЖНА ЗНАТЬ СВОЕ МЕСТО

Кызылординка Амина Галиева (имя по просьбе женщины изменено):

— Мне 58 лет, и я до сегодняшнего дня кланяюсь родственникам мужа. В нашем регионе это обязательное правило с глубоким смыслом. А мне кланяются келинки. И это для меня закон жизни. Я от своих невесток требую кланяться. Иначе родственники не поймут, будут неприятные разговоры. Невестка должна знать свое место.

Я живу в одном доме с сыном и невесткой. Сыну 38 лет, келинке будет 30. Сын женился во второй раз спустя пол-

По семейным обстоятельствам

«Роль снохи в казахской семье незавидная» — такое стойкое мнение сложилось у определенной части общества в последнее время. В понимании некоторых людей «келинка» — это покладистая девушка, которая выполняет все указания и всячески хочет угодить мужу и его семье. Но в реальности, картина несколько другая, и чтобы невестку уважали в любой новой семье, независимо от национальности и вероисповедания, ей практически всегда приходится прилагать усилия.

тора года после развода. С самого начала я попыталась объяснить своей невестке, какой она должна быть в нашей семье. Ее самое большое преимущество в том, что она никогда не перестает. Но в бытовой жизни каждый день приходится делать замечания, чему-то учить.

Я не против того, чтобы невестка работала и была самостоятельной, однако лишь при условии, что сможет совмещать работу с семейным очагом. Она должна планировать свою работу так, чтобы никогда не задерживаться допоздна. Иначе это неуважение к родителям и мужу.

Когда я сама была келинкой, было тяжело, обижалась на свекровь, не понимала ее, но потом мирились. Свекровь была властной женщиной, не принимала инкомыслия. Сейчас про меня говорят, что я похожа на нее.

ТРАДИЦИИ И ВОСПИТАНИЕ

У некоторых молодых девушек, благодаря ужасным рассказам своих более старших знакомых вырабатывается чуть ли не «келинофобия». И это не удивительно, наслушавшись «страшилок» о невыносимых родственниках мужа, которые чуть ли не смыслом своей жизни видят третирование молодых снох, юная невестка пять раз подумает — стоит ли ей менять приятную свободу и жизнь под боком любящих родителей на сомнительное семейное счастье в семье мужа?

Коренная кызылординка Жанель Удербай пять лет назад вышла замуж за простого парня из далекого аула и согла-

силась поделиться своим видением положения снох в сельской местности:

— Мы с мужем живем в городе, у нас хорошая работа. С супругом познакомилась в университете в Алматы, после его окончания решили вернуться в родной регион.

После свадьбы некоторое время жили в ауле у родителей мужа и там я, городская жительница, столкнулась с повседневным бытом невесток. Мне очень повезло с родственниками супруга. Если бы еще келин чаще слышала слова благодарности и поддержки, то, я думаю, в Казахстане счастливых семей было бы больше. Мое мнение — мы должны научиться чтить традиции и перенимать лучший опыт цивилизации. Мне хочется, чтобы наши женщины, которые чтят семейные и национальные традиции, имели широкий кругозор, современные знания по уходу за детьми, прогрессивные взгляды на образование и жизнь. Я хочу, чтобы наши женщины смогли научить родню уважать себя и свой труд. Смогли стать счастливыми. А когда они станут счастливыми, наша нация станет намного богаче.

СВЕКРОВИ КАК ЛОТЕРЕЙНЫЙ БИЛЕТ

Но далеко не всем так повезло, как Жанель. Для наших собеседниц, счастливый брак — это не только взаимопонимание между супругами, но и умение угождать родственникам мужа. Поскольку многие воспринимают келин как трудовой ресурс, который обслуживает всю семью мужа.

Азиза (имя изменено) жила в Кызылорде и училась в университете. На третьем курсе она вышла замуж и переехала к родственникам мужа.

— Сначала было все хорошо, — вспоминает она. — Каждый день я вставала в пять утра и готовила завтрак. Пока вся семья ела, я убиралась по дому. Сама обычно завтракала после того, как заканчивала уборку. Успевала не всегда, так как каждый день я ходила в университет. Однако свекровь настаивала, чтобы я перешла на заочное отделение, но я не хотела. Из-за этого и начались все недопонимания.

Свекровь начала придираться ко всему: к уборке, к еде, которую девушка готовила, к одежде, макияжу. А потом начала каждый день жаловаться своему сыну. Однажды у свекрови было плохое настроение, она начала оскорблять сноху. Она просто молчала и продолжала варить суп. Свекровь тогда пошла к снохе, оттолкнула от плиты, попробовала суп, а после взяла и вылила его в мусорное ведро, а кастрюлю кинула в невестку.

— Вечером вернувшись домой мой муж, свекровь подошла к нему, громко заплакала и начала жаловаться на меня, — вспоминает Азиза. — Она сказала, что якобы попробовала мой суп и попросила меня добавить чуть больше соли, а я от злости вылила его, оскорбила ее и ушла к себе в комнату. Муж был в бешенстве и очень сильно отругал меня. Сколько я ни пыталась ему объяснить, он не хотел слушать. Свекровь была довольна, а муж со мной еще недолго не разговаривал.

После этого издевательства со стороны свекрови продолжались. Азиза не выдержала и, будучи беременной, ушла к своим родителям. Она сказала мужу, что больше в дом его родителей не вернется. Они договорились, что снимут квартиру. Позже молодая женщина родила дочку. Сейчас у них все хорошо.

ПОКОРНЫМ НЕТ, ЕСТЬ ОБРАЗОВАННЫЕ

Как считает руководитель общественной женской организации «Бойтумар-Ханым» Рахима Рахметова, отношения невесток и свекровей — вопрос неоднозначный для любого народа.

— Это общечеловеческая тематика, касающаяся самого важного понятия — семьи, — отмечает она. — Если взаимоотношения снох и свекровей не сложатся с самого начала, то считайте семью не будет.

У восточных женщин положение усложняется тем, что у них больше обязанностей, чем прав. И корни этого печального положения уходят в историю.

В прошлые века по казахской традиции девушек отдавали замуж в 13 лет. За нее требовали калым. Это плата родителям за воспитание дочери в лучших казахских традициях — она должна быть безупрочной, трудолюбивой, ослепительной, очень хорошей хозяйкой, рожать детей, улаживать мужа и быть гордостью своего рода.

Современные келинки совершенно отличаются от тех, что были даже полвека назад. Большинство из них — образованные, современные, знают свои права. А такой женщине и в голову не придет идти на уступки, тем более становиться прислугой для всех родственников мужа.

— Сейчас тема взаимоотношений снох и семей мужа обсуждается очень широко, видимо она из наиболее актуальных, даже комедию сняли с таким названием, — отмечает наша собеседница. — В соцсетях современные келинки показывают свои взаимоотношения со свекровями. На мой взгляд острота этой проблемы в том, что у нас в стране очень печальная статистика по разводам. Остаются неполные семьи, несчастные дети. Такого быть не должно и нужно искать выход.

На сегодняшний день в области имеются 113 советов матерей, в составе которых работают 1103 человека. Начав работу в 2014 году, областной совет матерей уделяет особое внимание развитию семейно-демографической политики, формированию образа женщины, пропаганде ценности семьи и брака. На встречах с молодым поколением обсуждаются вопросы воспитания девочек в семье, их адаптации к жизни, роли матерей в формировании трудолюбивых, образованных, порядочных, сознательных, высоконравственных поколений, важность воспитания.

Психолог общественного объединения «Общество женщин малых предпринимателей» Айгуль Уалиева в своей практике тоже не раз сталкивалась с ситуациями, когда распад молодой семьи чуть не происходил из-за отношений свекрови и снохи.

— При нашем общественном объединении работает принят для женщин, пострадавших от бытового насилия, — рассказывает она. — В нем бывали женщины с детьми, которых выгнали недовольные свекрови. Это не широко распространенная практика, но, к большому сожалению, бывают случаи, когда вместо того, чтобы помочь молодым создать хорошую крепкую семью, старшее поколение делает совсем обратное.

P.S. Нужно быть терпимее друг к другу — именно такой посыл видится во взаимоотношениях в современной семье. Старшему поколению стоит дать возможность молодежи проявлять инициативу и считаться с ее взглядами и интересами. А у представителей молодого поколения есть чему поучиться у старших. Если вы построите уважительные отношения при различных во взглядах, то семейная жизнь будет налажена.

Ирина БЕКЕВА

ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН

Разрешаем споры без суда

Худой мир лучше доброй ссоры, говорят в народе. В суде тоже есть процедура примирения.

Как отметили в пресс-службе областного суда, стороны могут примириться в порядке медиации не только в гражданских, семейных, трудовых и иных правоотношениях, но и в уголовных делах.

— Гражданин, совершивший уголовный проступок или преступление небольшой или средней тяжести, не связанное с причинением смерти, подлежит освобождению от уголовной ответствен-

ности, если он примирился с потерпевшим, заявителем, в том числе в порядке медиации, и загладил причиненный вред, — объяснила пресс-секретарь областного суда Ардак Смаганбетова.

Так, в Байконурском городском суде рассмотрено уголовное дело в отношении гражданина С., обвиняемой в совершении уголовного правонарушения по части 1 статьи 188 Уголовного Кодекса Республики Казахстан. Установлено, что женщина тайно похитила принад-

лежащую потерпевшему банковскую карту, сняла с нее 24500 тенге и потратила на свои нужды.

На судебном заседании С. полностью признала вину, указав, что возместила причиненный ущерб. Потерпевший просил прекратить производство по делу, отметив, что они пришли к медиативному соглашению.

Постановлением суда гражданка С. освобождена от уголовной ответственности в связи с примирением с потерпевшим.

Еще одно уголовное дело было рассмотрено в суде № 2 города Кызылорды. Как следует из материалов дела, подсудимый Ж., находясь в состоянии алкогольного опьянения в ночном клубе, поругался с одним из посетителей. Мужчины решили выяснить отношения на улице. Когда потерпевший спустился по лестнице, гражданин Ж. ударил его кулаком по лицу, из-за чего последний упал на землю. Но нападавший на этом не остановился, стал пинать его в область головы. К избиению присоединились еще несколько товарищей Ж. После этого они скрылись с места происшествия.

Потерпевшему А. был причинен «легкий» вред здоровью. Подсудимый был освобожден от уголовной ответственности в связи с примирением с потерпевшим А. в порядке медиации. Уголовное дело прекращено, Постановление суда вступило в законную силу.

Похитил стройматериалы

В дежурную часть Кызылординского городского управления полиции обратилась местная жительница с заявлением о краже со двора ее дома строительных материалов на общую сумму пять миллионов тенге.

В ходе оперативных мер стражи порядка задержали 45-летнего жителя города. Подозреваемый водворен в изолятор временного содержания.

В Кызылорде с начала 2022 года стражи порядка с помощью служебных собак раскрыли более двадцати преступлений, в прошлом году — свыше 200.

На сегодня в центре кинологической службы областного департамента полиции содержится 38 служебных собак. Если раньше этими животными наших полицейских обеспечивал Алматинский кинологический центр, то сейчас наши стражи порядка намерены самостоятельно

Осужден скотокрад

В Аральском районном суде рассмотрено уголовное дело в отношении гражданина А., который, находясь в состоянии алкогольного опьянения, незаконно проник на скотный двор и тайно похитил овцу.

Согласно уголовному законодательству это преступное деяние относится к категории тяжких. Приговором суда А. признан виновным и ему назначено наказание в виде лишения свободы сроком на пять лет. Осужденный будет проходить наказание в уголовно-исполнительной системе средней безопасности.

Надо заметить, что с января 2020 года была ужесточена ответственность за скотокрад-

ство. В частности, за совершенные кражи скота введен новый состав преступления (статья 188-1 УК РК). Простой состав — тайное хищение чужого скота — влечет наказание в виде лишения свободы до пяти лет с конфискацией имущества. Части 2, 3 и 4 этой статьи перешли в категорию тяжких преступлений без права на примирение с потерпевшим. Плюс выросли сроки лишения свободы.

Четвероногий спецназ

но выращивать породистых щенят. Для этого планируем построить новые вольеры и специальный родильный блок.

Как отметил начальник кинологического центра Баглан Бисен, на оперативной службе собака может находиться не больше восьми лет.

Самая опытная собака и гордость центра — немецкая овчарка Мэгги. По словам кинологов, она обладает тонким нюхом и железной хваткой. На ее счету свыше двухсот раскрытых преступлений. А еще в центре есть собака Динго.

Грозную бельгийскую овчарку используют только при особо опасных задержаниях. Она носит бронжилет и не боится выстрелов. Кстати, это единственная штурмовая собака на всю область.

У каждого питомца — свой профиль работы. Одни натасканы на поиск наркотиков, другие — ищут взрывчатку и могут взять нужный след. Однако срок службы у этих собак ограничен.

Материалы подборки подготовила Айнагуль МАНАБАЕВА

ИНФОРМАЦИОННЫЙ ОТДЕЛ

ОБЪЯВЛЕНИЕ

АО «ПККР» в соответствии с требованиями ст.96 Экологического кодекса РК сообщает, что 30 мая 2022 года в 11.30 ч. по адресу г. Кызылорда, ул. Конаева, №4 проводятся общественные слушания в форме открытого собрания «Разделов охраны окружающей среды» по проектам «Индивидуальный технический проект строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-71Д», «Индивидуальный технический проект строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-80Д», «Индивидуальный технический проект строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-84Д», «Групповой технический проект на строительство эксплуатационных скважин проектной глубиной 1750м (±250) на месторождении Кумколь, контрактной территории № 4886».

С пакетами проектной документации можно ознакомиться на Едином экологическом портале <https://ecoportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>.

Все замечания и предложения принимаются не позднее 3-х рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на Едином экологическом портале <https://ecoportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>, а также

Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com, zh.kalemova@kaznign.kz
Регистрация участников ведется при предъявлении документа, удостоверяющего личность. В случае введения чрезвычайного положения или ограничительных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуаций социального, природного и техногенного характера общественные слушания проводятся в режиме онлайн.
Ссылка приглашения: <https://us04web.zoom.us/j/5280664063?pwd=QjR0TVBaL0Z3bkRmOEYySXYzYk90Zj09>
Идентификатор конференции: 528 066 4063, код доступа: 1234.

Проектные документы размещены на сайте: <https://ecoportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>
Активная ссылка будет предоставлена на Едином экологическом портале <https://ecoportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>.

Дополнительную информацию можно получить по адресу: АО «ПККР» г.Кызылорда, ул.Конаева, №4, тел.: 29-99-52, эл. почта: Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com. Представитель инициатора: Мурат Мамбетов, тел.: 29-99-52. Разработчик: ТОО «КазНИГРИ», г. Атырау, Айтеке бн, 43 А, тел.: 30-40-17. Эл. почта: zh.kalemova@kaznign.kz

График приема физических лиц и представителей юридических лиц руководителем и его заместителем департамента по управлению земельными ресурсами Кызылординской области Комитета по управлению земельными ресурсами Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан

№	Ф.И.О. лица, проводящего прием	Должность	Дни приема	Часы приема
1	Тогизбаев Кайрат Абеневич	Руководитель департамента	Среда еженедельно	с 15.00 до 17.00
2	Серикбаев Канатбек Куанышевич	Заместитель руководителя департамента	Четверг еженедельно	с 15.00 до 17.00

«Телефон доверия»

В случае фактов нарушения норм Закона Республики Казахстан от 18 ноября 2015 года «О противодействии коррупции», Закона Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года «О государственной службе Республики Казахстан» и Этического кодекса государственных служащих Республики Казахстан (Правила служебной этики государственных служащих) государственными служащими департамента по управлению земельными ресурсами Кызылординской области Комитета по управлению земельными ресурсами Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан можно обратиться по «телефону доверия»: 8 /7242/ 40-02-44.

УТЕРЯ

Служебное удостоверение КЗ№14701 и офицерский жетон № А-116827, выданный департаментом полиции Кызылординской области МВД РК на имя Нартай Азата Нартайұлы, считать недействительными.

Если вы хотите разместить рекламу в газетах «Кызылординские вести» и «Сыр бойы», «Ақмешіт жастары», «Ақмешіт апталығы», а также в районных газетах, обращайтесь по телефону: 40-11-10 (1058), 70-00-52, e-mail: smjamama@mail.ru.

ПРОГРАММА ТЕЛЕВИДЕНИЯ

23 апреля 2022 г.
www.kzvesti.kz

КЫЗЫПОРДИНСКИЕ
ВЕСТИ 5

25 апреля – 1 мая

QYZYLORDA

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25 АПРЕЛЯ
7:35 "Қазақпыз бәріміз"
9:00 "Келін әні"
10:10 "Орбұлақ шайқасы"
10:40 "Еңбекші"
11:05 "Самалмен сырласу"
12:00 "11-студия"
13:00, 16:15, 18:00, 21:30 Жаңалықтар
13:15, 16:35, 18:25, 22:00 Новости
13:35 "Қайырлы күн, Қызылорда!"
17:00 "Ғажайып дәрігер"
19:00 "Өмірдің өзі..."
20:00 "102"
20:20 "Нағыз әке"
21:10 "Бәйге"
22:30 "Дәрігер"

ВТОРНИК, 26 АПРЕЛЯ
8:00, 13:00, 16:15, 18:00, 21:30 Жаңалықтар
8:30, 13:15, 16:35, 18:25, 22:00 Новости
9:00 "Келін әні"

9:45 "102"
10:10 "Орбұлақ шайқасы"
10:40 "Әділет алаңы"
11:05 "Самалмен сырласу"
12:00 "Өмірдің өзі..."
13:35 "Қайырлы күн, Қызылорда!"
17:00 "Ғажайып дәрігер"
19:00 "Өзекжарды"
19:40 "Айтарым бар..."
20:00 "Бәйге"
20:20 "Нағыз әке"
21:10 "Менің кәсібім"
22:30 "Дәрігер"

СРЕДА, 27 АПРЕЛЯ
8:00, 13:00, 16:15, 18:00, 21:30 Жаңалықтар
8:30, 13:15, 16:35, 18:25, 22:00 Новости
9:00 "Келін әні"
10:10 "Жүрек сыры"
10:40 "Әділет алаңы"
11:05 "Самалмен сырласу"
12:00 "Өзекжарды"
12:40 "Менің кәсібім"
13:35 "Қайырлы күн, Қызылорда!"
17:00 "Ғажайып дәрігер"

19:00 "Еленген есім"
20:00 "Жыр-керуен"
20:20 "Нағыз әке"
21:10 "Айтарым бар..."
22:30 "Дәрігер"

ЧЕТВЕРГІ, 28 АПРЕЛЯ
8:00, 13:00, 16:15, 18:00, 21:30 Жаңалықтар
8:30, 13:15, 16:35, 18:25, 22:00 Новости
9:00 "Келін әні"
10:10 "Жүрек сыры"
10:40 "Әділет алаңы"
11:05 "Самалмен сырласу"
12:00 "Еленген есім"
13:35 "Қайырлы күн, Қызылорда!"
17:00 "Махаббат мұнарасы"
19:00 "Өзекжарды"
19:40 "Салық және халық"
20:00 "Жәдігер"
20:20 "Нағыз әке"
21:10 "Мәслихат"
22:30 "Дәрігер"

ПЯТНИЦА, 29 АПРЕЛЯ
8:00, 13:00, 16:15, 18:00, 21:30 Жаңалықтар

8:30, 13:15, 16:35, 18:25, 22:00 Новости
9:00 "Келін әні"
10:00 "Жүрек сыры"
10:40 "Әділет алаңы"
11:05 "Самалмен сырласу"
12:00 "Өзекжарды"
12:40 "Салық және халық"
13:35 "Қайырлы күн, Қызылорда!"
17:00 "Махаббат мұнарасы"
19:00 "Сыр елінің тұлғалары"
20:00 "Ақиқат алаңы"
20:30 "Сыр сүлейін сұрасаң..."
21:10 "Құнды жәдігер"
22:30 "Дәрігер"

СУББОТА, 30 АПРЕЛЯ
8:00 Жаңалықтар
8:30 Новости
9:00 "Келін әні"
10:00 "Ғасырлар үні"
10:50 "Ой-таным"
11:20 "Мәслихат"
11:40 "Өмір – өлең"
12:00 "Сыр елінің тұлғалары"

12:35 "Айтарым бар..."
13:00 "Ақиқат алаңы"
14:00 "Таңшолпан"
18:00 "Ақпарат айданындағы 25 жыл"
19:00 "Бала орда"
19:30 "Қошбасшы.KZ"
20:00 "Емен-жарқын"
20:40 "Зангер кенесі"
21:00 "Сырдың елі – жырдың селі"

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 1 МАЯ
7:55 "1 мамыр – Қазақстан халқы бірлігі күні"
8:00 "Алға ағымда"
8:10 "Қызылорда за неделе"
8:20 "Сыр сүлейін сұрасаң..."
09:00 "Сәлем, Қазақстан!"
10:10 "1 мамыр – Қазақстан халқы бірлігі күні"
10:15 "Ботакан"
11:00 "Бала орда"
11:30 "Қошбасшы.KZ"
12:00 "Емен-жарқын"
12:30 "1 мамыр – Қазақстан халқы бірлігі күні"

12:40 "Зангер кенесі"
13:00 "Әй-әй, әжелер!"
14:00, 21:00 "Таңшолпан"
18:00 "Ғасырлар үні"
18:50 "1 мамыр – Қазақстан халқы бірлігі күні"
19:00 "Алға ағымда"
19:10 "Қызылорда за неделе"
19:20 "Ұлы Жентіске 75 жыл!"
19:45 "Өмір – өлең"
20:00 "11-студия"
20:40 "Туған өлке"
22:40 "Бірлігі жарасқан тәуелсіз Қазақстан"

ASTANA TV

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25 АПРЕЛЯ
5:00 «Белгісіз жан»
6:00 «Маша и медведь»
8:20, 20:55 «Қарындасым, қарлығашым»
10:20, 1:00 «Ұлым»
11:20, 22:50 «Сарай жауһары»
12:30, 1:40 «SaraTimes»
13:30 «Шыңғыс хан»
14:30, 3:30 «Келіндер»
16:00 «Кенже»
16:35 «Кішкентай келін»
17:30, 23:50 «Ене»
19:00, 2:30 «Astana times»
20:00 «Қара ниет»

ВТОРНИК, 26 АПРЕЛЯ
5:00 «Белгісіз жан»
6:00 «Маша и медведь»
8:20, 20:55 «Қарындасым, қарлығашым»
10:20, 1:00 «Ұлым»
11:20, 22:50 «Сарай жауһары»
12:30, 1:40 «Айтарым бар»
13:30 «Шыңғыс хан»
14:30, 3:30 «Келіндер»
16:00 «Кенже»
16:35 «Кішкентай келін»
17:30, 23:50 «Ене»
19:00, 2:30 «Astana times»
20:00 «Қара ниет»

СРЕДА, 27 АПРЕЛЯ
5:00 «Белгісіз жан»
6:00 «Маша и медведь»

8:00, 20:55 «Қарындасым, қарлығашым»
10:20, 1:00 «Ұлым»
11:20, 22:50 «Сарай жауһары»
12:30, 1:40 «Айтарым бар»
13:30 «Шыңғыс хан»
14:30, 3:30 «Келіндер»
16:00 «Кенже»
16:35 «Кішкентай келін»
17:30, 23:50 «Ене»
19:00, 2:30 «Astana times»
20:00 «Қара ниет»

ЧЕТВЕРГІ, 28 АПРЕЛЯ
5:00 «Белгісіз жан»
6:00 «Маша и медведь»
8:00, 20:55 «Қарындасым, қарлығашым»
10:20, 1:00 «Ұлым»
11:20, 22:50 «Сарай жауһары»
12:30, 1:40 «Айтарым бар»
13:30 «Шыңғыс хан»

11:20, 22:50 «Сарай жауһары»
12:30, 1:40 «Айтарым бар»
13:30 «Шыңғыс хан»
14:30, 3:30 «Келіндер»
16:00 «Кенже»
16:35 «Кішкентай келін»
17:30, 23:50 «Ене»
19:00, 2:30 «Astana times»
20:00 «Қара ниет»

ПЯТНИЦА, 29 АПРЕЛЯ
5:00 «Белгісіз жан»
6:00 «Маша и медведь»
8:00, 20:55 «Қарындасым, қарлығашым»
10:20, 1:00 «Ұлым»
11:20, 22:50 «Сарай жауһары»
12:30, 1:40 «Айтарым бар»
13:30 «Шыңғыс хан»

14:30, 3:30 «Келіндер»
16:00 «Кенже»
16:35 «Кішкентай келін»
17:30, 23:50 «Ене»
19:00, 2:30 «Astana times»
20:00 «Қара ниет»

СУББОТА, 30 АПРЕЛЯ
5:00 «Белгісіз жан»
6:00 «Маша и медведь»
8:00 «Қарындасым, қарлығашым»
10:20 «Ұлым»
11:20 «Шыңғыс хан»
16:30 «Му love is Aislulu»
18:20 «Батыр. Музыка души моеи»
20:55 «Қарындасым, қарлығашым»
22:40 «Бизнес по-казахски в Корее»
0:20 «Астана кеші көңілді»
1:10 «Ұлым»

1:50 «Ой мен ойын»
2:40 «Сырты бүтін...»

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 1 МАЯ
5:00 «Белгісіз жан»
6:00 «Маша и медведь»
8:20 «Қарындасым, қарлығашым»
10:20 «Ұлым»
12:10 «Батыр. Музыка души моеи»
14:50 «Бизнес по-казахски в Корее»
16:50 «Шымкент шоу»
19:00 «SaraTimes»
20:00 «Шымкент шоу»
20:55 «Қарындасым, қарлығашым»
22:40 «Кенже»
1:10 «Аналар»
1:30 «Ұлым»
2:10 «Ой мен ойын»
3:15 «Сырты бүтін...»

QAZAQSTAN

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25 АПРЕЛЯ
5:05, 2:00 «Жәдігер»
5:25 «Másele»
6:00 «Таңшолпан»
9:00, 12:00, 14:00, 16:00, 19:00, 23:35 Ақпарат
9:10, 17:00 «Гүлдер құпиясы»
11:00, 20:30 «Ынтымақ ауылы»
12:10, 16:15 «Қызық екен...»
12:50, 1:00 «Теледәрігер»
14:15 «Арпа»
15:05 «Шабдалы 18»
19:35, 0:10 «Ashyq alań»
21:30 «Жат мекен»
22:30 «1001 түн»

5:25, 9:00, 12:00, 14:00, 16:00, 19:00, 23:25 Ақпарат
6:00 «Таңшолпан»
9:10, 17:00 «Гүлдер құпиясы»
11:00, 20:30 «Ынтымақ ауылы»
12:10, 16:15 «Қызық екен...»
12:50, 0:50 «Теледәрігер»
14:15 Деректі фильм
14:40 «Ауылдастар»
15:10 «Шабдалы 18»
19:35, 0:00 «Ashyq alań»
21:30 «Жат мекен»
22:25 «1001 түн»

СРЕДА, 27 АПРЕЛЯ
5:05 «Жәдігер»
5:25, 9:00, 12:00, 14:00, 16:00, 19:00 Ақпарат
6:00 «Таңшолпан»
9:10, 17:00 «Гүлдер құпиясы»
11:00, 20:30 «Ынтымақ ауылы»

12:10 «Қызық екен...»
12:50 «Теледәрігер»
14:15 «Қазақтар»
14:40 «Ауылдастар»
15:10 «Шабдалы 18»
16:15 «Ораза қабыл болсын!»
16:40 «Киелі Qazaqstan»
19:35 «Ashyq alań»
21:30 «Жат мекен»
22:30, 0:30 «Мың айдан да қайырлы Кадір түні»

ЧЕТВЕРГІ, 28 АПРЕЛЯ
5:05 «Жәдігер»
5:25, 9:00, 12:00, 14:00, 16:00, 19:00, 1:55 Ақпарат
6:00 «Таңшолпан»
9:10, 17:00 «Гүлдер құпиясы»
11:00, 20:30 «Ынтымақ ауылы»
12:10, 16:15 «Қызық екен...»
12:50 «Теледәрігер»

14:15 «Жан жылуы»
14:35 «Ауылдастар»
15:10 «Шабдалы 18»
19:35 «Ashyq alań»
21:30 «Жат мекен»
22:30 «1001 түн»
23:35 «Көңіл толқыны»
23:50 Футбол

ПЯТНИЦА, 29 АПРЕЛЯ
5:05, 2:05 «Жәдігер»
5:25, 9:00, 12:00, 14:00, 16:00, 19:00, 23:35 Ақпарат
6:00 «Таңшолпан»
9:10, 17:00 «Гүлдер құпиясы»
11:00, 20:30 «Ынтымақ ауылы»
12:10 «Қызық екен...»
12:50, 1:00 «Теледәрігер»
14:15 «Тұлға»
14:40 «Ауылдастар»
15:10 «Шабдалы 18»

16:15 «Жаңа Қазақстан»
16:40 «Киелі Qazaqstan»
19:35, 0:10 «Ashyq alań»
21:30 «Жат мекен»
22:30 «Көңіл толқыны»
23:00 «Parasat maidany»

СУББОТА, 30 АПРЕЛЯ
5:05, 1:50 «Жәдігер»
5:30, 19:00, 23:40 Ақпарат
6:05 «Ауылдастар»
6:40 «Дәуір даналары»
7:40, 1:20 «Күй-керуен»
8:15, 0:00 «Зинһар»
9:00, 17:00 «Гүлдер құпиясы»
11:00, 20:00 «Qazaqstan дауысы. Балалар»
12:50 «Көңіл толқыны»
13:25 «Астана күзі ызғарлы»
15:00 Қуандық Рахымның концерті
19:20, 0:40 «Másele»

21:40 «Жат мекен»
22:40 «Көңілашар»

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 1 МАЯ
5:05 «Жәдігер»
5:25 Ақпарат
5:45, 1:15 «Күміс көмей»
6:25 «Би мен болмыс»
7:00, 2:05 «Ақсауыт»
7:25 «Бірлігіміз жарасқан»
8:25 «Күй-керуен»
9:00, 17:00 «Гүлдер құпиясы»
11:00 «Qazaqstan дауысы. Балалар»
12:50 «Түркістан – достық мекені»
14:00 «Ән мен әнші»
16:30 «Тұлға»
19:00, 0:25 «Арпа»
19:50 Деректі фильм
20:35 Төреғали Төреәлінің концерті
21:30 «Жат мекен»
22:30 «Жерұйық»

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25 АПРЕЛЯ

4:00, 15:00 Кино
6:00 "Таңғы хабар"
9:00, 17:00 Мегахит
11:00 "Алпыстан асып барамын"
12:00 "Бөлелер"
14:00 "Бүгін"
19:00 Қорытынды жаңалықтар
19:30 "Негізінде"
19:35 "Народный контроль"
20:00 Итоги дня
20:30 "По сутти"
20:35 "Ана жүрегі"
21:30 "Түнгі хабар"
23:00 "Сырты бүтін"

6:00 "Таңғы хабар"
9:00, 17:00 Мегахит
11:00 "Алпыстан асып барамын"
12:00 "Бөлелер"
14:00 "Большая неделя"
19:00 Қорытынды жаңалықтар
19:30 "Негізінде"
19:35 "Ерекше бақылауда"
19:45 "На особом контроле"
20:00 Итоги дня
20:30 "По сутти"
20:35 "Ана жүрегі"
21:30 "Түнгі хабар"
23:00 "Сырты бүтін"

СРЕДА, 27 АПРЕЛЯ
4:00, 15:00 Кино
6:00 "Таңғы хабар"
9:00, 17:00 Мегахит

11:00 "Біздің назарда"
11:30 "Алпыстан асып барамын"
12:00 "Бөлелер"
14:00 "Бүгін"
19:00 Қорытынды жаңалықтар
19:30 "Негізінде"
19:35 Документальный фильм
20:00 Итоги дня
20:30 "По сутти"
20:35 "Ана жүрегі"
21:30 "Түнгі хабар"
23:00 "Сырты бүтін"

ЧЕТВЕРГІ, 28 АПРЕЛЯ
4:00, 15:00 Кино
6:00 "Таңғы хабар"
9:00, 17:00 Мегахит
11:00 "Алпыстан асып барамын"
12:00 "Бөлелер"

14:00 "Большая неделя"
19:00 Қорытынды жаңалықтар
19:30 "Негізінде"
19:35 "Үкімет"
20:00 Итоги дня
20:30 "По сутти"
20:35 "Ана жүрегі"
21:30 "Түнгі хабар"
23:00 "Сырты бүтін"

ПЯТНИЦА, 29 АПРЕЛЯ
4:00, 15:00 Кино
6:00 "Таңғы хабар"
9:00, 17:00 Мегахит
11:00 "Алпыстан асып барамын"
12:00 "Бөлелер"
14:00 "Бүгін"
19:00 Қорытынды жаңалықтар
19:30 "Негізінде"

19:35 "Үкімет"
20:00 Итоги дня
20:30 "По сутти"
20:35 "Күләш"
21:30 "Түнгі хабар"
23:00 "Сырты бүтін"

СУББОТА, 30 АПРЕЛЯ
4:00, 15:00 Кино
6:00 "Көршілер"
7:45 "Өзін-өзі тану"
8:00 "XXI ғасыр қошбасшысы"
9:00 "Tangy fresh"
9:30 "Сыған серенадасы"
10:00 "Біздің сүйікті дәрігер"
12:00 "Ана жүрегі"
17:00 Хит жазамыз
18:15 "Маска"
20:00 "7 күн"

21:00 "Отдел журналистских расследований. Близ к делу."
22:30 "Алпыстан асып барамын"

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 1 МАЯ
4:00 Кино
6:00 "Көршілер"
7:45 "Самознание"
8:00 "Ынтымақ мекені"
9:30 "Дударай"
10:00 "Біздің сүйікті дәрігер"
12:00 "Өзем әуен"
13:00 "Маска"
15:00 "5 причин не влюбиться в казаха"
17:00 Мегахит
19:00 Хит жазамыз
20:00 "7 күн"
21:00 "Большая неделя"
22:30 "Шаньрақ"

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25 АПРЕЛЯ

5:00, 3:35 «Той заказ»
5:25 «Жить здорово!»
6:00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
7:00 «Доброе утро, Казахстан!»
8:00 «Поле чудес»
9:15 «Лучше всего»
10:45 «Разве можно мечтать о большем»
13:00, 1:10 «Новости»
13:15, 1:25 «Жаңалықтар»
13:30 «Qoslike»
17:30, 2:25 «Басты жаңалықтар»
18:00 «Köremiz»
19:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
19:40 «Невский. Чужой среди чужих»
23:15 «Начальник разведки»
0:15 «Хиromант. Линии судьбы»

1:40 «П@утina»
2:50 «Тамаша city»
ВТОРНИК, 26 АПРЕЛЯ
5:00, 3:35 «Той заказ»
5:25 «Жить здорово!»
6:00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
7:00 «Доброе утро, Казахстан!»
8:00 «На самом деле»
9:00 «Пусть говорят»
10:10 «Начальник разведки»
11:10 «Фальшивомонетчики»
13:00, 1:10 «Новости»
13:15, 1:25 «Жаңалықтар»
13:30 «Qoslike»
17:30, 2:25 «Басты жаңалықтар»
18:00 «Köremiz»
19:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
19:40 «Невский. Чужой среди чужих»
23:15 «Начальник разведки»
0:15 «Хиromант. Линии судьбы»
1:40 «П@утina»

2:50 «Тамаша city»

СРЕДА, 27 АПРЕЛЯ
5:00, 3:35 «Той заказ»
5:25 «Жить здорово!»
6:00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
7:00 «Доброе утро, Казахстан!»
8:00 «На самом деле»
9:00 «Пусть говорят»
10:10 «Начальник разведки»
11:10 «Фальшивомонетчики»
13:00, 1:10 «Новости»
13:15, 1:25 «Жаңалықтар»
13:30 «Qoslike»
17:30, 2:25 «Басты жаңалықтар»
18:00 «Köremiz»
19:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
19:40 «Невский. Чужой среди чужих»
23:15 «Начальник разведки»
0:15 «Хиromант. Линии судьбы»
1:40 «П@утina»
2:50 «Тамаша city»

ЧЕТВЕРГІ, 28 АПРЕЛЯ
5:00, 3:35 «Той заказ»
5:25 «Жить здорово!»
6:00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
7:00 «Доброе утро, Казахстан!»
8:00 «На самом деле»
9:00 «Пусть говорят»
10:10, 23:15 «Начальник разведки»
11:10 «Фальшивомонетчики»
13:00, 1:10 «Новости»
13:15, 1:25 «Жаңалықтар»
13:30 «Qoslike»
17:30, 2:25 «Басты жаңалықтар»
18:00 «Köremiz»
19:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
19:40 «Невский. Чужой среди чужих»
0:15 «Хиromант. Линии судьбы»
1:40 «П@утina»
2:50 «Тамаша city»

ПЯТНИЦА, 29 АПРЕЛЯ
5:00, 3:30 «Той заказ»

5:25 «Жить здорово!»
6:00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
7:00 «Доброе утро, Казахстан!»
8:00 «На самом деле»
9:00 «Пусть говорят»
10:10 «Начальник разведки»
11:10 «Фальшивомонетчики»
13:00, 1:05 «Новости»
13:15, 1:20 «Жаңалықтар»
13:30 «Qoslike»
17:30, 2:20 «Басты жаңалықтар»
18:00 «Köremiz»
19:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
19:40 «Поле чудес»
20:55 «Чужой грех»
0:20 «Мужское/женское»
1:35 «П@утina»
2:45 «Тамаша city»

СУББОТА, 30 АПРЕЛЯ
5:00, 1:55 «Той базар»
6:45, 3:30 «Той заказ»

7:15, 1:10 «П@утina»
8:15 «Мужики!»
10:00 «День солнца»
13:40 «Чужой грех»
17:00 «Айна»
18:00 «Здрасьте, я ваш папа!»
19:25 «Сыновья счастливой женщины»
23:00 «Текст»

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 1 МАЯ
5:00 «Той базар»
6:45 «П@утina»
7:45 «Воскресные беседы»
8:00 «Здрасьте, я ваш папа!»
9:25 «Верная подружка»
13:00 «Сыновья счастливой женщины»
16:30 «Добрый вечер, Казахстан!»
17:30 «Лучше всего»
20:00 «Не хочу тебя терять»
23:35 «Точь-в-точь»
1:35 «П@утina»
2:20 «Той базар»

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25 АПРЕЛЯ

5:00 Jaidarman
6:00 «Серт пен сезім»
7:00 «Көзайым»
8:00, 14:20 «Дылды»
9:00 «Я беру твою семью»
11:00, 16:30 «Женский доктор»
12:00 «SanTaram»
13:00 «Q-елі»
13:30 «Зың-зың Күлпәш»
15:20, 1:00 «Гадалка»
17:30, 1:50 «Айбат»
18:00 «Студия 7»
20:30 «Тойхана-2»
21:40 «Қадам»
22:30 «Айна-online»
23:00 «Япырай»
3:00 «Айна-online»
3:30 «Қуырдақ»

ВТОРНИК, 26 АПРЕЛЯ
5:00 Jaidarman
6:00 «Серт пен сезім»
7:00 «Көзайым»
8:00, 14:20 «Дылды»
9:00, 18:30 «Обычная женщина»
11:00, 16:30 «Женский доктор»
12:00 «SanTaram»
13:00 «Q-елі»
13:30 «Зың-зың Күлпәш»
15:20, 1:00 «Гадалка»

КОНКУРС

Песни, которые любит народ

В Кызылорде в областном академическом музыкально-драматическом театре имени Н.Бекежанова состоялся гала-концерт лауреатов республиканского конкурса «Акмандайлым». Накануне более полутора десятков молодых исполнителей с разных уголков страны демонстрировали свои способности в вокале, исполняя песни из репертуара выдающейся казахской певицы Розы Баглановой.

С главной музыкальной сцены земли Сыра по-новому зазвучали ее песни, на которых выросло не одно поколение казахстанцев — это «Акмандайлым», «Кестел орамал», «Инкәрім», «Асыл арман» на музыку известных казахстанских композиторов Шамши Калдаякова, Мукана Толбаева, Ескендира Хасаналиева, Толгана Мухамеджанова, народные «Саулем-ай», «Екі жирен», «Дудар-ай». Ныне они продолжают звучать не только со сцены, а еще стали застольными песнями миллионов казахстанцев.

Перед конкурсной комиссией встала непростая задача. Все исполнители хорошо подготовились и были весьма убедительны. И все же самым лучшим был признан Дархан Кабыл из Тараза, ставший обладателем Гран-при конкурса. Первое место — у кызылординского трио «Adajio», оба призера также получили сертификаты на 500 тысяч тенге от семьи Баглановых, второе место поделили два конкурсанта — Кымбат Жамбылбек из столицы и Акимжан Шакиров из Актобе, им также вручи-

ли сертификаты на 200 тысяч тенге, третью позицию поделили трое — алматинцы Азамат Бакбергенов и Алмагуль Батталиева, Сакен Кермеш из Казалинского района, сумма денежного приза — 100 тысяч тенге. В номинациях «Акмандайлым» и «Ән бұлбулы» были отмечены Ерман Даурен и Кадырбай Ильяс. Всем остальным участникам конкурса были вручены дипломы и денежные призы.

В финальном концерте прозвучало много песен военной поры. Вполне объяснимо, что в репертуаре певцы им принадлежало особое место. В составе государственного ансамбля песни и танца Ташкентской филармонии она дала около тысячи концертов перед бойцами Красной Армии, гастролируя по фронтам Великой Отечественной войны. И сегодня прозвучали лучшие из них — «На солнечной поляночке», «Темная ночь» на музыку композиторов Василия Соловьева-Седого, Никиты Богословского. А песню «Ах, Самара-городок», ставшую визитной карточкой певицы, исполни-

ла гостя вечера, артистка театра «Астана-мюзикл» Зарина Жакенова. Кстати, она сыграла главную роль в художественном телесериале «Бұлбул», снятом по заказу агентства «Хабар». Молодая актриса воплотила образ Розы Баглановой в юности в период становления ее таланта. В восьмисерийной ленте, приуроченной к 100-летию легендарной певицы XX века, рассказывается о периодах жизни уникальной личности, о ее непростой жизни на пути к всенародной славе.

Яркие костюмы исполнителей, танцевальное сопровождение песен и особая атмосфера, царившая в зале, превратили конкурс в праздничное и красочное шоу. В зрительном зале было много людей старшего поколения. О том, что, слушая на концерте любимые песни в исполнении молодых певцов, они снова соприкоснулись со своей юностью, красноречиво говорили их взволнованные и одухотворенные лица.

Жанна БАЛМАГАНБЕТОВА

ИНТЕРВЬЮ

В областной специализированной детско-юношеской школе олимпийского резерва № 4 работают отделения по десяти видам спорта. Здесь действуют как олимпийские летние, так и зимние виды спорта разных классификаций — игровые, конькобежные, циклические, а также представляющие собой спортивное многоборье, мультиспортивную гонку и вид восточного боевого единоборства. Этим спортивная школа отличается от всех остальных детско-юношеских спортивных школ региона. О работе учреждения, достижениях и планах корреспонденту «КВ» рассказывает и.о. директора ОСДЮСШОР № 4 Бегадил Байсалов.

— В нашей школе действуют такие виды спорта, как фигурное катание, большой и настольный теннис, хоккей с шайбой, плавание, легкая атлетика, шорт-трек, современное пятиборье, триатлон и дзюдо. Все они для детей бесплатные. Как видно из списка, диапазон охвата детей спортом широк и разносторонен.

Замечу, что на эту должность меня назначили недавно, два месяца назад. До этого я заведовал КСК «Евразия». У меня есть опыт работы в спортивных клубах и командах, но школа — это чуть другое. Моя главная задача — четко организовать и контролировать образовательный процесс. Во главе угла — качество работы школы.

— **Бегадил Тилеуович, расскажите о достижениях воспитанников спортивной школы.**

— Нам есть чем гордиться. Наши воспитанники — участники республиканских и международных соревнований. Достижений много. Например, на текущей неделе наш 11-летний фигурист Темирлан Жыиев занял первое место на юниорском первенстве страны в Костане. Это большое событие как для нашей школы, так и для всей области. Темирлан дважды был вторым на этапах Кубка Казахстана-2022. Хотелось бы отметить и победу 15-летнего

Здесь растят будущих чемпионов

Артура Смагула на втором этапе Кубка страны. Очевидно, что наши юные воспитанники продолжают победный путь, проторенный известной фигуристой Элизабет Турсунбаевой.

На особом счету у нас представители шорт-трека, которые часто выигрывают индивидуальные и командные заезды в различных соревнованиях. У нас есть призеры юношеского первенства страны — Мансур Оспанжан, Дилера Туралиева, Рамазан Муратбек, Тахмина Ли и Бекзат Карсанбай. А буквально на днях взяли награды в Алматы Санжар Бекайдар, Шахмардан Калданов, Нурлан Инабат, Аккерим Мирамбек, Нариман Молдабек, Сырым Сериккулы, Улту Курманбай и Айяру Кайраткызы.

Уверенно начали сезон 2022 года наши легкоатлеты. В частности, Алексей Рахманов завоевал первое место в прыжках в длину на международном турнире на призы олимпийской чемпионки Ольги Рыпакковой в Усть-Каменогорске. После в этом же городе он стал чемпионом юниорского и молодежного первенства страны в прыжках в длину и в тройном прыжке, а в состязаниях среди взрослых он выиграл «серебро» в тройном прыжке. Среди призеров юниорского первенства — Нургельды Бокенбайулы (бет с препятствиями) и Аскар Оразханулы (толкание ядра). Еще двое атлетов отличились на молодежном чемпионате страны по длинным метаниям, спортивной ходьбе и бегу на длинные дистанции по шоссе в Алматы. Это Тохтар Мырзагазиев в метании диска и Дильназ Ибраева в метании молота.

Среди малолетних видов спорта у нас также современное пятиборье. Успешные результаты в первенствах страны в разных возрастных категориях показывают Анастасия Кочеткова, Кенесары Жаримбетов и Ерсултан Мусаев.

На новый уровень выходит и теннисисты школы. В частности, особого внимания заслуживает 18-летний Ерасыл Ердильда, завоевавший «бронзу» на чем-

пионате Казахстана среди взрослых, и Жарас Козбаб, выигравший в Шымкенте первенство страны до 18 лет.

Среди дзюдоистов отмечу успех 12-летнего Адилета Керетбая, ставшего финалистом республиканского турнира на призы «Абай-Дәулет».

— **Успех учеников во многом зависит от труда их педагогов. Имена наставников, к сожалению, в большинстве случаев, остаются в тени...**

— Совершенно верно. Каждая победа — это ежедневный и кропотливый труд тренеров. Нельзя не отметить их заслуги.

Всего в ОСДЮСШОР № 4 занимается 671 спортсмен, их тренируют 25 специалистов.

В ледовом дворце «Муз айдыны» в трех отделениях зимних видов спорта работают восемь тренеров. В частности, мастерству фигурного катания детей обучает один из сильнейших тренерских составов страны — Андрей Симмакович, Алина Лозко и Надежда Миронова. Они занимаются более чем с 60 мальчиками и девочками. Дети разделены на три группы по уровню мастерства.

Почти девятьсот шорт-трекистов тренируют Марат Муратбеков, Рустембек Байгара и Тайман Мендыхан. И здесь дети разделены на группы.

Постепенно растут и наши хоккеисты, набор которых состоялся 5-7 лет назад. Юношеские команды участвуют в республиканских и международных турнирах. Всего у тренеров Абая Сейткасымова и Сергея Давыдова занимается более 50 мальчиков.

В отделе по настольному теннису занятия проводит Ернар Ибраев. У него в трех группах занимается около 50 мальчиков и девочек.

Юных легкоатлетов тренируют как опытные, так и молодые специалисты — Владимир и Наталья Лептиковы, Руслан Умаров, Дмитрий Панов, Ирина Белова и Айгуль Сарманкулова.

В отделе плавания у нас занимаются 106 детей (тренер — Нурлан Турсунхан), триатлона — 40 человек (Марат Примжарин) и современного пятиборья — 20 спортсменов (Багдаулет Жолдасбеков и Акниет Жолдасбай).

— **Трудно ли содержать такое крупное спортивное**

сооружение, как «Евразия»? Наверное, уход только за бассейном требует больших сил?

— Содержание любого здания и помещений требует особого ухода, а плавательного бассейна размером 25 на 18 метров — тем более. В нем одновременно могут заниматься до 50 человек. Здесь работают два высококвалифицированных инструктора. За качеством, чистотой и температурой воды в бассейне вместилищем 620 кубических метров следят инженеры, технологи и другие специалисты. Всего в «Евразии» работает 21 человек. Кроме этого, в спорткомплексе есть тренажерный зал и два борцовских зала, которые арендуют представители единоборств — каратэ до, таэквондо, казак күресі, кикбоксинга, дзюдо. Отмечу, что все помещения, в первую очередь, предоставляются воспитанникам отделений школы, а в выходные дни — жителям и гостям города.

Между тем, «Евразия» — сегодня единственный спорткомплекс в области, где проводятся крупные республиканские и международные соревнования. И ему требуется реконструкция. Загруженность сооружения большая. Вопросы ремонта и обновления здания «Евразии» занимается руководство областного управления физической культуры и спорта.

Что касается бассейна, то и здесь все потихоньку обновляется. Например, установлен газовый котел для подогрева воды, заменены изношенные трубы, фильтры, задвижки, сантехника.

А в теннисном центре «Нурсәт» в прошлом году был проведен текущий ремонт. На сегодня сооружение — в отличном состоянии.

— **Какие планы на будущее?**

— Планируем продолжить начатые меры, направленные на успешную работу всех отделений школы. Мы провели тщательный анализ посещаемости тренировочного процесса, выездов спортсменов на учебно-тренировочные сборы, соревнования. Во главу угла поставлены вопросы улучшения условий занятий спортом и повышения спортивного мастерства воспитанников. В рамках укрепления материальной базы планируем приобрести велосипеды для отделения триатлона, коньки и точильные станки для шорт-трекистов, клюшки и шайбы для хоккеистов.

Наш административный и тренерский коллектив приложит все силы, чтобы вывести ОСДЮСШОР № 4 в ряд лучших спортивных объектов. У нас для этого есть все возможности.

— **Спасибо за беседу.**

Беседу вел Алибек БАЙШУЛЕНОВ

ТЯЖЕЛАЯ АТЛЕТИКА

Рекордный подход Айзады

В Кызылорде в культурно-спортивном комплексе «Евразия» продолжается чемпионат Казахстана по тяжелой атлетике среди мужчин и женщин.

На час подготовки материала в номер в активе кызылординских штангистов было 8 медалей различного достоинства — золотая, четыре серебряные и три бронзовые.

В четверг в число призеров чемпионата вошли трое кызылординских атлетов. В частности, в состязаниях в весовой категории до 81 килограмма Динара Кишакбай заняла второе место, а Асылзат Доненбаева — третье. А у мужчин в весе до 73 кг. бронзовую награду выиграл Бексултан Айтбай.

А вчера вечером первое «золото» в копилку команды Приаралья принесла наша главная надежда — Айзада Муптильда. Набрав в сумме двоеборья 276 кг. (119+157), наша землячка с большим отрывом выиграла в весе +87 кг. у карагандинки Любови Ковальчук (249 кг.) и Зинаиды Захарченко из Костаная (188 кг.). Стоит особо отметить, что накануне своего 24-летия А. Муптильда установила рекорд Казахстана в толчке, покорила 157 килограммов.

Айзада входит в состав женской национальной сборной Казахстана, она — 20-кратная чем-

пионка Казахстана, серебряный призер юниорского чемпионата Азии, бронзовая медалистка взрослого чемпионата Азии. В прошлом году наша землячка дебютировала на чемпионате мира среди взрослых и заняла четвертое место.

Между тем сегодня в «Евразии» последний день соревнований. Борьба за награды чемпионата развернется в пяти мужских весовых категориях — до 89, 96, 102, 109 и свыше 109 килограммов. **Асет ЖАЙЛАУБАЙ**

Встреча с мастером спорта Ильей Ильиным

В областном департаменте полиции состоялась встреча заслуженного мастера спорта Казахстана Ильи Ильина со школьниками.

Известный тяжелоатлет рассказал о своем жизненном пути и о том, как пришел в большой спорт. Он подчеркнул, что для достижения желаемых высот необходимы усиленные тренировки. Мастер спорта посоветовал ребятам, чтобы они ставили конкретные цели и уверенно шли к ним, умели планировать свое время. И конечно, нужно хорошо учиться и больше читать познавательных книг.

На встрече учащиеся задали чемпиону интересные их вопросы.

Айнагуль МАНАБАЕВА

Коллективы управления здравоохранения Кызылординской области и многопрофильной областной больницы выражают глубокое соболезнование врачу ультразвуковой диагностики Бикинцевой Гюзель Якубовне в связи с невосполнимой утратой — кончиной матери **БИКИНЕЕВОЙ Дифны Хайруллаевны**

www.instagram.com/kizvesti

www.facebook.com/kizvesti

twitter.com/kizvesti

Собственник: товарищество с ограниченной ответственностью «Сыр медиа»

Генеральный директор - Аманжол ОНГАРБАЕВ

Приемная директора - 70-00-36, 40-11-10 (коммутатор)
 Приемная гл. редактора - 40-11-10 (вн.1041)
 Заместитель главного редактора - 40-11-10 (1055)
 Ответственный редактор - 40-11-10 (вн. 1045)
 Корреспонденты: 40-11-10 (вн.1043), 40-11-10 (вн.1046), 40-11-10 (вн.1047), 40-11-10 (вн.1048), 40-11-10 (вн.1049), 40-11-10 (вн.1050).

Собств. корреспондент:

Шиелі, Жанакорган - 8(724-32) 4-21-28
 Компьютерный центр - 40-11-10 (вн.1042)
 Рекламный отдел - 70-00-52
 Бухгалтерия - 70-00-38

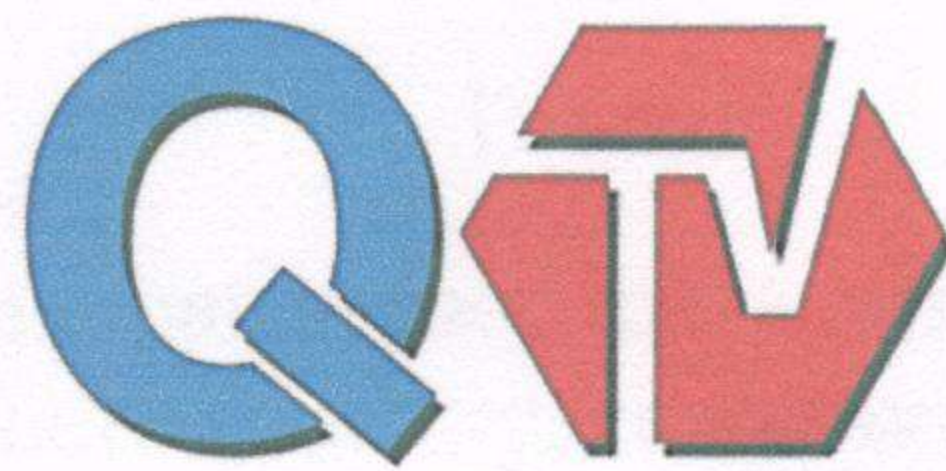
Газета набрана и сверстана в компьютерном центре редакции. Отпечатана в типографии ТОО «Сыр медиа», находящаяся в доверительном управлении ТОО «Издательский дом «ASU», тел.: 8 (724) 40-06-68
 Отдел доставки: 8 (7242) 70-14-08
 Кызылорда, ул. Бейбарса Султана, 4
 Заказ № 623

За достоверность рекламы редакция ответственности не несет.

Мнения авторов не обязательно совпадают с точкой зрения газеты. На присланные письма редакция не отвечает, не рассылает их по инстанциям. Рукописи не рецензируются и не возвращаются.

* Платный материал
 Газета зарегистрирована Комитетом информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан 27 августа 2012 года. Регистрационный номер 12931-Г.
 Газета выходит во вторник, четверг и субботу
 ТИРАЖ 7704

Областная газета «Кызылординские вести» сертифицирована в соответствии с требованиями СТ РК ISO 9001:2016 (ISO 9001:2015) «Система менеджмента качества» за номером КЗ.4310318.07.03.01178

« _____ » _____ 20 _____ Ж

« 25 » апрель 2022 г.

№ _____

№ 25

ЭФИРНАЯ СПРАВКА

Дана ТОО «Казакский научно исследовательский геологоразведочный нефтяной институт (КазНИГРИ) о том, что 25 апреля 2022 года на канале ТОО «Общественная телерадиокомпания Кызылорда» /Телеканал «Когам ТВ» /были размещены объявления в рубрике «Частный сектор» на двух языках с последующим текстом:

«ПКҚР» АҚ ҚР Экологиялық кодексінің 96-бабының талаптарына сәйкес 2022 жылы 30 мамыр сағат 11.30-да Кызылорда қаласы, Қонаев көшесі №4 мекен-жайында «Қарабұлақ-71Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға арналған жеке техникалық жоба», «Қарабұлақ-80Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға арналған жеке техникалық жоба», «Қарабұлақ-84Д көлбеу бағыттағы пайдалану ұңғымасын салуға арналған жеке техникалық жоба», «№4886 келісімшарттық аумақтағы Құмкөл кен орнында жобалық тереңдігі 1750 м(±250) пайдалану ұңғымаларын салуға арналған топтық техникалық жоба» жұмыстарына «Қоршаған ортаға әсерді бағалау» бөлімдеріне ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдау өткізілетіндігін хабарлайды.

Жобалық құжаттама пакетімен Бірыңғай экологиялық портал <https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858> сайтында танысуға болады.

Барлық ескертулер мен ұсыныстар <https://ecportal.kz/> бірыңғай экологиялық порталда, сондай-ақ Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com және zh.kalemova@kaznigri.kz қоғамдық тыңдаулар өтетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей қабылданады.

Қатысушыларды тіркеу жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткеннен кейін жүргізіледі.

Төтенше жағдай немесе шектеу шаралары оның ішінде карантиндік, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда қоғамдық тыңдаулар онлайн режимінде өткізіледі.

Тыңдауға қатысу үшін төмендегі сілтеме бойынша өту қажет:

<https://us04web.zoom.us/j/5280664063?pwd=QjROTVBaL0Z3bkRmOEVySXY3Yk90Zz09>

Конференцияның идентификаторы: 528 066 4063, кіру коды: 1234.

Белсенді сілтеме Бірыңғай экологиялық порталда <https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858> сайтында ұсынылады.

Қосымша ақпаратты «ПКҚР АҚ, Кызылорда қаласы, Қонаев көшесі №4, тел.: 29-99-52, эл.пошта:Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com. арқылы алуға болады.

АО «ПКҚР» в соответствии с требованиями ст.96 Экологического кодекса РК сообщает, что **30 мая 2022 года в 11.30 ч.** по адресу г. Кызылорда, ул. Конаева №4. Проводятся общественные слушание в форме открытого собрания «Разделов охраны окружающей среды» по проектам «Индивидуальный технический проект строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-71Д», «Индивидуальный

технический проект строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-80Д», «Индивидуальный технический проект строительство эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-84Д», «Групповой технический проект на строительство эксплуатационных скважин проектной глубиной 1750м(±250) на месторождении Кумколь, контрактной территории № 4886».

С пакетами проектной документации можно ознакомиться на Едином экологическом портале <https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>.

Все замечания и предложения принимаются не позднее 3-х рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на Едином экологическом портале <https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>, а также Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com, zh.kalemova@kaznigri.kz

Регистрация участников ведется при предъявлении документа, удостоверяющего личность.

В случае введения чрезвычайного положения или ограничительных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуации социального, природного и техногенного характера общественные слушания проводятся в режиме онлайн.

Ссылка приглашения:

<https://us04web.zoom.us/j/5280664063?pwd=QjROTVBaL0Z3bkRmOEVySXY3Yk90Zz09>

Идентификатор конференции: 528 066 4063, код доступа: 1234.

Проектные документации размещены на сайте:

<https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>

Активная ссылка будет предоставлена на Едином экологическом портале <https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>.

Дополнительную информацию можно получить по адресу: АО «ПККР» г. Кызылорда., ул.Конаева №4., тел.: 29-99-52 эл. почта: Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com.

Общее количество выходов в день превысило 3 раза.

Управляющая:

Желдербаева Т.С.

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНЫҢ ӘКІМДІГІ

АҚПАРАТ / ИНФОРМАЦИЯ

Объявления о проведении общественных слушаний

АО «ПКР» в соответствии с требованиями ст.96 Экологического кодекса РК сообщает, что 30 мая 2022 года в 11.30 ч по адресу г. Кызылорда, ул. Конаева №4. Проводятся общественные слушания в форме открытого собрания «Разделов охраны окружающей среды» по проектам «Индивидуальный технический проект строительства эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-71Д», «Индивидуальный технический проект строительства эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-80Д», «Индивидуальный технический проект строительства эксплуатационной наклонно-направленной скважины Карабулак-84Д», «Групповой технический проект на строительство эксплуатационных скважин проектной глубиной 1750м(±250) на месторождении Кумколь, контрактной территории № 4886».

С пакетами проектной документации можно ознакомиться на Едином экологическом портале <https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>.
Все замечания и предложения принимаются не позднее 3-х рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на Едином экологическом портале <https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>, а также Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com, zh.kalemova@kaznigri.kz

Регистрация участников ведется при предъявлении документа, удостоверяющего личность.
В случае введения чрезвычайного положения или ограничительных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуаций социального, природного и техногенного характера общественные слушания проводятся в режиме онлайн.

Ссылка приглашения:

<https://us04web.zoom.us/j/5280664063?pwd=QjR0TVBaL0Z3bkRmOEYySXYzYk90Zz09>

Идентификатор конференции: 528 066 4063, код доступа: 1234.

Проектные документации размещены на сайте:

<https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>

Активная ссылка будет предоставлена на Едином экологическом портале

<https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858>

Дополнительную информацию можно получить по адресу: АО «ПКР» г. Кызылорда, ул.Конаева №4, тел. 29-99-52 эл. почта: Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com

Представитель инициатора Мурат Мамбетов тел. 29-99-52
Разработчик: ТОО «КазНИГРИ» г. Атырау Айтеке-би 43А, тел. 30-40-17. эл. почта: zh.kalemova@kaznigri.kz

Қоғамдық тыңдауларды өткізу туралы хабарландыру

«ПКР» АҚ ҚР Экологиялық кодекстің 96 бабының талаптарына сәйкес 2022 жылы 30 мамыр күні сағат 11.30-да Кызылорда қаласы, Конаева көшесі №4 мекенжайында, «Қарабұлақ – 71Д көлбеу бағыттағы ұңғымасын пайдалануға салуға арналған жеке техникалық жоба», «Қарабұлақ – 80Д көлбеу бағыттағы ұңғымасын пайдалануға салуға арналған жеке техникалық жоба», «Қарабұлақ – 84Д көлбеу бағыттағы ұңғымасын пайдалануға салуға арналған жеке техникалық жоба», «№ 4886 келісімшарттық аумақтағы Құмқол кен орында жобалық тереңдігі 1750 м(±250) пайдалану ұңғымаларын салуға арналған топтық техникалық жоба» жұмыстарына «Қоршаған ортаға әсерді бағалау» бөлімдеріне ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдау өткізетіндігін хабарлайды.

Жобалық құжаттама пакетімен Бірінгі экологиялық портал <https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858> сайтында танысуға болады.

Барлық ескертулер мен ұсыныстар <https://ecportal.kz> бірінгі экологиялық порталда, сондай-ақ Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com және zh.kalemova@kaznigri.kz қоғамдық тыңдаулар өтетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей қабылданады.

Қатысушыларды тіркеу жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткеннен кейін жүргізіледі. Төтенше жағдай немесе шектеу шаралары оның ішінде карантиндік, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда қоғамдық тыңдаулар онлайн режимінде өткізіледі.

Тыңдауға қатысу үшін төмендегі сілтеме бойынша өту қажет:

<https://us04web.zoom.us/j/5280664063?pwd=QjR0TVBaL0Z3bkRmOEYySXYzYk90Zz09>

Конференцияның идентификаторы: 528 066 4063, кіру коды: 1234.

Белсенді сілтеме Бірінгі экологиялық порталда <https://ecportal.kz/Public/PubHearings/ShowDetails/6858> сайтында ұсынылады.

Қосымша ақпаратты «ПКР» АҚ, Кызылорда қаласы, Конаева көшесі №4, тел. 29-99-52 эл. почта: Murat.Mambetov@petrokazakhstan.com арқылы алуға болады.

Іс-шараның бастамашысының өкілі Мурат Мамбетов, тел. 29-99-52
Жобалаушы – «КазНИГРИ» ЖШС, Атырау к, Айтеке-би 43А, тел. 30-40-17. эл. почта: zh.kalemova@kaznigri.kz

**ҚАРАБҰЛАҚ - 71Д, ҚАРАБҰЛАҚ - 80Д, ҚАРАБҰЛАҚ - 84Д,
КӨЛБЕУ БАҒЫТТАҒЫ ҰҢҒЫМАЛАРДЫ САЛУҒА АРНАЛҒАН
ЖЕКЕ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖОБАЛАРЫНА**

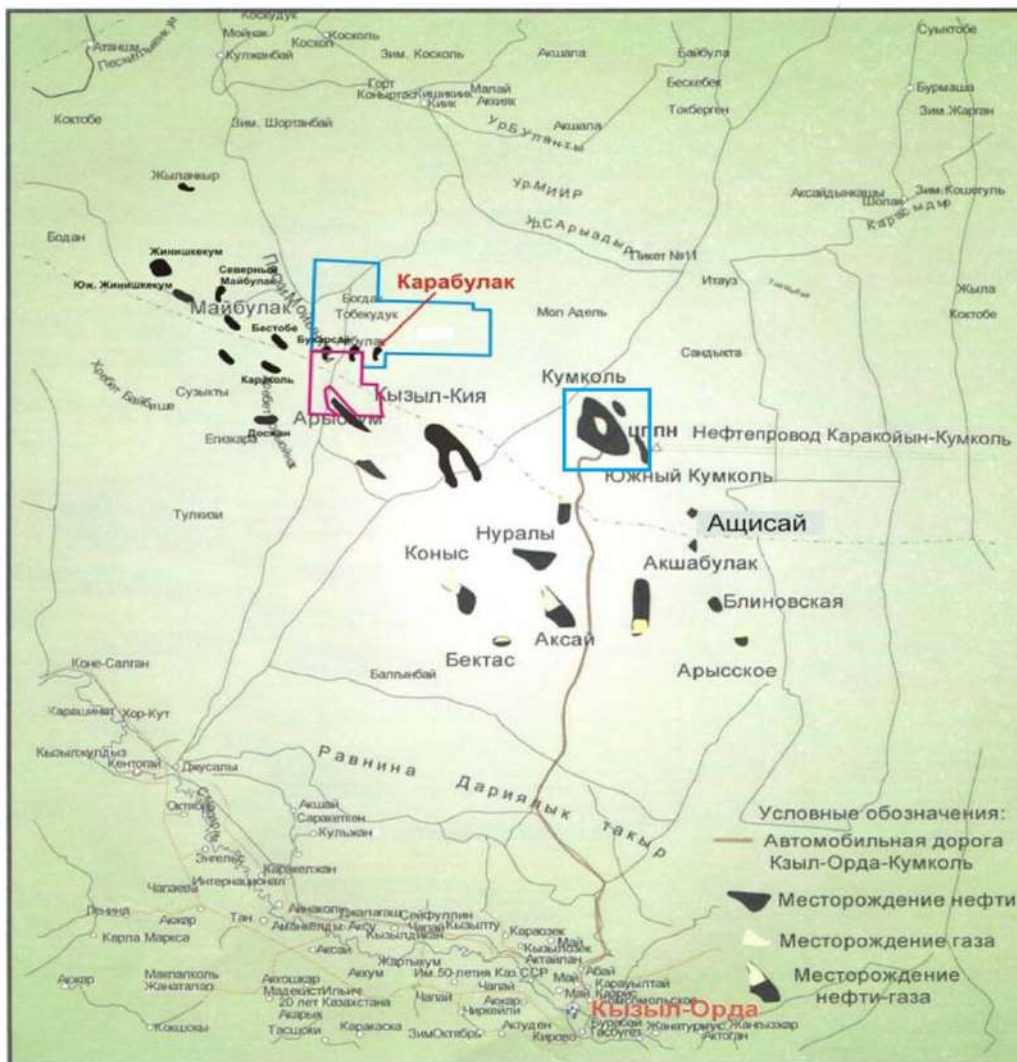
ЖӘНЕ

**«№4886 КЕЛІСІМШАРТТЫҚ АУМАҒЫНДАҒЫ ҚҰМКӨЛ КЕН
ОРНЫНДА ЖОБАЛЫҚ ТЕРЕҢДІГІ 1750 М(±250) ПАЙДАЛАНУ
ҰҢҒЫМАЛАРЫН САЛУҒА ТОПТЫҚ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖОБАСЫНА**

«ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ» БӨЛІМІ

1946
30 мамыр 2022 ж.

КЕЛІСІМШАРТТЫҚ АУМАҚТЫҢ ОРНАЛАСҚАН ЖЕРІ

Әкімшілік тұрғыдан Қарабұлақ және Құмкөл кен орындары Қызылорда облысының ұзақ мерзімді пайдалануындағы Қарағанды облысының Ұлытау ауданында орналасқан.

Ең жақын елді мекен кен орнынан оңтүстікке қарай 140-180 шақырым қашықтықта орналасқан Қызылорда қаласы болып табылады.

Ауданның климаты тым континенттік, құрғақ болып келеді. Жауын-шашынның жылдық орташа мөлшері 120-150 мм аспайды, жауын-шашынның негізгі мөлшері қысқы-көктемгі кезеңде түседі. Қыста ауа температурасы орташа минус 15°C (минус 40°C дейін), жазда плюс 27°C (плюс 45 °C дейін).

Қарабұлақ кен орнында көлбеу бағытталған ұңғымаларды салуға арналған 3 жеке және Құмкөл кен орнында тік пайдалану ұңғымаларын салуға топтық техникалық жобалары, «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімдерімен «ПетроКазakhstan Кумколь Ресорсиз» АҚ-ы және «КазНИГРИ» ЖШС-і арасындағы келісім-шарт негізінде әзірленді.

Қоршаған ортаны қорғау бөлімінің басты мақсаты - қоршаған ортаның құрамдас бөліктеріне ықтимал әсер етудің барлық факторларын бағалау, оның бастапқы күйін ескере отырып, жобаны іске асыру кезінде қоршаған орта сапасының өзгеруін болжау, әртүрлі зиянды әсерлерді азайту немесе жою бойынша ұсыныстар әзірлеу, қоршаған орта компоненттеріне және халықтың денсаулығына әсер ету түрлері болып табылады.

КазНИГРИ

1946

Ұңғымаларды бұрғылау ZJ-30 бұрғылау қондырғысының көмегімен немесе оның жүк көтергіштігі кемінде 170 тн болатын аналогымен жүзеге асырылатын болады. Сынау үшін УПА-60 бұрғылау қондырғысы пайдаланылады.

Технологиялық жабдықтарды орналастырумен ұңғыманы бұрғылау алаңы 1 ұңғыма үшін 1,7 га құрайды.

Бұрғылаудың мақсаты - мұнай мен газ өндіру.

№4886 келісімшарттық аумақтағы Құмколь кен орнындағы ұңғымалардың жобалық тереңдігі 1750м құрайды.

Тереңдігі 1681 м Қарабұлақ – 80Д , Тереңдігі 1699м Қарабұлақ - 84Д көлбеу бағыттағы ұңғымасының бұрғылау құрылысы 68 тәулікті құрайды;

- құрылыс-монтаждау, дайындақ жұмыстары - 12 тәулік;
- бұрғылау және бекіту - 35 күн;
- пайдалану колоннасындағы сынақ - 14 тәулік.
- Жою және консервациялау – 7,0 тәулік.

Тереңдігі 1414м Қарабұлақ - 71Д көлбеу бағыттағы ұңғымасының бұрғылау құрылысы 63 тәулікті құрайды;

- құрылыс-монтаждау, дайындақ жұмыстары - 12 тәулік;
- бұрғылау және бекіту - 30 күн;
- пайдалану колоннасындағы сынақ - 14 тәулік.
- Жою және консервациялау – 7,0 тәулік.

№4886 келісімшарттық аумақтағы Құмколь кен орнында жобалық тереңдігі 1750м бұрғылау ұңғымасының құрылысы 82 тәулікті құрайды

- құрылыс-монтаждау, дайындақ жұмыстары - 12 тәулік;
- бұрғылау және бекіту - 45 күн;
- пайдалану колоннасындағы сынақ - 18 тәулік.
- Жою және консервациялау – 7,0 тәулік.

Жұмыстардың орындалу мерзімі – 2022-2023 жж.

Қарабұлақ-80Д, Қарабұлақ-84Д, Қарабұлақ-71Д, көлбеу бағыттағы ұңғыма құрылысы кезінде барлығы 39 стационарлық көз, соның ішінде 22- ұйымдастырылған, 17- ұйымдастырылмаған ластаушы көздер.

Жобалық тереңдігі 1750 м Құмкөл бір ұңғыма құрылысы кезінде барлығы 39 стационарлық көз, соның ішінде 22- ұйымдастырылған, 17-ұйымдастырылмаған ластаушы көздер анықталып отыр.

КазНИГРИ

1946

Құрылыс жұмыстары кезінде

- 0001. Дизель генератор САГ
- 6001. Дәнекерлеу жұмыстары
- 6002. Аумақты жоспарлау
- 6003. Экскаватормен топырақ өңдеу
- 6004. Бульдозермен топырақты жылжыту

Ұңғыманы бұрғылау және бекіту кезеңінде

- 0002-0006. ZJ-30 бұрғылау қондырғысының іштен жану қондырғылары (ДВС)
- 0007. Жылжымалы бу қондырғысы
- 0008. Цементтеу агрегаттары
- 0009. Араластыру қондырғысы
- 0010. 200 кВт жарықтандыруға арналған дизельді электр станциясы
- 0011. Дизель отынының сыйымдылығы
- 6005. Бұрғылау шламының сыйымдылығы
- 6006. Бұрғылау ерітінділерін дайындау блогы
- 6007. Цемент ерітіндісін дайындау блогы
- 6008. Бұрғылау ерітіндісіне арналған сыйымдылық
- 6009. Дизель отынын айдауға арналған сорғы

Ұңғыманы сынау кезеңінде

- 0012. УПА-60/80 агрегаты
- 0013. 200 кВт жарықтандыруға арналған дизель электр станциясы
- 0014. ЦА-320 цементтеу агрегаты
- 0015. Араластыру қондырғысы (ГРП кезінде)
- 0016-0017. Резервуарлар
- 0018. Мұнай құю алаңы
- 6010. Технологиялық сорғы
- 6011. Ұңғыма
- 6012-6015 Технологиялық сорғы (ГРП кезінде)

Ұңғыманы жою немесе консервациялау кезеңінде

- 0019. УПА-60 көтергіш агрегатының дизельді қозғалтқышы
- 0020. ЦА-320 цементтеу агрегаты
- 0021. СМН-20 араластыру қондырғысы
- 0022 Дизель генераторы, 200 кВт
- 6016. Дәнекерлеу жұмыстары
- 6017 Жөндеу шеберханасы

Қарабұлақ – 80Д, Қарабұлақ – 84Д			
Коды	Ластаушы заттардың атауы	г/с	т/ЖЫЛ
0123	Темір (II, III) оксиді	0,00416	0,001282
0143	Марганец және оның қосындылары	0,000358	0,0001104
0301	Азот (IV) оксиді (Азот диоксиді) (4)	7,659458956	5,505728
0304	Азот (II) оксиді (Азот оксиді) (6)	1,244567277	0,89465155
0328	Көміртек (Күйе, Көміртек қара)	0,462593152	0,30428382
0330	Күкірт диоксиді	1,669972223	1,3865425
0333	Күкіртті сутек	0,00031064	0,00127996
0337	Көміртегі оксиді	6,602949775	4,932006
0342	Фторлы газтәріздес қосындылар	0,0002916	0,00009
0344	Органикалық емес фторидтер	0,001284	0,000396
0415	Көмірсутегінің қоспасы C1-C5	0,09812	0,0705945
0416	Көмірсутегінің қоспасы C6-C10	0,036297	0,0260999
0602	Бензол (64)	0,00083935	0,0007414
0616	Диметилбензол	0,0002591	0,00022856
0621	Метилбензол	0,0005277	0,00046882
0703	Бенз/а/пирен	0,000011059	9,112 E-06
1325	Формальдегид (Метаналь)	0,110839735	0,07601664
2754	Алканы C12-19	2,81840064	2,43374618
2902	Өлшемді бөлшектері (116)	0,004	0,000806
2908	Бейорганикалық шаң, құрамында кремний диоксидінің мөлшері 70-20%	0,223644	0,135718
2930	Абразивті шаң	0,0026	0,000524
	БАРЛЫҒЫ, 80Д ұңғ.:	20,9414842	15,771323
	БАРЛЫҒЫ, 84Д ұңғ.:	20,9414842	15,771323

Қарабұлақ – 71Д,			
Коды	Ластаушы заттардың атауы	г/с	т/жыл
0123	Темір (II, III) оксиді	0,001282	0,03205
0143	Марганец және оның қосындылары	0,0001104	0,1104
0301	Азот (IV) оксиді (Азот диоксиді) (4)	4,931264	123,2816
0304	Азот (II) оксиді (Азот оксиді) (6)	0,80130115	13,3550192
0328	Көміртек (Күйе, Көміртек қара)	0,27406664	5,48133288
0330	Күкірт диоксиді	1,2221425	24,44285
0333	Күкіртті сутек	0,00116098	0,1451225
0337	Көміртегі оксиді	4,400566	1,46685533
0342	фторлы газтәріздес қосындылар	0,00009	0,018
0344	органикалық емес Фторидтер	0,000396	0,0132
0415	Қоспасы көмірсутектер шекті C1-C5	0,0386145	0,00077229
0416	көмірсутегінің Қоспасы C6-C10	0,0142839	0,00047613
0602	Бензол (64)	0,00058656	0,0058656
0616	Диметилбензол	0,00017934	0,0008967
0621	Метилбензол	0,00037139	0,00061898
0703	Бенз/а/пирен	8,175E-06	8,175
1325	Формальдегид (Метаналь) (609)	0,06846229	6,8462288
2754	Алканы C12-19	2,19628336	2,19628336
2902	Өлшемді бөлшектері (116)	0,000806	0,00537333
2908	Бейорганикалық шаң, құрамында кремнийдің диоксидінің мөлшері 70-20	0,223644	0,124488
2930	Абразивті шаң	0,0026	0,000524
	Барлығы	20,940754	14,076987

КӨЛБЕУ БАҒЫТТАЛҒАН ҰҢҒЫМАНЫ САЛУ КЕЗІНДЕ АТМОСФЕРАҒА ШЫҒАРЫЛТЫН ЛАСТАУШЫ ЗАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

Коды	Атауы ластаушы заттар	Құмкөл кен орнында пайдалану ұңғымаларын салу			
		2022 жылға 2 ұңғыма		2023 жылға 3 ұңғыма	
		г/с	т/жыл	г/с	т/жыл
0123	Темір (II, III)	0,00832	0,002564	0,01248	0,003846
0143	Марганец және оның қосындылары	0,000716	0,0002208	0,001074	0,0003312
0301	Азот (IV) оксиді (Азот диоксиді) (4)	15,3189179	13,880064	22,9783769	20,820096
0304	Азот (II) оксиді (Азот оксиді) (6)	2,48913455	2,2554519	3,73370183	3,38317785
0328	Көміртек	0,9251863	0,76514493	1,38777946	1,1477174
0330	Күкірт диоксиді	3,33994445	3,519385	5,00991667	5,2790775
0333	Күкіртті сутек	0,00062128	0,00300936	0,00093192	0,00451404
0337	Көміртегі оксиді	13,2058996	12,453092	19,8088493	18,679638
0342	фторлы газтәріздес қосындылар	0,0005832	0,00018	0,0008748	0,00027
0344	Органикалық емес фторидтер нашар еритін	0,002568	0,000792	0,003852	0,001188
0415	Көмірсутегінің қоспасы C1-C5	0,19624	0,0805374	0,29436	0,1208061
0416	Көмірсутегінің қоспасы C6-C10	0,072594	0,0297812	0,108891	0,0446718
0602	Бензол	0,0016787	0,0014468	0,00251805	0,0021702
0616	Диметилбензол	0,0005182	0,00044136	0,0007773	0,00066204
0621	Метилбензол	0,0010554	0,00091088	0,0015831	0,00136632
0703	Бенз/а/пирен	2,2118 E-05	2,2954 E-05	3,3177 E-05	3,4431 E-05
1325	Формальдегид	0,22167947	0,19117786	0,33251921	0,28676679
2754	Алканы C12-19	5,63008128	6,06595507	8,44512192	9,09893261
2902	Өлшемді бөлшектері	0,008	0,001612	0,012	0,002418
2908	Бейорганикалық шаң,	0,447288	0,316396	0,670932	0,474594
2930	Абразивті шаң	0,0052	0,001048	0,0078	0,001572
	Барлығы :	41,8762484	39,5692335	62,8143726	59,3538503

ӨНДІРІС ЖӘНЕ ТҰТЫНУ ҚАЛДЫҚТАРЫНЫҢ ТҮРЛЕРІ

Қалдықтардың атауы	Қазіргі жағдайға жинақталған қалдықтардың көлемі, т/жыл	Қарабұлақ 80-Д, Қарабұлақ-84Д		Қарабұлақ-71 Д
		Жинақтау лимиті, тонна/жыл	Жинақтау лимиті, тонна/жыл	Жинақтау лимит, тонна/жыл
Барлығы	-	1467,9154	1467,9154	576,4654
Соның ішінде өндіріс қалдықтары	-	1465,9054	1465,9054	574,6054
Тұтыну қалдықтары	-	2,01	2,01	1,86
Қауіпті қалдықтар				
Пайдаланылған майлар	-	2,225	2,225	2,225
Майланған шүберек	-	0,1016	0,1016	0,1016
Пайдаланылған ыдыстар	-	0,075	0,075	0,075
Пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі	-	219,5	219,5	186,3
Бұрғылау шламы	-	211,5	211,5	200,4
ГРП қалдықтары	-	1028,5	1028,5	181,5
Қауіпті емес қалдықтар				
Металл сынықтары	-	4	4	4
Дәнекерлеу электродтарының тұқылдары	-	0,0038	0,0038	0,0038
Коммуналдық қалдықтар	-	2,01	2,01	1,86
«Айналы» қалдықтар				

ӨНДІРІС ЖӘНЕ ТҰТЫНУ ҚАЛДЫҚТАРЫНЫҢ ТҮРЛЕРІ

Қалдықтардың атауы	Қазіргі жағдайға жинақталған қалдықтардың көлемі, тонна/жыл	Құмколь кен орны	
		Жинақтау лимиті, тонна/жыл 2022 жылға арналған 2 ұңғымадан	Жинақтау лимиті, тонна/жыл 2023 жылға арналған 3 ұңғымадан
Барлығы	-	1291,3128	1936,9692
Соның ішінде өндіріс қалдықтары	-	1286,4608	1929,6912
Тұтыну қалдықтары	-	4,852	7,278
Қауіпті қалдықтар			
Пайдаланылған майлар	-	5,24	7,86
Майланған шүберек	-	0,2032	0,3048
Пайдаланылған ыдыстар	-	0,15	0,225
Пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі	-	458,16	687,24
Бұрғылау шламы	-	439,6	659,4
ГРП қалдықтары	-	375,1	562,65
Қауіпті емес қалдықтар			
Металл сынықтары	-	8	12
Дәнекерлеу электродтарының тұқылдары	-	0,0076	0,0114
Коммуналдық қалдықтар	-	4,852	7,278
«Айналы» қалдықтар			
-	-	-	-

№ п/п	Атауы жұмыс	Қарабұлақ-80Д, Қарабұлақ-84Д,				Қарабұлақ-71Д
		Су шығыны (м ³) ұңғымаға үшін				
		шаруашылық ауыз су	техникалық қажеттіліктер	өрт- сөндіру	барлығы	барлығы
1	2	3	4	5	6	7
1	ҚҚЖ дайындық жұмыстары мен бұрғылау	18,39	-	-	18,39	18,39
2	Бұрғылау және бекіту	169,05	1132,29	-	1301,34	993,52
3	Сынау өнімділігі	18,032	175	-	193,032	193,032
4	Күтпеген шығыстар 5%	10,27	-	-	10,27	9,04
5	Барлығы су тұтыну	215,74	-	50	265,74	231,322
6	Жиыны су бұру	172,59	-	-	172,59	145,05

№ п/п	Атауы жұмыс	Құмколь кен орны			
		Су шығыны (м ³) ұңғымаға үшін			
		шаруашылық ауыз су	техникалық қажеттіліктер	өрт-сөндіру	барлығы
1	2	3	4	5	6
1	ҚҚЖ дайындық жұмыстары мен бұрғылау	18,39	-	-	18,39
2	Бұрғылау және бекіту	217,35	1258,678	-	1476,028
3	Сынау өнімділігі	23,184	175	-	208,184
4	Күтпеген шығыстар 5%	12,96	-	-	12,96
5	1 ұңғыма су тұтыну жиыны:	271,884	-	50	321,884
6	1 ұңғыма су бұру жиыны:	217,507	-	-	217,507
	5 ұңғымадан су тұтыну:	1359,42		250	1609,42
	5 ұңғымадан су бұру:	1087,535			1087,535

ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ӘСЕРДІ ТӨМЕНДЕТУ ЖӨНІНДЕГІ ФАКТОРЛАР МЕН ІС-ШАРАЛАР

Компоненттер	Әсер ету факторлары	Теріс техногендік әсер етуді төмендету бойынша іс-шаралар
Атмосфера	<p>Ластаушы заттардың шығарындылары. Арнайы техника және автокөлік. Технологиялық жабдықтардың жұмысы. Шулы әсер ету</p>	<ul style="list-style-type: none"> - қозғалтқыштардың жұмысы үшін атмосфераға зиянды шығарындыларды төмендету мақсатында сапалы сертификатталған дизель отынын қолдану; - жабдықты жоспарлы-профилактикалық жөндеуді уақытылы жүргізу; - дизельді қозғалтқыштарды жарамды күйде ұстау және поршеньді жүйені уақытылы жөндеу; - атмосфераның шығарындылармен жоғары ластауын болдырмау үшін дизель қозғалтқыштарынан шығатын газдардың құрамын нормаларға сәйкестігін бақылау жүргізу және аппаратураны жүйелі түрде реттеу қажет.
Жер асты сулары	<p>Химиялық заттардың ағуы. Топырақ жамылғысы арқылы қалдықтардан және одан әрі жер асты суларына ластаушы заттардың сүзгіш ағуы</p>	<ul style="list-style-type: none"> - жақсартушы химиялық қоспалары бар сапалы цементті қолдану; - су тұтыну және су бұру есебін нақты ұйымдастыру; - жайластырылған септикке шаруашылық – тұрмыстық ағындарды жинау, кейіннен тазарту құрылыстарына шығару; - қалдықтарды жергілікті жинау және сақтау орындарын жайластыру; - қалдықтарды тиісінше таңбаланған контейнерлер мен ыдыстарды бөлек сақтау.
Жер қойнауы	<p>Тау-кен жыныстарының тұтастығының бұзылуы; уытты компоненттер қосылған бұрғылау ерітінділерін пайдалану; құбыр сыртындағы кеңістіктегі сұйықтықтардың ықтимал ағындары және сулы қабаттардың химиялық ластануы.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - уытты қоспаларсыз сіңіруді қиындататын жуу сұйықтықтарын пайдалану; - мұнай және су тұтқыш горизонттардың бұғыланған ұңғымаларында барлық ашылған разрез бойынша сенімді оқшаулау; - ұңғымаға түсірілген шегендеу бағаналарының сенімді герметикалығы, олардың сапалы цементтелуі.

Компоненттер	Әсер ету факторлары	Теріс техногендік әсер етуді төмендету бойынша іс-шаралар
Топырақ жамылғысы	Механикалық бұзылу. Химиялық ластану	<ul style="list-style-type: none"> - жер үсті көлік түрлерінің қозғалысының жүйелеу және қолда бар және бөлінген жолдар бойынша ғана жүзеге асыру; - қалдықтарды жергілікті жинау және сақтау; - қалдықтарды тек арнайы жабдықталған полигондарда көму.
Өсімдіктер	Механикалық әсер. Техногендік ластану. Шөп жамылғысының жойылуы. Жылу және электромагниттік әсер	<ul style="list-style-type: none"> - бөлінген жолдар бойынша ғана автокөлік қозғалысы; - арнайы контейнерлерде қалдықтарды бөлек жинау; - өндіріс және тұтыну қалдықтарын арнайы жабдықталған полигондарда көму; - бұталарды кесуге және от жағуға тыйым салу; - техникалық қалпына келтіруді жүргізу.
Жануарлар әлемі	Мазасыздық факторы. Жұмыс істеп тұрған механизмдерден шу	<ul style="list-style-type: none"> - жануарлар дүниесін қорғауды насихаттау; - жануарлардың өндірістік объектілеріне түсуін болдырмау үшін қоршаулар жасау; - келісімшарттық аумақтық ауданында аң аулауға тыйым салу; - автокөлік қозғалысының оңтайлы бағыттарын әзірлеу; - учаскеде автокөлік қозғалысының жылдамдығын шектеу және түнгі уақытта қозғалыс қарқындылығын төмендету;
Халақтың денсаулығы және әлеуметтік-экономикалық жағдайлар	Ластаушы заттардың шығарындылары. Шулы әсер ету	<ul style="list-style-type: none"> - қауіпсіздік техникасы мен еңбекті қорғау ережелерін сақтау; - жергілікті халық арасында экологиялық жағдайдың өзгеруі тұрғысынан жағымсыз күтулерді азайтуға бағыттылған тусіндіру жұмыстарын жүргізу.

Қоршаған орта компоненті	Әсер ету көрсеткіштері			
	Кеңістік ауқымы	Уақытша ауқымы	Әсер ету қарқындылығы	Қоршаған орта компоненттеріне әсері
Атмосфералық ауа	Шектеулі (2)	Көпжылдық (4)	Бірқалыпты (3)	Орташа (24)
Жерасты сулары	Шектеулі (2)	Көпжылдық (4)	Бірқалыпты (3)	Орташа (24)
Жер қойнауы	Шектеулі (2)	Көпжылдық (4)	Күшті (4)	Жоғары (32)
Өндіріс және тұтыну қалдықтары	Жергілікті (1)	Көпжылдық (4)	Әлсіз (3)	Төмен (8)
Физикалық факторлар	Жергілікті (1)	Көпжылдық (4)	Мардымсыз (1)	Төмен (4)
Радиациялық қауіпсіздік	Шектеулі (2)	Көпжылдық (4)	Мардымсыз (1)	Төмен (8)
Топырақ ресурстары	Шектеулі (2)	Көпжылдық (4)	Бірқалыпты (3)	Орташа (24)
Өсімдік жабыны	Шектеулі (2)	Көпжылдық (4)	Бірқалыпты (3)	Орташа (24)
Жануарлар әлемі	Шектеулі (2)	Көпжылдық (4)	Бірқалыпты (3)	Орташа (24)
Жиынтығы:				(19,1)

Бұрғылау процесінде туындауы мүмкін қоршаған ортаға ықтимал қауіпті ескере отырып, жобанда жобаланатын жұмыстардың қоршаған ортаның құрамдас бөліктеріне теріс әсерін болдырмау бойынша бірқатар шаралар қарастырылған.

Әсерді бағалау нәтижесінде, жалпы алғанда, жобаны іске асырудан қоршаған ортаға әсер орташа (рұқсат етілген) мәнге ие болатыны анықталды.

Осылайша, техникалық және экологиялық қауіпсіздік нормаларын сақтай отырып, жобалық шешімдерді енгізу, технологиялық және экологиялық шараларды жүзеге асыру қоршаған ортаның құрамдас бөліктерінде елеулі өзгерістерге әкелмейді және аумақтың абиотикалық және биотикалық байланыстарына аздап әсер етеді.

Бұл аумақ қазірдің өзінде антропогендік араласуға ұшырағанын ескере отырып. Тұтастай алғанда, ұсынылып отырған қызметтің қоршаған ортаға айтарлықтай теріс әсері жоқ және төмен маңыздылық шегінде екендігі туралы қорытынды жасалды, т.б. әсерін қолайлы деп бағалауға болады.

КазНИГРИ

1946

Назарларыңызға рахмет!!!

КазНИГРИ

1946

***ИНДИВИДУАЛЬНЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ ПРОЕКТ СТРОИТЕЛЬСТВО
ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ НАКЛОННО-НАПРАВЛЕННОЙ СКВАЖИНЫ
КАРАБУЛАК-80Д***

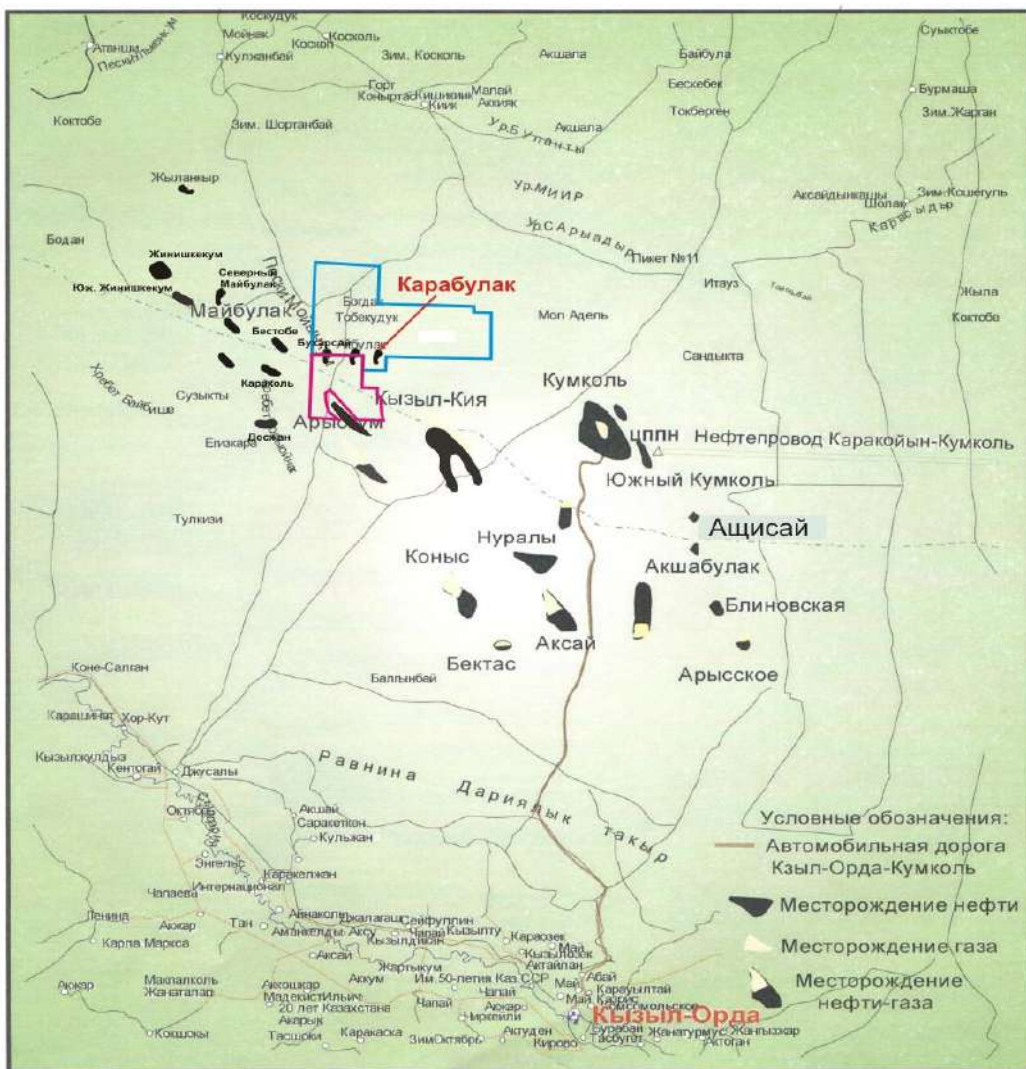
***ИНДИВИДУАЛЬНЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ ПРОЕКТ СТРОИТЕЛЬСТВО
ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ НАКЛОННО-НАПРАВЛЕННОЙ СКВАЖИНЫ
КАРАБУЛАК-84Д***

***ИНДИВИДУАЛЬНЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ ПРОЕКТ СТРОИТЕЛЬСТВО
ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ НАКЛОННО-НАПРАВЛЕННОЙ СКВАЖИНЫ
КАРАБУЛАК-71Д***

***ГРУППОВОЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ ПРОЕКТ НА СТРОИТЕЛЬСТВО
ЭКСПЛУАТАЦИОННЫХ СКВАЖИН ПРОЕКТНОЙ ГЛУБИНОЙ 1750М(±250) НА
МЕСТОРОЖДЕНИИ КУМКОЛЬ, КОНТРАКТНОЙ ТЕРРИТОРИИ № 4886***

РАЗДЕЛЫ «ОХРАНА ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ»

г.Кызылорда, 30 мая 2022 г.

В административном отношении месторождение Карабулак расположено в Улытауском районе Карагандинской области, которое находится в долгосрочной эксплуатации в Кызылординской области.

Ближайшими населенными пунктами является город Кызылорда, расположенный в 140-180 км к югу от месторождения.

Климат района слишком континентальный, засушливый. Среднегодовое количество осадков не превышает 120-150 мм, основное количество осадков выпадает в зимне-весенний период. Зимой температура воздуха в среднем составляет минус 15°C (до минус 40°C), летом-плюс 27°C (до плюс 45 °C).

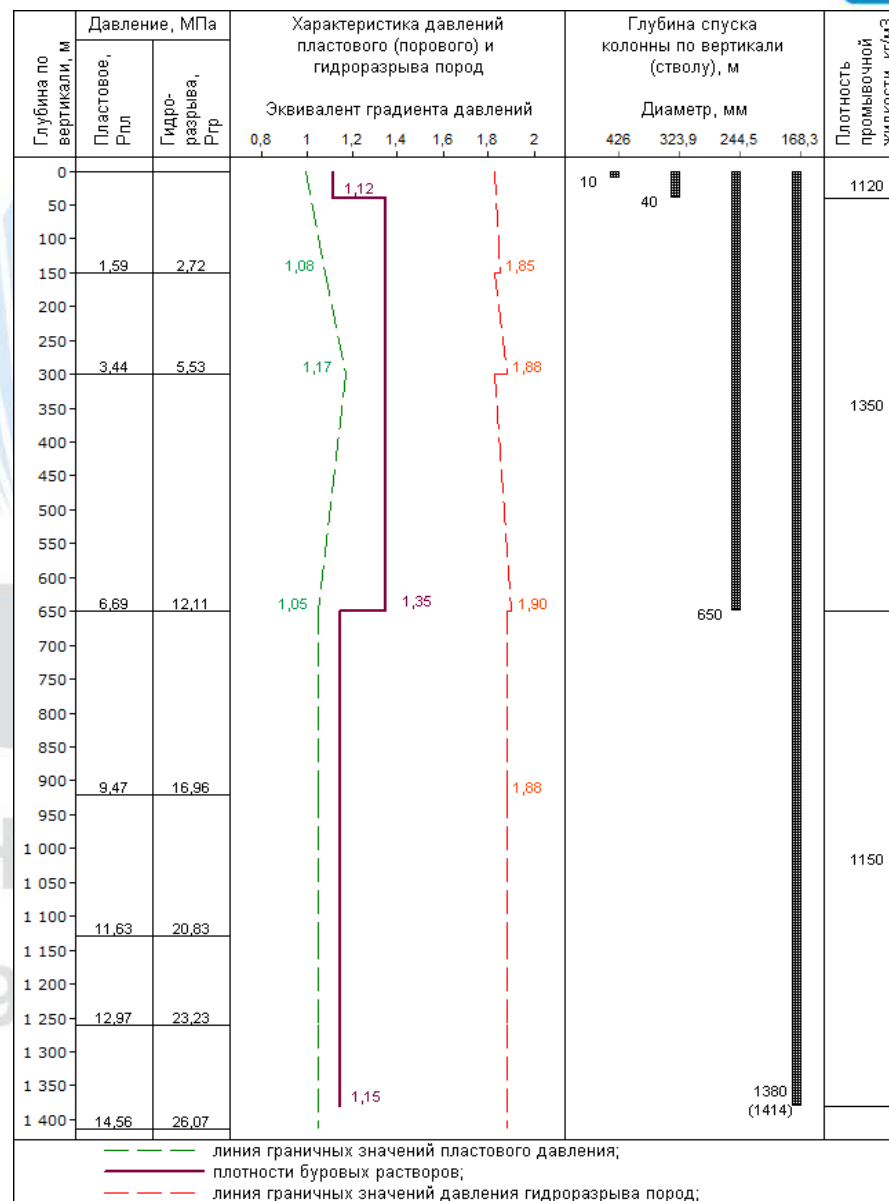
Разделы «Охрана окружающей среды» выполнен специалистами ТОО «КазНИГРИ (государственная лицензия на выполнение работ и оказание услуг в области охраны окружающей среды №01784Р от 01.10.2015 года) на основании заключенного договора с АО «ПККР».

- Целью составления настоящего разделов охраны окружающей среды, является определение степени воздействия на окружающую природную среду намечаемой деятельности, предусматривается мероприятия по снижению вредного воздействия.
- В разделах «Охраны окружающей среды» приведены, современное состояние окружающей среды в зоне влияния проектируемых работ, указаны основные факторы воздействия, приведены технические решения и мероприятия, обеспечивающие минимальный уровень влияния объектов на окружающую среду.

КазНИГРИ

1946

- **Направление- Ø 426,0мм (50)**
  - Устанавливается в целях исключения размыва устья скважины..
- **Кондуктор - Ø 323,9 мм (40)**
  - Перекрытие верхних неустойчивых пород. Башмак устанавливается на плотные глины. Установка превентора.
- **Техническая -Ø 244,5 мм (650)**
  - Перекрытие верхних неустойчивых пород. Башмак устанавливается на плотные глины. Установка превентора.
- **Эксплуатационная - Ø 168,3 мм (1750)**
  - Перекрытие верхних неустойчивых пород. Башмак устанавливается на плотные глины. Установка превентора.

Строительство эксплуатационно наклонно-направленной скважины месторождения Карабулак – 80Д глубиной 1681 м , Карабулак - 84Д глубиной 1699м составляет 68 суток;

- Строительно-монтажные работы- 10 суток;
- Подготовительные работы к бурению – 35 суток;
- бурение и крепление – 35 суток;
- испытание в эксплуатационной колонне – 14 суток;
- ликвидация или консервация – 7,0 суток.

Строительство эксплуатационно наклонно-направленной скважины месторождения Карабулак – 71Д составляет 63 суток

- Строительно-монтажные работы- 10 суток;
- Подготовительные работы к бурению – 35 суток;
- бурение и крепление – 35 суток;
- испытание в эксплуатационной колонне – 14 суток;
- ликвидация или консервация – 7,0 суток

Этапы строительства эксплуатационных скважин проектной глубиной 1750м (±250) на месторождении «Кумколь» составляет 82 суток

- Строительно-монтажные работы- 10 суток;
- Подготовительные работы к бурению – 35 суток;
- бурение и крепление – 35 суток;
- испытание в эксплуатационной колонне – 14 суток;
- ликвидация или консервация – 7,0 суток

Согласно проведенных расчетов будет задействованы на скважинах Қарабұлақ-80Д, Қарабұлақ-84Д, Қарабұлақ-71Д, всего 39 стационарных источников загрязнения из них 22-организованных, 17 – неорганизованных источников.

Расчетом выявлено, что на период строительства одной эксплуатационной скважины глубиной 1750 (± 250)м будут выбрасывается в объеме 20,93812421 г/сек и 19,7846168 т/год.

В 2022 году планируется бурить 2-х скважин (КЮ-5032, КЮ-5035), объем выбросов ЗВ составляет - 41,8762484 г/сек и 39,5692335 т/год.

В 2023 году планируется бурить 3-х скважин (КЮ-УН1, КЮ-УН2, КЮ-УН3), объем выбросов ЗВ составляет - 62,8143726 г/сек и 59,3538503 т/год.

В период СМР и подготовительных работ

- №0001. Дизель-генератор САГ.
- №6001. Сварочные работы
- №6002. Планировка территории (Погрузочно-разгрузочные работы)
- №6003. Разработка грунта экскаватором.
- №6004. Перемещение грунта бульдозером.

в период бурения и крепления

- №0002-0003. ДВС силового привода БУ ZJ-30.
- №0004 – Аварийный привод лебедки БУ - ZJ-30
- №0005-0006 – ДВС бурового насоса БУ – ZJ-30
- №0007. Передвижная паровая установка (ППУ)
- №0008. Цементировочный агрегат
- №0009. Смесительная установка
- №0010. Дизельная электростанция для освещения 200кВт
- №0011. Емкость дизельного топлива
- №6005. Емкость бурового шлама
- №6006. Блок приготовления бурового растворов
- №6007. Блок приготовления цементного раствора
- №6008. Емкость для бурового раствора
- №6009. Насос для перекачки дизельного топлива

В период испытаний

- №0012. Агрегат УПА-60/80
- №0013. Дизельная электростанция для освещения 200кВт
- №0014. Цементировочный агрегат ЦА-320
- №0015. Смесительная установка (при ГРП)
- №0016-0017. Емкость для сбора пластовой жидкости
- №0018. Площадка налива нефти
- №6010. Насос технологический
- №6011. Скважина
- №6012-6015. Насос технологический (при ГРП) (1 резерв).

В период ликвидации и консервации

- №0019. Дизельный двигатель подъемного агрегата УПА-60
- №0020. Цементировочный агрегат ЦА-320
- №0021. Смесительная установка СМН-20
- №0022. Дизельгенератор, 200кВт
- №6016. Сварочные работы
- №6017. Ремонтная мастерская.

ПЕРЕЧЕНЬ ЗАГРЯЗНЯЮЩИХ ВЕЩЕСТВ, ВЫБРАСЫВАЕМЫХ В АТМОСФЕРУ ПРИ СТРОИТЕЛЬСТВЕ НАКЛОННО-НАПРАВЛЕННОЙ СКВАЖИНЫ

Карабұлақ – 80Д, Карабұлақ – 84Д			
Код ЗВ	Наименование загрязняющего вещества	г/с	т/год,
0123	Железо (II, III) оксиды	0,00416	0,001282
0143	Марганец и его соединения	0,000358	0,0001104
0301	Азота (IV) диоксид (Азота диоксид)	7,659458956	5,505728
0304	Азот (II) оксид (Азота оксид)	1,244567277	0,89465155
0328	Углерод	0,462593152	0,30428382
0330	Сера диоксид	1,669972223	1,3865425
0333	Сероводород	0,00031064	0,00127996
0337	Углерод оксид	6,602949775	4,932006
0342	Фтористые газообразные соединения /в пересчете на фтор/	0,0002916	0,00009
0344	Фториды неорганические плохо растворимые	0,001284	0,000396
0415	Смесь углеводородов предельных C1-C5	0,09812	0,0705945
0416	Смесь углеводородов предельных C6-C10	0,036297	0,0260999
0602	Бензол	0,00083935	0,0007414
0616	Диметилбензол	0,0002591	0,00022856
0621	Метилбензол	0,0005277	0,00046882
0703	Бенз/а/пирен	0,000011059	9,112E-06
1325	Формальдегид	0,110839735	0,07601664
2754	Алканы C12-19	2,81840064	2,43374618
2902	Взвешенные частицы	0,004	0,000806
2908	Пыль неорганическая, содержащая двуокись кремния в %: 70-20	0,223644	0,135718
2930	Пыль абразивная (Корунд белый, Монокорунд) (1027*)	0,0026	0,000524
В С Е Г О :		20,9414842	15,771323

Карабұлақ -71 Д			
Код ЗВ	Наименование загрязняющего вещества	г/с	т/год,
0123	Железо (II, III) оксиды	0,00416	0,001282
0143	Марганец и его соединения	0,000358	0,0001104
0301	Азота (IV) диоксид (Азота диоксид)	7,659458956	4,931264
0304	Азот (II) оксид (Азота оксид)	1,244567277	0,80130115
0328	Углерод	0,462593152	0,27406664
0330	Сера диоксид	1,669972223	1,2221425
0333	Сероводород	0,00031064	0,00116098
0337	Углерод оксид	6,602949775	4,400566
0342	Фтористые газообразные соединения /в пересчете на фтор/	0,0002916	0,00009
0344	Фториды неорганические плохо растворимые	0,001284	0,000396
0415	Смесь углеводородов предельных C1-C5	0,09812	0,0386145
0416	Смесь углеводородов предельных C6-C10	0,036297	0,0142839
0602	Бензол	0,00083935	0,00058656
0616	Диметилбензол	0,0002591	0,00017934
0621	Метилбензол	0,0005277	0,00037139
0703	Бенз/а/пирен	0,000011059	8,175E-06
1325	Формальдегид	0,110839735	0,06846229
2754	Алканы C12-19	2,81767064	2,19628336
2902	Взвешенные частицы	0,004	0,000806
2908	Пыль неорганическая, содержащая двуокись кремния в %: 70-20	0,223644	0,124488
2930	Пыль абразивная (Корунд белый, Монокорунд) (1027*)	0,0026	0,000524
В С Е Г О :		20,940754	14,076987

ПЕРЕЧЕНЬ ЗАГРЯЗНЯЮЩИХ ВЕЩЕСТВ, ВЫБРАСЫВАЕМЫХ В АТМОСФЕРУ ПРИ СТРОИТЕЛЬСТВЕ НАКЛОННО-НАПРАВЛЕННОЙ СКВАЖИНЫ

Коды	Наименование загрязняющего вещества	Перечень загрязняющих веществ, выбрасываемых в атмосферу при строительстве эксплуатационных скважин на месторождении Кумколь.					
		От одной скв		На 2022 год от 2-х скв		На 2023 год от 3 скв	
		г/с	т/г	г/с	т/г	г/с	т/г
0123	Железо (II, III) оксиды	0,00416	0,001282	0,00832	0,002564	0,01248	0,003846
0143	Марганец и его соединения	0,000358	0,0001104	0,000716	0,0002208	0,001074	0,0003312
0301	Азота (IV) диоксид (Азота диоксид) (4)	7,659458956	6,940032	15,3189179	13,880064	22,9783769	20,820096
0304	Азот (II) оксид (Азота оксид) (6)	1,244567277	1,12772595	2,48913455	2,2554519	3,73370183	3,38317785
0328	Углерод	0,462593152	0,38257247	0,9251863	0,76514493	1,38777946	1,1477174
0330	Сера диоксид	1,669972223	1,7596925	3,33994445	3,519385	5,00991667	5,2790775
0333	Сероводород	0,00031064	0,00150468	0,00062128	0,00300936	0,00093192	0,00451404
0337	Углерод оксид	6,602949775	6,226546	13,2058996	12,453092	19,8088493	18,679638
0342	Фтористые газообразные соединения /в пересчете на фтор/ (617)	0,0002916	0,00009	0,0005832	0,00018	0,0008748	0,00027
0344	Фториды неорганические плохо растворимые	0,001284	0,000396	0,002568	0,000792	0,003852	0,001188
0415	Смесь углеводородов предельных C1-C5	0,09812	0,0402687	0,19624	0,0805374	0,29436	0,1208061
0416	Смесь углеводородов предельных C6-C10	0,036297	0,0148906	0,072594	0,0297812	0,108891	0,0446718
0602	Бензол (64)	0,00083935	0,0007234	0,0016787	0,0014468	0,00251805	0,0021702
0616	Диметилбензол	0,0002591	0,00022068	0,0005182	0,00044136	0,0007773	0,00066204
0621	Метилбензол (349)	0,0005277	0,00045544	0,0010554	0,00091088	0,0015831	0,00136632
0703	Бенз/а/пирен (3,4-Бензпирен) (54)	0,000011059	1,1477E-05	2,2118E-05	2,2954E-05	3,3177E-05	3,4431E-05
1325	Формальдегид (Метаналь) (609)	0,110839735	0,09558893	0,22167947	0,19117786	0,33251921	0,28676679
2754	Алканы C12-19	2,81504064	3,03297754	5,63008128	6,06595507	8,44512192	9,09893261
2902	Взвешенные частицы (116)	0,004	0,000806	0,008	0,001612	0,012	0,002418
2908	Пыль неорганическая, содержащая двуокись кремния в %: 70-20	0,223644	0,158198	0,447288	0,316396	0,670932	0,474594
2930	Пыль абразивная (Корунд белый, Монокорунд) (1027*)	0,0026	0,000524	0,0052	0,001048	0,0078	0,001572
	В С Е Г О :	20,93812421	19,7846168	41,8762484	39,5692335	62,8143726	59,3538503

ВИДЫ ОТХОДОВ ПРОИЗВОДСТВА И ПОТРЕБЛЕНИЯ

Наименование отходов	Объем накопленных отходов на существующее положение, тонн/год	Қарабұлақ 80-Д, Қарабұлақ-84Д		Қарабұлақ-71 Д
		Лимит накопления, тонн/год	Лимит накопления, тонн/год	Лимит накопления, тонн/год
Всего	-	1469,7154	1469,7154	576,4654
в т.ч. отходов производства	-	1467,7054	1467,7054	574,6054
отходов потребления	-	2,01	2,01	1,86
Опасные отходы				
Отработанные масла	-	2,225	2,225	2,225
Промасленная ветошь	-	0,1016	0,1016	0,1016
Использованная тара	-	0,075	0,075	0,075
Отработанный буровой раствор	-	222,9	219,5	186,3
Буровой шлам	-	209,9	211,5	200,4
Отходы ГРП	-	1028,5	1028,5	181,5
Не опасные отходы				
Металлолом	-	4	4	4
Огарки сварочных электродов	-	0,0038	0,0038	0,0038
Коммунальные отходы	-	2,01	2,01	1,86
Зеркальные				

ВИДЫ ОТХОДОВ ПРОИЗВОДСТВА И ПОРТЕБЛЕНИЯ

Наименование отходов	Объем накопленных отходов на существующее положение, тонн/год	Лимит накопления, тонн/год от 1 скв	Месторождения Кумколь	
			Лимит накопления, тонн/год на 2022 год от 2 скв	Лимит накопления, тонн/год на 2023 год от 3 скв
Всего	-	645,6564	1291,3128	1936,9692
в т.ч. отходов производства	-	643,2304	1286,4608	1929,6912
отходов потребления	-	2,426	4,852	7,278
Опасные отходы				
Отработанные масла	-	2,62	5,24	7,86
Промасленная ветошь	-	0,1016	0,2032	0,3048
Использованная тара	-	0,075	0,15	0,225
Отработанный буровой раствор	-	229,08	458,16	687,24
Буровой шлам	-	219,8	439,6	659,4
Отходы ГРП	-	187,55	375,1	562,65
Не опасные отходы				
Металлолом	-	4	8	12
Огарки сварочных электродов	-	0,0038	0,0076	0,0114
Коммунальные отходы	-	2,426	4,852	7,278
Зеркальные				
-	-	-	-	-

№ п/п	Наименование работ	Қарабұлақ-80Д, Қарабұлақ-84Д,				Қарабұлақ-71Д
		Расход воды (м ³) на скважину для				
	2	хозяйственно питьевых нужд	технических нужд	пожаро- тушение	всего	всего
1	СМР и подготовительные работы к бурению	3	4	5	6	7
1	Бурение и крепление	18,39	-	-	18,39	18,39
2	Испытание на продуктивность	169,05	1132,29	-	1301,34	993,52
3	Непредвиденные расходы 5%	18,032	175	-	193,032	193,032
4	Итого водопотребление	10,27	-	-	10,27	9,04
5	Итого водоотведение	215,74	-	50	265,74	231,322
6	Наименование работ	172,59	-	-	172,59	145,05

№ п/п	Наименование работ	Расход воды (м ³) на скважину для			
		хозяйственно питьевых нужд	технических нужд	пожаро- тушение	всего
1	2	3	4	5	6
1	СМР и подготовительные работы к бурению	18,39	-	-	18,39
2	Бурение и крепление	217,35	1258,678	-	1476,028
3	Испытание на продуктивность	23,184	185	-	208,184
	Непредвиденные расходы 5%	12,96	-	-	12,96
Итого водопотребление 1-ой скважины:		271,884	-	50	321,884
Итого водоотведение 1-ой скважины:		217,507	-	-	217,507
Итого водопотребление 5 скважин:		1359,42	-	250	1609,42
Итого водоотведение 5 скважин:		1087,535	-	-	1087,535

ФАКТОРЫ И МЕРОПРИЯТИЯ ПО СНИЖЕНИЮ ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ

Компоненты	факторы воздействия	мероприятия по снижению негативного техногенного воздействия
Атмосфера	<p>выбросы загрязняющих веществ в атмосферу.</p> <p>Спецтехника и автотранспорт.</p> <p>Работа технологического оборудования.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Для работы двигателей шумового воздействия необходимо применение качественного сертифицированного дизельного топлива с целью снижения вредных выбросов в атмосферу - ;проведение планово-профилактического ремонта оборудования; - поддержание дизельных двигателей в исправном состоянии и своевременный ремонт поршневой системы; - контроль за соответствием нормам содержания выхлопных газов от дизельных двигателей для предотвращения высокого загрязнения атмосферы выбросами и систематическое регулирование аппаратуры.
Подземные воды	<p>утечка химических веществ.</p> <p>Применение качественного цемента с улучшающими химическими добавками фильтрационных стоков загрязняющих веществ от отходов через почвенный покров и далее в подземные воды</p>	<ul style="list-style-type: none"> - применение качественного цемента с улучшающими химическими добавками; - ;четкая организация учета водопотребления и водоотведения; - сбор хозяйственно – бытовых стоков в обустроенный септик с последующим вывозом на очистные сооружения - ;обустройство мест локального сбора и хранения отходов; - раздельное хранение отходов в надлежаще промаркированных контейнерах и емкостях.....
Недра	<p>Нарушение целостности горных пород недр; использование буровых растворов с добавлением токсичных компонентов; возможные потоки жидкостей в затрубном пространстве и химическое загрязнение водоносных горизонтов.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - использование промывочных жидкостей, затрудняющих поглощение без токсичных примесей; - надежная изоляция по всем вскрытым разрезам в заглубленных скважинах нефтяных и водоносных горизонтов - ; надежная герметичность обсадных колонн, опущенных в скважину, их качественная цементация.

ФАКТОРЫ И МЕРОПРИЯТИЯ ПО СНИЖЕНИЮ ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ

Компоненты	факторы воздействия	мероприятия по снижению негативного техногенного воздействия
Почвенный покров	механическое разрушение почвенного покрова. Химическое загрязнение	- систематизация движения наземных видов транспорта и осуществление только по существующим и выделенным дорогам - ;локальный сбор и хранение отходов; - захоронение отходов только на специально оборудованных полигонах.
Растения	Механическое воздействие на растения. Техногенное загрязнение. Уничтожение травяного покрова.	- Движение автотранспорта только по дорогам, по которым распределено тепловое и электромагнитное воздействие - ;раздельный сбор отходов в специальных контейнерах; - захоронение отходов производства и потребления на специально оборудованных полигонах - ;запрет на вырубку кустарников и разведение костров; - проведение технического восстановления.
Животный мир	фактор тревожности.	- Пропаганда охраны животного мира от действующих механизмов; - создание ограждений для предотвращения попадания животных на производственные объекты - ; запрет охоты в контрактном территориальном районе - ;разработка оптимальных маршрутов движения автотранспорта - ;ограничение скорости движения автотранспорта на участке и снижение интенсивности движения в ночное время;
состояние здоровья населения и социально-экономические условия	выбросы загрязняющих веществ. Шумовое воздействие	- соблюдение правил техники безопасности и охраны труда; - проведение разъяснительной работы среди местного населения, направленной на снижение негативных ожиданий с точки зрения изменения экологической обстановки.

Компонент окружающей среды	показатели воздействия			
	пространственный диапазон	временный диапазон	интенсивность воздействия влияние на	компоненты окружающей среды
атмосферный воздух	ограниченный (2)	Мгновенная (4)	умеренный (3)	Средний (24)
подземные воды	ограниченный (2)	Мгновенная (4)	умеренный (3)	Средний (24)
недра	ограниченный (2)	Мгновенная (4)	сильный (4)	высокий (32)
отходы производства и потребления	местный (1)	Мгновенная (4)	слабый (3)	низкий (8)
физические факторы	местный (1)	Мгновенная (4)	незначительный (1)	Низкий (4)
Радиационная безопасность	ограниченная (2)	Мгновенная (4)	незначительная (1)	Низкая (8)
Ограниченные ресурсы	Ограниченный (2)	Мгновенная (4)	умеренная (3)	умеренная (24)
Растительное покрытие	ограниченная (2)	Мгновенная (4)	умеренная (3)	умеренная (24)
Животный мир	ограниченный (2)	Мгновенная (4)	равномерный (3)	Средний (24)
Итого:				(19,1)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Учитывая потенциальную опасность для окружающей среды, которая может возникнуть в процессе бурения, проектом предусмотрен ряд мер по предотвращению негативного воздействия проектируемых работ на составные части окружающей среды.

В результате оценки воздействия установлено, что в целом воздействие на окружающую среду от реализации проекта имеет среднее (допустимое) значение.

Таким образом, внедрение проектных решений с соблюдением норм технической и экологической безопасности, осуществление технологических и экологических мероприятий не приведет к существенным изменениям в компонентах окружающей среды и окажет незначительное влияние на абиотические и биотические связи территории. Учитывая, что эта территория уже подверглась антропогенному вмешательству.

В целом сделан вывод о том, что предлагаемая деятельность не оказывает существенного негативного воздействия на окружающую среду и находится в пределах низкой значимости, т. д. влияние можно оценить как благоприятное

КазНИГРИ

1946

Спасибо за внимание!!!

КазНИГРИ

1946